

โครงการศึกษาและพัฒนาตลาดยาผ้าบาติกมัตย้อมโดยใช้ทฤษฎีรื้อสร้าง สำหรับสินค้าแฟชั่นร่วม
สมัย กรณีศึกษา ร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการออกแบบ
กรกฎาคม 2558

โครงการศึกษาและพัฒนาตลาดผ้าบาติกมัตย้อมโดยใช้ทฤษฎีรื้อสร้าง สำหรับสินค้าแฟชั่นร่วม
สมัย กรณีศึกษา ร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการออกแบบ

กรกฎาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

โครงการศึกษาและพัฒนาตลาดยาผ้าบาติกมัตย้อมโดยใช้ทฤษฎีรื้อสร้าง สำหรับสินค้าแฟชั่นร่วม
สมัย กรณีศึกษา ร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการออกแบบ
กรกฎาคม 2558

ณัฏฐา กองเงิน. (2558). *โครงการศึกษาและพัฒนาผ้าบาติกมดย้อมโดยใช้ทฤษฎีรื้อสร้างสำหรับ
สินค้าแฟชั่นร่วมสมัย กรณีศึกษา ร้านบ้านบาติกอำเภอมือง จังหวัดภูเก็ต* ปรินิพนธ์
ศป.ม. (นิตกรรมกรออกแบบ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
คณะกรรมการควบคุม : อาจารย์ ดร.กรกมล คำสุข, รองศาสตราจารย์สินีนาถ เลิศไพโรวัน

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพัฒนารูปแบบลวดลายผ้าบาติกมดย้อมโดยใช้
ทฤษฎีรื้อสร้าง สำหรับสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย กรณีศึกษา ร้านบ้านบาติก อำเภอมือง จังหวัดภูเก็ต

กล่าวคือเพื่อศึกษาและพัฒนาผ้าบาติกมดย้อมให้มีรูปแบบที่เหมาะสมในการนำมาผลิต
สินค้าแฟชั่นร่วมสมัยเพื่อให้เกิดความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกมดย้อม โดยการพัฒนา
รูปแบบของผ้าบาติกมดย้อมและนำมาออกแบบเป็นสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย

ผลการศึกษารวบรวมว่า รูปแบบลวดลายที่เหมาะสมในการนำมาผลิตเป็นสินค้าแฟชั่น
ร่วมสมัย และยังคงสื่อถึงเอกลักษณ์ความเป็นภูเก็ตได้นั้น คือ ลวดลายธรรมชาติใต้ท้องทะเลภูเก็ต
นอกจากนั้น ผู้วิจัยได้นำเสนอ เทรนด์ ลวดลายแฟชั่นฤดูร้อน ปี 2016 ซึ่งเหมาะสมกับลวดลาย
ธรรมชาติใต้ท้องทะเลภูเก็ตคือ เทรนด์ “Deep Summer” ซึ่งเป็นเทรนด์ที่น่าแรงบันดาลใจใน
การออกแบบรูปทรงและสีสันทาจากสัตว์ใต้ท้องทะเล

และยังนำทฤษฎีรื้อสร้าง (Deconstruction Theory) มาใช้ โดยปกติแล้วนั้นการเขียนเขียน
ผ้าบาติกนั้นจะต้องเขียนเป็นเส้นแล้วลงสีในส่วนที่เหลือ ใช้เส้นเขียนในการกันสีต่างๆไม่ให้เข้าหา
กันและใช้กันในส่วนที่ไม่ต้องการลงสี แต่สำหรับโครงการศึกษาและพัฒนานี้จะทำกลับกันโดยการ
สาดเขียนลงไปก่อนให้เต็มผืน แล้วนำมามดย้อม หรือการลงเขียนเป็นบริเวณกว้างแล้วค่อยนำไป
มดย้อม สีจะติดตามรอยแตกต่างๆแทน ทำให้เกิดลวดลายและเทคนิคใหม่ในการทำผ้าบาติกมดย้อม

จากผลสรุปการศึกษาลวดลาย เทคนิค และเทรนด์ลวดลาย ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบ
ผ้าบาติกมดย้อม ซึ่งถูกคัดเลือกโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 รูปแบบจากกลุ่มตัวอย่างรูปแบบลวดลาย
ผ้าบาติกมดย้อมจำนวน 25 รูปแบบ เหลือ 5 รูปแบบ และกลุ่มลูกค้าคัดเลือกเหลือ 3 รูปแบบ คือ
รูปแบบที่ 8 รูปแบบที่ 19 และรูปแบบที่ 25 จากนั้นผู้วิจัยได้นำภาพร่างที่ได้รับการคัดเลือกจาก
ผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มผู้บริโภคว่าเหมาะสมในการนำมาผลิตเป็นสินค้าแฟชั่นร่วมสมัยมาออกแบบ
สินค้าแฟชั่นจำนวน 3 คอลเลคชั่น โดยแบ่งแนวทางการออกแบบเป็น 3 แนวทางดังนี้ แนวทางที่ 1
ออกแบบโดยใช้แนวโน้มนเทรนด์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายฤดูร้อนปี 2016 แนวทางที่ 2 ออกแบบโดยใช้
โครงเสื้อผ้าวินเทจร่วมกับแนวโน้มนเทรนด์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายฤดูร้อนปี 2016 แนวทางที่ 3 ออกแบบ
โดยการวิเคราะห์รูปแบบเสื้อผ้าที่ผู้วิจัยเห็นว่าเหมาะสมกับผ้าบาติกมดย้อมร่วมกับแนวโน้มนเทรนด์
เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายฤดูร้อนปี 2016 ซึ่งถูกคัดเลือกโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 1 แนวทาง คือ แนวทาง
การออกแบบที่ 3 ออกแบบโดยการวิเคราะห์ของผู้วิจัยร่วมกับแนวโน้มนเทรนด์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย
ฤดูร้อนปี 2016

A STUDY AND DEVELOPMENT OF TIE-DYE BATIK MOTIF USING DECONSTRUCTION
THEORY FOR CONTEMPORARY FASHION PRODUCT, THE CASE STUDY OF BATIK
HOUSE, MUANG DISTRICT, PHUKET PROVINCE

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Fine Arts Degree in Design Innovation
at Srinakharinwirot University
July 2015

Namanya Kongngern. (2015). *A Study and Development of Tie-Dye Batik Motif Using Deconstruction Theory for Contemporary Fashion Product, the Case Study of Batik House, Muang District, Phuket Province*. Master thesis, M.F.A. (Design Innovation). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr.Koraklod Kumsook, Asst. Prof. Sineenart Laedpriwan.

The objective of this research is to study and develop format of Tie-Dye Batik Motif applied by Deconstruction Theory for contemporary fashion product and selected Batik House in Muang District, Phuket Province as the case study.

The studying and developing of Tie-Dye Batik Motif is processed to find the suitable format for producing contemporary fashion product by advancing the format of Tie-Dye Batik and utilizing it into the design of contemporary fashion product so that it could provide variety of Tie-Dye Batik products.

The result of this research has found out that the suitable design format of producing contemporary fashion product and meanwhile it is still convey the identity of Phuket is the design of nature under the sea of Phuket. In addition, the researcher has also presented "Deep Summer Trend", the summer fashion trend which is suitable for the year of 2016. "Deep Summer" is the trend inspired by shapes and colors of animal under the sea with the application of Deconstruction Theory.

Normally, format of wax writing batik technique, design of line must be outlined, then colors will be poured onto its remaining parts of which outline of wax will block colors from melting into each other and it also protects the parts that we do not want to color it. On the contrary, this study and development will reverse such technique by permeating hot wax all over the fabric, tie up and then dye it or permeating hot wax on wide area, then tie and dye it. Colors will seep into the cracked part and cause a pattern which becomes a new technique of tie-dye batik.

According to the conclusion of pattern study, technique and trend of pattern, the researcher has designed tie-dye batik motif for connoisseurs to select 5 formats of batik patterns from sampling groups of 25 formats. Then, the customer group selected only 3 patterns namely the 8th format, the 19th format, and the 25th format. After that the researcher had brought the sketches chosen by the connoisseurs and the consumer group to create 3 collections of contemporary fashion product as follows.

1st Collection – Designed in accordance with trend of summer fashion for the year 2016.

2nd

3rd Collection – Designed by combining the pattern of apparel suitable for tie-dye batik analyzed by the researcher with trend of summer fashion for the year 2016 selected by the connoisseurs.

ปริญญานิพนธ์

Collection – Designed by combining vintage apparel with trend of summer fashion

for the year 2019

โครงการศึกษาและพัฒนาผ้าปักปักมดย้อมโดยใช้ทฤษฎีการสร้างสำหรับสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย

กรณีศึกษา ร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ของ

ณัฏฐา กองเงิน

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการออกแบบ

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.(สมชาย สันติวัฒนกุล.

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ.2558

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

..... ประธาน

(อาจารย์ ดร.กรกมล คำสุข)

(ผศ. ดร. รวิเทพ มุสิกะปาน)

..... กรรมการ

..... กรรมการ

(รศ. สีนันท เลิศไพรวรรณ)

(อาจารย์ ดร.กรกมล คำสุข)

..... กรรมการ

(รศ. สีนันท เลิศไพรวรรณ)

..... กรรมการ

(รศ. ทินกร กาษรสุวรรณ)

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยความอนุเคราะห์จากคณะกรรมการบริหารหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกนวัตกรรมการออกแบบ และด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ดร.กรกมล คำสุข ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สินีนาถ เลิศไพโรจน์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.วิเทพ มุสิกะปาน รวมถึงคณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญานิพนธ์ทุกท่าน ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ ให้คำปรึกษาและคำแนะนำต่างๆ ที่มีคุณค่าจนทำให้ปริญญานิพนธ์นี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณผู้ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์ และผู้ที่ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ที่ทำให้การดำเนินงานโครงการปริญญานิพนธ์นี้ สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์อภิรักษ์ ไตรวรรณเกษม ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ใหม่ๆ ที่หาไม่ได้จากห้องเรียน ให้ความรู้และให้คำปรึกษาแก่ข้าพเจ้า แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของวิชาชีพ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมาของชาวภูเก็ต ที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ และเรียนรู้สืบต่อไป

ขอขอบพระคุณ คุณศิริชัย ทหรานนท์ อาจารย์สวรรยา จอมเทพมาลา ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบลดลายและแพชั่น ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำ ในการเก็บข้อมูล เพื่อนำมาใช้ประกอบการวิจัยจนทำให้งานวิจัยนี้มีความสมบูรณ์

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณครอบครัวของผู้วิจัยที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ เป็นกำลังใจและให้คำปรึกษาแก่ผู้วิจัยมาตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ณัฏฐา กองเงิน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของงานวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	3
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	5
กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในงานวิจัย.....	6
สมมุติฐานการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ผ้าบาติก.....	9
ประวัติผ้าบาติก.....	9
แหล่งกำเนิด.....	9
วิวัฒนาการการทำผ้าบาติกในอินโดนีเซีย.....	10
ประเภทผ้าบาติก.....	13
บาติกลายเขียน.....	13
บาติกลายพิมพ์.....	13
ผ้าบาติกพิมพ์สี.....	14
การแบ่งลักษณะลาย.....	15
ลายเส้นเรขาคณิต.....	15
ลายสัตว์.....	16
ลายพืชพรรณธรรมชาติ.....	17

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
วัสดุและอุปกรณ์.....	19
การทำผ้าบาติก.....	24
การเตรียมกรอบสำหรับขึงผ้า.....	24
วิธีการขึงผ้า.....	24
การฝึกเขียนเส้นเทียนด้วยปากกาเขียนเทียน.....	25
ขั้นตอนการขึงผ้า.....	27
ขั้นตอนการร่างแบบลาย.....	28
ขั้นตอนการเขียนเส้นเทียน.....	29
การผสมสี.....	30
การระบายสี.....	30
การเคลือบน้ำยาโซเดียมซิลิเกต.....	32
การซักสีส่วนเกิน.....	32
การต้มกำจัดเทียน.....	33
การใช้สีและการระบายสีลงบนผ้าบาติก.....	33
ผ้ามัดย้อม.....	36
ประวัติความเป็นมาของการทำผ้ามัดย้อม.....	36
หลักการสำคัญในการทำผ้ามัดย้อม.....	37
วัสดุอุปกรณ์ในการทำผ้ามัดย้อม.....	38
อุปกรณ์ในการย้อม.....	40
คุณสมบัติของผ้าที่นำมาใช้ทำผ้ามัดย้อม.....	41
สีธรรมชาติ.....	41
สีย้อมจากพืชหรือสมุนไพร.....	41
สีย้อมจากสัตว์.....	42
สีย้อมจากดิน.....	43
การย้อมผ้าด้วยสีเคมีด้วยสีชนิดต่างๆ.....	44

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
วิธีการย่อม.....	45
การย่อมแบบจุ่ม.....	45
ย่อมแบบต่อเนื่อง.....	45
ย่อมด้วยการระบายสีหรือพิมพ์.....	45
การออกแบบลายมัดย้อมโดยการพับมัดจีบ.....	46
อัตลักษณ์ที่เกิดขึ้น.....	47
มองในแง่สภาพแวดล้อม.....	47
มองในแง่กระบวนการหรือตัวงานบาติก.....	47
มองในแง่การนำไปใช้สอย.....	48
มองในแง่ด้านสีสันท.....	48
มองในแง่เรื่องราว.....	48
ข้อมูลเกี่ยวกับบ้านบาติก.....	48
ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการออกแบบ.....	53
ทฤษฎีการออกแบบ.....	53
สี.....	56
สีกับการออกแบบ.....	56
แนวคิดในการออกแบบ.....	58
เทรนด์แฟชั่นฤดูร้อนปี 2016.....	61
ทฤษฎี DECONSTRUCTION.....	63
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	67
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	71
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	71
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	71
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	73
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	76
การวิเคราะห์ข้อมูลและเก็บรวบรวมจากภาคสนามโดยการ สัมภาษณ์เชิงลึก (IN-DEPTH INTERVIEW).....	77
วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบ ลดลายผ้าบาติกมัตย้อมโดยใช้ทฤษฎีรื้อสร้าง สำหรับสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย.....	78
วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับผู้บริโภคเกี่ยวกับรูปแบบ ลดลายผ้าบาติกมัตย้อมโดยใช้ทฤษฎีรื้อสร้าง สำหรับสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย.....	96
นำรูปแบบผ้าบาติกมัตย้อมที่คัดเลือกแล้วจำนวน 3 รูปแบบ นำมาเป็นรูปแบบ ในการออกแบบคอลเลกชั่นสินค้าแฟชั่นร่วมสมัยจำนวน 3 คอลเลกชั่น.....	105
วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามชุดที่ 3 สำหรับผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับการ ออกแบบสินค้าแฟชั่นร่วมสมัยจากผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต.....	107
นำผ้าบาติกมัตย้อมมาผลิตชิ้นงานต้นแบบ (Prototype) สินค้าแฟชั่นร่วมสมัย.....	112
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	116
สรุปผล.....	119
อภิปรายผล.....	122
ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย.....	122
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	123
บรรณานุกรม	124
ภาคผนวก	127
ภาคผนวก ก.....	128
ภาคผนวก ข.....	132
ภาคผนวก ค.....	159
ภาคผนวก ง.....	164
ภาคผนวก จ.....	169
ประวัติย่อผู้วิจัย	173

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 สรุปผลจากแบบสอบถามชุดที่ 1 เกี่ยวกับลักษณะประชากรของผู้เชี่ยวชาญ.....	78
2 สรุปผลจากแบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านรูปแบบลดลายผ้าบาติก มัตย้อม อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง.....	81
3 คำถามปลายเปิดให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ.....	95
4 สรุปผลจากแบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับผู้บริโภคร่วม เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้บริโภค..	96
5 สรุปผลจากแบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับผู้บริโภคร่วมด้านรูปแบบลดลายผ้าบาติก มัตย้อม อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต.....	99
6 สรุปผลจากแบบสอบถามชุดที่ 6 เกี่ยวกับลักษณะประชากรของผู้เชี่ยวชาญ.....	108
7 สรุปผลจากแบบสอบถามชุดที่ 3 สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านแนวทางการออกแบบ สินค้าแฟชั่นร่วมสมัยจากผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต.....	110
8 คำถามปลายเปิดให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ.....	111

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 ผ้าบาติกลายเส้นเรขาคณิต.....	16
3 ผ้าบาติกลายสัตว์.....	17
4 ผ้าบาติกลายพืชพรรณธรรมชาติ.....	18
5 ปากกาเขียนเทียน.....	19
6 ผ้า.....	19
7 ขี้ผึ้งหรือเทียน.....	20
8 กรอบสำหรับขึงผ้า.....	20
9 ดินสอ.....	20
10 สีบาติก.....	21
11 แบบลาย.....	21
12 น้ำยาโซเดียมซิลิเกต.....	21
13 ขวดขนาดเล็ก.....	22
14 พู่กัน.....	22
15 ผ้าและกระดาษทึบ.....	22
16 แก้วพลาสติก.....	23
17 ภาชนะสำหรับต้มเทียน.....	23
18 เตาสำหรับต้มเทียน.....	23
19 กรอบขึงผ้า.....	24
20 การขึงผ้า.....	25
21 การจับปากกาเขียนเทียน.....	25
22 การเขียนเทียน.....	26
23 การฝึกลากเส้นเทียน.....	27
24 การยัดกรอบไม้.....	28
25 ขั้นตอนการร่างแบบลาย.....	29
26 ขั้นตอนการเขียนเส้นเทียน.....	29
27 การใช้สีเดียวระบายให้ทั่ว.....	30
28 การใช้สีเดียว แต่ระบายแบบมีน้ำหนักสีอ่อนแก่ เทคนิคที่ 1.....	30
29 การใช้สีเดียว แต่ระบายแบบมีน้ำหนักสีอ่อนแก่ เทคนิคที่ 2.....	31
30 การใช้สีมากกว่า สี ระบายลงบนช่องเดียวกัน 1.....	31

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
31 การเคลือบน้ำยาโซเดียมซิลิเกต.....	32
32 การชักสีส่วนเกิน.....	32
33 การต้มกำจัดเทียน.....	33
34 สีชั้นที่ 1.....	33
35 สีชั้นที่ 2.....	34
36 สีชั้นที่ 3.....	34
37 วรรณะของสี.....	35
38 ผ้ามัดย้อม.....	37
39 หลักการทำผ้ามัดย้อม.....	38
40 วัสดุอุปกรณ์ในการทำผ้ามัดย้อม.....	40
41 สีย้อมจากพืชหรือสมุนไพร.....	42
42 สีย้อมจากสัตว์.....	43
43 สีย้อมจากดิน.....	43
44 สีเคมีชนิดต่างๆ.....	44
45 วิธีการย้อมแบบจุ่ม.....	45
46 ย้อมด้วยการระบายสี.....	46
47 การออกแบบลายมัดย้อมโดยการพับมัดจีบ.....	47
48 การทำผ้าบาติกจากร้านบ้านบาติก.....	51
49 การทำผ้าบาติกจากร้านบ้านบาติก.....	51
50 ผ้าบาติกจากร้านบ้านบาติก.....	51
51 ผ้าบาติกจากร้านบ้านบาติก.....	51
52 ผ้ามัดย้อมจากร้านบ้านบาติก.....	52
53 ผ้าบาติกลายธรรมชาติภูเก็ต.....	52
54 สีนํ้าแฟชั่นจากผ้าบาติก.....	52
55 สีนํ้าแฟชั่นจากผ้าบาติก.....	52
56 สีนํ้าแฟชั่นจากผ้าบาติก.....	52
57 สีนํ้าแฟชั่นจากผ้าบาติก.....	52
58 สีนํ้าแฟชั่นจากผ้าบาติก.....	53
59 เทรนด์ Deep Summer.....	61
60 เทรนด์ Eco Active.....	62

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
61 เทรนด์ Past Modern.....	62
62 เทรนด์ Soft Pop.....	63
63 ทฤษฎี Deconstruction ในงานกราฟฟิก.....	65
64 ทฤษฎี Deconstruction ในงานออกแบบเฟอร์นิเจอร์.....	65
65 ทฤษฎี Deconstruction ในงานสถาปัตยกรรม.....	66
66 ทฤษฎี Deconstruction ในงานออกแบบเสื้อผ้า.....	66
67 ทฤษฎี Deconstruction ในงานออกแบบเสื้อผ้า.....	66
68 ทฤษฎี Deconstruction ในงานออกแบบเสื้อผ้า.....	67
69 แผนผังวิธีดำเนินงานวิจัย.....	75
70 การเตรียมอุปกรณ์เขียนเทียนทำผ้าบาติก.....	113
71 การเตรียมผ้าเพื่อเขียนเทียน.....	113
72 การเขียนเทียนลงบนผ้า.....	113
73 การมัดผ้า.....	114
74 การย้อมผ้า.....	114
75 ผ้าบาติกมัดย้อมที่เสร็จสมบูรณ์.....	115

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ผ้าบาติกเป็นผ้าชนิดหนึ่งที่นิยมใช้กันมากในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะอินโดนีเซีย มาเลเซีย บรูไนดารุสซาลาม หมู่เกาะทางภาคใต้ของฟิลิปปินส์ รวมทั้งภาคใต้ของประเทศไทย (นันทา โรจนอดุมศาสตร์ 2536: 1) สำหรับแหล่งกำเนิดของผ้าบาติกไม่ทราบแน่นอน นักวิชาการชาวยุโรป เชื่อว่าเริ่มในอินเดียก่อนแล้วจึงแพร่หลายเข้าไปในอินโดนีเซีย อีกหลายคน เชื่อว่ามาจากอียิปต์ เปอร์เซีย จีน ญี่ปุ่น แอฟริกา (Keller. 1966) นอกจากนี้ต้นกำเนิดศิลปะบนผืนผ้าบาติกที่มีชื่อเสียงของทวีปเอเชียอยู่ที่เกาะชวาใกล้เมืองแมดুরา (Madura) ซึ่งลักษณะของผ้าบาติกจะเป็นผ้า “โลรง” (Sarong) (Inger Mc Cabe Elliot. 1984: 22)

สำหรับผ้าบาติกในประเทศไทยส่วนใหญ่แล้วมักจะเริ่มต้นทางตอนใต้ของประเทศ เช่น จังหวัดนราธิวาส ยะลา ส่วนรูปแบบลวดลายต่างๆ ของผ้าบาติกมักจะเลียนแบบลายผ้าบาติกของมาเลเซีย ดังนั้นผ้าบาติกของไทยเราที่ผลิตในจังหวัดชายแดนภาคใต้มักจะคล้ายกับผ้าบาติกของมาเลเซีย ซึ่งมีลักษณะบาติกแบบพิมพ์ผสมกับแบบเขียน (นันทา โรจนอดุมศาสตร์ . 2536: 2) การทำบาติกในจังหวัดนราธิวาสของบุคคลที่มีบทบาทสำคัญคนหนึ่ง คือ แวปาบิน เจบูซอ เจ้าของโรงงาน J.K BATIK ที่นำศิลปะการทำผ้าบาติกจากมาเลเซียเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทยในช่วงประมาณปี 2517-2518

การพัฒนาและเข้ามาของผ้าบาติกสู่เขตพื้นที่จังหวัดภูเก็ต โดยจุดเริ่มต้นจากวิทยาลัยครูภูเก็ตซึ่งปัจจุบันเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ประมาณปี พ .ศ. 2526-2528 ได้มีการสอนหลักสูตรการทำผ้าบาติกลายเขียนเทียนระบายสีแก่นักศึกษาภาควิชาศิลปะวิทยาลัยครูภูเก็ตในสมัยนั้น โดยอาจารย์ชูชาติ ระวีจันทร์ (ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว) ซึ่งเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างสรรค์และพัฒนางานบาติกลายเขียนเทียนระบายสี ซึ่งเป็นงานหัตถกรรมให้กลายเป็นงานจิตรกรรมที่มีคุณค่า จนกระทั่งประสบผลสำเร็จในด้านรูปแบบและลวดลาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นดอกไม้ นก ปลา ได้ท่องเที่ยวเล่น เป็นต้น

หนึ่งในร้านบาติกที่มีชื่อเสียงและสร้างรายได้ให้กับจังหวัดภูเก็ตคือ ร้าน “บ้านบาติก” ที่มีชื่อเสียงและเอกลักษณ์ในด้านความสวยงาม และความหลากหลายของรูปแบบผลงานและลวดลาย

แต่ปัญหาของบ้านบาติกในปัจจุบันคือ ถึงแม้ว่ารูปแบบลวดลายที่ออกแบบมานั้นจะสวยงามและค่อนข้างทันสมัยกว่าผ้าบาติกในท้องตลาดทั่วไป แต่ยังคงไม่ค่อยเหมาะสมในการนำมาผลิตเป็นสินค้าแฟชั่น อีกทั้งรูปแบบสินค้าแฟชั่นที่วางขายอยู่ในร้านนั้นมีรูปแบบที่ค่อนข้างล้าสมัย ทำให้ไม่สามารถตอบโจทย์กลุ่มลูกค้าวัยรุ่นได้

“แฟชั่นคือรูปแบบหรือลักษณะตามกระแสนิยมที่เปลี่ยนไปตามกาลเวลาและยุคสมัย ซึ่งอาจเกิดขึ้นมาจากกระแสสังคม การกิน การอยู่ การใช้คำพูด เสื้อผ้า เพียงแต่คนทั่วไปมักเอาคำว่า แฟชั่นมารวมกับเสื้อผ้ากันเยอะ แต่จริงๆ แล้วแฟชั่นก็คือนเทรนด์ แฟชั่นไม่ได้มีความหมายเดียวตายตัว แต่จะแตกต่างกันไปสำหรับคนแต่ละกลุ่ม แต่ละช่วงเวลา แต่ละสถานที่หรือบริบท ยกตัวอย่างเช่น เด็กวัยรุ่นในกรุงเทพฯ กับแม่บ้านอาศัยอยู่ต่างจังหวัด ในระดับประเทศหรือสังคม แฟชั่นเป็นมากกว่าเสื้อผ้า มันหมายถึงวิถีการดำรงชีวิต การบริโภค มุมมอง ไม่ได้เป็นแค่เสื้อผ้ามันสามารถเป็นรถยนต์ โทรศัพท์และอื่นๆอีก” ชิลลาด ดิส (2551: ไม่ปรากฏเลขหน้า)

อีกประการหนึ่ง งานบาติกถือเป็นอัตลักษณ์เด่นอย่างหนึ่งของจังหวัดภูเก็ต ซึ่งเป็นงานที่มีลวดลายโดดเด่นสวยงาม เป็นที่นิยมโดยทั่วไป ดำรงหลายเล่มให้ความหมายคำว่า “อัตลักษณ์” ไว้ว่า คุณลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ของลักษณะเฉพาะของบุคคล สังคม ชุมชน หรือประเทศนั้นๆ เช่น เชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรมท้องถิ่น และศาสนา ฯลฯ พุดง่ายๆคือ ลักษณะที่ไม่เหมือนกับของคนอื่นๆ (ทิดกร สอนภาษา. 2551)

และนโยบายการพัฒนาประเทศปัจจุบันมุ่งเน้นการพัฒนามนุษย์พื้นฐานทางวัฒนธรรมหรือการใช้ทุนทางวัฒนธรรมมาใช้ในการพัฒนาและการใช้ทุนทางวัฒนธรรมให้เกิดผลในทางปฏิบัติ จำเป็นต้องมีการศึกษาคุณค่า อัตลักษณ์และแนวทางการประยุกต์ใช้ศิลปกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับสภาพสังคม โดยการมีส่วนร่วมและการยอมรับของท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550: 13)

ในอดีตที่ผ่านมา ประเทศไทยได้พัฒนาให้ประเทศเติบโตในอัตราที่สูง โดยการพึ่งพิงปัจจัยการผลิตที่มีราคาถูกและใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง ทรัพยากรธรรมชาติหลายตัวหมดไปและลดน้อยถอยลง ดังนั้นในอนาคตภายใต้กระแสของการพัฒนาที่ต้องการความมั่นคงยั่งยืน เศรษฐกิจไทยควรที่จะมีการปรับโครงสร้างไปสู่ระดับสูงขึ้น คือระบบเศรษฐกิจที่เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพ และสร้างนวัตกรรม (Efficiency-driven and Innovation-driven Economy) โดยทางเลือกหนึ่งเพื่อไปสู่เศรษฐกิจที่มีระดับการพัฒนาที่สูงขึ้นนี้ คือ การให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างจริงจัง “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” คือแนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ (Knowledge) การศึกษา การสร้างสรรค์งาน (Creativity) และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual property) ที่เชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรม การสั่งสมความรู้ของสังคม และเทคโนโลยี/นวัตกรรมสมัยใหม่ เพื่อผลิตสินค้าและบริการที่สร้าง “มูลค่าทางเศรษฐกิจ” และ “คุณค่าทางสังคม” ซึ่งตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในตลาดโลกได้ หรือพุดง่ายๆคือ “การสร้างมูลค่าที่เกิดจากความคิด”

หรือที่เรียกว่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพราะประเทศไทยสูญเสียความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าเนื่องจาก

- สินค้าไทยที่เน้นเรื่องปริมาณมากกว่าคุณภาพไม่สามารถสนองความต้องการในการบริโภคที่มีความซับซ้อนได้

- ความล้มเหลวของการค้าที่แข่งขันด้านราคา ทำให้เกิดความต้องการที่จะสร้างแนวทางในการสร้างเศรษฐกิจในแนวใหม่ แรงงานราคาถูกไม่ได้เป็นจุดขายของไทยอีกต่อไปแล้ว

- คนไทยไม่ได้รับประโยชน์จากแรงงานและทรัพยากรของประเทศอย่างเต็มที่ การขยายตัวของเศรษฐกิจที่นำโดยภาคการส่งออกซึ่งอาศัยการลงทุนจากต่างประเทศส่งผลดีแต่ช่วงแรก แต่ทำให้ไทยต้องพึ่งทุน เทคโนโลยี และการตลาดจากบริษัทต่างประเทศ

จากเหตุผลข้างต้น จึงเกิดเป็นแนวคิดที่จะจัดทำปฏิญานพนธ์ขึ้นนี้ขึ้น เพื่อให้สามารถนำผ้าบาติกจากร้านบ้านบาติกมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์สินค้าแฟชั่นเพื่อสร้างมูลค่าและขยายกลุ่มผู้บริโภค โดยผ่านกระบวนการออกแบบและพัฒนาอย่างเป็นระบบระเบียบการวิจัย เหตุที่เลือกบ้านบาติกนั้นถึงจะเป็นร้านเอกชน แต่อาจารย์อภิรักษ์-สุณีพร ไตรวรรณเกษม เจ้าของร้านเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างชื่อเสียงให้กับบาติกภูเก็ตและได้รับเชิญจากภาครัฐให้เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้กับชุมชนและเยาวชนอยู่เสมอๆ

ความมุ่งหมายของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาและพัฒนาผ้าบาติก มัดย้อม ให้เหมาะสมกับการแปรรูปเป็นสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย
2. เพื่อออกแบบและพัฒนารูปแบบสินค้าแฟชั่น ร่วมสมัย จากผ้าบาติก มัดย้อม จากร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัด ภูเก็ต

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้เกิดองค์ความรู้ในการออกแบบ ลวดลายผ้าบาติกมัดย้อมและพัฒนาผ้า บาติกมัดย้อมให้มีรูปแบบที่หลากหลาย และเหมาะสมในการนำไปพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย
2. เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างมูลค่าเพิ่มด้านการพัฒนารูปแบบสินค้าแฟชั่น ร่วมสมัย จากผ้าบาติกมัดย้อม

ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้ คือการพัฒนาลวดลายผ้าบาติกภูเก็ตจากร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต เพื่อนำไปพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่น โดยการออกแบบและพัฒนาลายผ้าและสินค้าแฟชั่น ในงานวิจัยนี้จะอ้างอิงจากแนวโน้มของเทรนด์แฟชั่น โดยผลงานการออกแบบลายผ้า และการพัฒนาสินค้าแฟชั่นจะจัดทำผลิตภัณฑ์ต้นแบบจำนวน 1 คอลเลคชั่น ประกอบด้วย เสื้อสตรี กระโปรงสตรี ชุดกระโปรงสตรี

งานวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้ คือการพัฒนาลวดลายผ้าบาติก มัดย้อม จากร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต เพื่อนำไปพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่น ร่วมสมัย โดยการออกแบบและพัฒนาลายผ้าและสินค้าแฟชั่น ร่วมสมัย ในงานวิจัยนี้จะอ้างอิงจากแนวโน้มของ

เทรนด์แฟชั่น โดยผลงานการออกแบบลายผ้า และการพัฒนาสินค้าแฟชั่นจะจัดทำผลิตภัณฑ์
ต้นแบบจำนวน 1 คอลเลกชันประกอบด้วย เสื้อสตรี กระโปรงสตรี กางเกงสตรี ชุดกระโปรงสตรี
เสื้อคลุมสตรี และชุดว่ายน้ำสตรี

โดยดำเนินการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามขอบเขตดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลการผลิตและวิธีการทำผ้าบาติกมัตย้อม

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาวิธีการออกแบบลายผ้าบาติกมัตย้อม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาลายผ้า

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาและวิเคราะห์เทรนด์แฟชั่นเพื่อใช้ในการออกแบบและพัฒนาสินค้า

แฟชั่นร่วมสมัยจากผ้าบาติกมัตย้อม

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินแบบสินค้าแฟชั่นจาก ลวดลายผ้าบาติก มัตย้อม จากร้านบ้านบาติก
อำเภอเมือง จังหวัด ภูเก็ต

ขอบเขตด้านพื้นที่ในการศึกษาผ้า บาติกมัตย้อม ได้แก่ จากร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง
จังหวัดภูเก็ต

1. ศึกษากระบวนการวิธีการวาดลวดลายและเทคนิคการลงสีเพื่อให้เหมาะกับการพัฒนา
เป็นสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย

1.1 กระบวนการผลิตผ้าบาติกมัตย้อมและการสร้างลวดลายและลงสี

1.2 ผ้าบาติกมัตย้อมที่ถูกพัฒนาแล้ว จำนวน 3 รูปแบบ

2. ออกแบบสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย 1 คอลเลกชัน ประกอบไปด้วย

2.1 ชุดว่ายน้ำสตรี 4 รูปแบบ

2.2 เสื้อคลุมสตรี 1 รูปแบบ

2.3 ชุดกระโปรงสตรี 1 รูปแบบ

2.4 เสื้อสตรี 2 รูปแบบ

2.5 กางเกงสตรี 1 รูปแบบ

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่

1.1 รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมภูเก็ต

1.1.1 การสร้างลวดลายและเทคนิคการวาดลาย การลงสี

1.1.2 หลักเกณฑ์ทางด้านการออกแบบ

1.1.3 หลักเกณฑ์ด้านการผลิต วัสดุที่ใช้ในการผลิต วิธีการผลิต

2. ตัวแปรตาม

2.1 รูปแบบสินค้าแฟชั่นจากผ้าบาติกมัตย้อม

2.1.1 คุณภาพ และความสวยงามของผ้า บาติกและสินค้าแฟชั่น ร่วมสมัย จาก
ผ้าบาติกมัตย้อม

2.1.2 ความพึงพอใจจากการประเมินแบบสอบถาม รูปแบบ ลวดลาย การ ใช้สี และประโยชน์ใช้สอย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือผ้าบาติกมัตย้อม จากร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต การศึกษาและการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

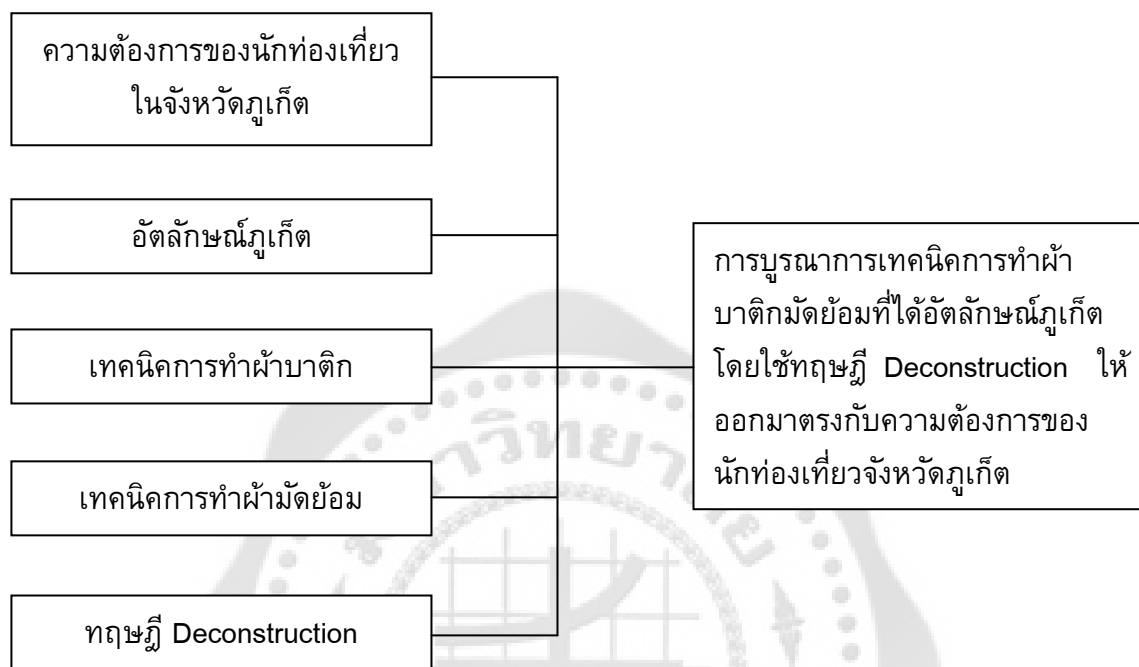
กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ ผ้าบาติกมัตย้อม จากร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ศัพท์ที่ 1 การศึกษาและพัฒนา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ และสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้นั้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบ
2. ศัพท์ที่ 2 ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม หมายถึง ลวดลายที่เกิดขึ้นโดยเทคนิคการทำผ้าบาติก และเทคนิคการทำผ้ามัตย้อมมาผสมผสานเข้าด้วยกัน
3. ศัพท์ที่ 3 ทฤษฎี Deconstruction (ทฤษฎีการรื้อสร้าง) หมายถึง แนวคิดแบบใหม่ การฉีกหรือรูปทรงของสิ่งใดๆ การเคลื่อนที่ การย้ายตำแหน่ง ทำให้ได้รูปทรงใหม่ที่มีความหมายสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
4. ศัพท์ที่ 4 สินค้าแฟชั่นร่วมสมัย หมายถึง สินค้าแฟชั่นที่ใช้ลวดลายจากผ้าบาติกมัตย้อมมาผลิตเป็นสินค้าประเภท Beachwear สำหรับร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

กรอบแนวคิดในงานวิจัย

ในการวิจัยการพัฒนาผลลายผ้าบาติก มัดย้อม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสินค้าแฟชั่น ร่วมสมัย กรณีศึกษา ร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดไว้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

รูปแบบสินค้าแฟชั่นจากผ้าบาติกมัดย้อม จากร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต มีความเหมาะสมที่จะนำไปพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ผ้าบาติก

1.1 ประวัติผ้าบาติก

1.1.1 แหล่งกำเนิด

1.1.2 วิวัฒนาการการทำผ้าบาติกในอินโดนีเซีย

1.2 ประเภทผ้าบาติก

1.2.1 บาติกลายเขียน

1.2.2 บาติกลายพิมพ์

1.2.3 ผ้าบาติกพิมพ์สี

1.3 การแบ่งลักษณะลาย

1.3.1 ลายเส้นเรขาคณิต

1.3.2 ลายสัตว์

1.3.3 ลายพืชพรรณธรรมชาติ

1.4 วัสดุและอุปกรณ์

1.5 การทำผ้าบาติก

1.5.1 การเตรียมกรอบสำหรับขึงผ้า

1.5.2 วิธีการขึงผ้า

1.5.3 การฝึกเขียนเส้นเทียนด้วยปากกาเขียนเทียน

1.5.4 ขั้นตอนการขึงผ้า

1.5.5 ขั้นตอนการร่างแบบลาย

1.5.6 ขั้นตอนการเขียนเส้นเทียน

1.5.7 การผสมสี

1.5.8 การระบายสี

1.5.9 การเคลือบน้ำยาโซเดียมซิลิเกต

1.5.10 การซักสีส่วนเกิน

1.5.11 การต้มกำจัดเทียน

1.5.12 การใช้สีและการระบายสีลงบนผ้าบาติก

2. ผ้ามัดย้อม
 - 2.1 ประวัติความเป็นมาของการทำผ้ามัดย้อม
 - 2.2 หลักการสำคัญในการทำผ้ามัดย้อม
 - 2.3 วัสดุอุปกรณ์ในการทำผ้ามัดย้อม
 - 2.4 อุปกรณ์ในการย้อม
 - 2.5 คุณสมบัติของผ้าที่นำมาใช้ทำผ้ามัดย้อม
 - 2.6 สีธรรมชาติ
 - 2.6.1 สีย้อมจากพืชหรือสมุนไพร
 - 2.6.2 สีย้อมจากสัตว์
 - 2.6.3 สีย้อมจากดิน
 - 2.7 การย้อมผ้าด้วยสีเคมีด้วยสีชนิดต่าง ๆ
 - 2.8 วิธีการย้อม
 - 2.8.1 การย้อมแบบจุ่ม
 - 2.8.2 ย้อมแบบต่อเนื่อง
 - 2.8.3 ย้อมด้วยการระบายสีหรือพิมพ์
 - 2.9 การออกแบบลายมัดย้อมโดยการพับมัดจีบ
3. อัตลักษณ์ภูเก็ต
 - 3.1 มองในแง่สภาพแวดล้อม
 - 3.2 มองในแง่กระบวนการหรือตัวงานบาติก
 - 3.3 มองในแง่การนำไปใช้สอย
 - 3.4 มองในแง่ด้านสีสันทัน
 - 3.5 มองในแง่เรื่องราว
4. ข้อมูลเกี่ยวกับบ้านบาติก
5. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการออกแบบ
 - 5.1 ทฤษฎีการออกแบบ
 - 5.2 สี
 - 5.3 สีกับการออกแบบ
 - 5.4 แนวคิดในการออกแบบ
 - 5.5 เทรนด์แฟชั่นฤดูร้อนปี 2016
6. ทฤษฎี DECONSTRUCTION
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ผ้าบาติก

1.1 ประวัติผ้าบาติก

ผ้าบาติกหรือผ้าปาเต๊ะ เป็นคำที่เรียกผ้านิตที่มีการทำโดยใช้เทียนปิดส่วนที่ไม่ต้องการให้ติดสีและใช้วิธีการแต้ม ระบาย หรือย้อมในส่วนที่ต้องการให้ติดสี ผ้าบาติกบางชิ้นอาจจะผ่านขั้นตอนการปิดเทียน แต้มสี ระบายสี และย้อมสีนับสิบๆ ครั้ง ส่วนผ้าบาติกอย่างง่ายอาจทำได้โดยการเขียนเทียนหรือพิมพ์เทียน แล้วจึงนำไปย้อมสีที่ต้องการ

คำว่า “บาติก” (Batik) หรือ “ปาเต๊ะ” (Batek) มาจากคำว่า Ba = Art และ Tik = จุด เดิมเป็นคำในภาษาชวา ใช้เรียกผ้าที่มีลวดลายเป็นจุด คำว่า “ติก” มีความหมายว่า เล็กน้อยหรือจุดเล็กๆมีความหมายเช่นเดียวกับ คำว่า ตริติก หรือตาริติก ดังนั้นคำว่า บาติก จึงมีความหมายว่าเป็นงานศิลปะบนผ้าที่มีลวดลายเป็นจุดต่างๆ

วิธีการทำผ้าบาติกในสมัยดั้งเดิมใช้วิธีการเขียนด้วยเทียน (Wax writing/Wax hand draw) ดังนั้น ผ้าบาติกจึงเป็นลักษณะผ้าที่มีวิธีการผลิตโดยใช้เทียนปิดในส่วนที่ไม่ต้องการให้ติดสี และใช้วิธีระบาย แต้มและย้อมในส่วนที่ต้องการให้ติดสี แม้ว่าวิธีการทำผ้าบาติกในปัจจุบันจะก้าวหน้าไปมากแล้วก็ตามแต่ลักษณะเฉพาะประการหนึ่งของผ้าบาติก ก็คือ จะต้องมีการผลิตโดยใช้เทียนปิดส่วนที่ไม่ต้องการให้ติดสีหรือส่วนที่ไม่ต้องการให้ติดสีซ้ำอีก

1.1.1 แหล่งกำเนิด

แหล่งกำเนิดของผ้าบาติกมาจากไหนยังไม่เป็นที่ยุติ นักวิชาการชาวยุโรป หลายคนเชื่อว่ามีในอินเดียก่อนแล้วจึงแพร่หลายเข้าไปในอินโดนีเซีย อีกหลายคนเชื่อว่ามาจากอียิปต์หรือเปอร์เซีย

แม้ว่าจะได้มีการค้นพบผ้าบาติกที่มีอายุเก่าแก่ที่สุดในประเทศอื่นๆทั้งอียิปต์ อินเดีย และญี่ปุ่น แต่บางคนก็ยังเชื่อว่า ผ้าบาติกเป็นของดั้งเดิมของอินโดนีเซีย และยืนยันว่าศัพท์เฉพาะที่เรียกวิธีการและขั้นตอนการทำผ้าบาติก เป็นศัพท์ภาษาอินโดนีเซีย สีที่ใช้ย้อมก็เป็นพืชที่มีในประเทศอินโดนีเซีย แท่งขี้ผึ้งที่ใช้เขียนลายก็เป็นของอินโดนีเซีย ไม่เคยมีในอินเดียเลย เทคนิคที่ใช้ในอินโดนีเซียสูงกว่าที่ทำได้ในอินเดีย และจากการศึกษาค้นคว้าของ N.J. Kron นักประวัติศาสตร์ชาวดัตช์ ก็สรุปไว้ว่าการทำโลรองบาติกหรือโลรองปาเต๊ะ เป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก่อนติดต่อกับอินเดีย

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงนิพนธ์ไว้ในหนังสือบุหงารำไป หน้า 1 ไว้ว่า แม้ว่าจะมีการค้นพบลักษณะผ้าบาติกในดินแดนอื่นๆ นอกจากอินโดนีเซีย แต่ก็คงเป็นลักษณะเฉพาะท้องถิ่น วิธีการปลีย้อมจะแตกต่างกัน ตามวิธีการทำผ้าของชาติต่างๆ ที่จะให้มีลวดลายสีบนผ้าบาติกของอินโดนีเซียก็น่าจะมีกำเนิดในอินโดนีเซียเอง คงไม่ได้รับการถ่ายทอดจากชาติอื่นๆส่วนการทำผ้าโลรองบาติกนั้นคงมีกำเนิดจากอินโดนีเซีย ก่อนข้างแน่นอน

1.1.2 วิวัฒนาการการทำผ้าบาติกในอินโดนีเซีย

การทำผ้าบาติกในระยะเวลาแรกคงทำกันเฉพาะในหมู่ชนชั้นสูง หรือทำเฉพาะในวัง แต่ก็มีผู้ให้ความเห็นขัดแย้งว่า น่าจะเป็นศิลปะพื้นบ้านใช้กันเป็นสามัญ ผู้ที่ทำผ้าบาติกมักจะเป็นผู้หญิง และทำหลังจากว่างจากการทำนา

ในคริสต์ศตวรรษที่ 12 ประชาชนชาวใต้ปรับปรุงวิธีการทำผ้าบาติกด้านการแก้ไขวิธีการผสมสี แต่ทั้งนี้ก็วิวัฒนาการมาจากความรู้ดั้งเดิม ในคริสต์ศตวรรษที่ 13 การทำผ้าบาติกผูกขาดโดยสุลต่านและถือว่าการทำผ้าบาติกเป็นศิลปะในราชสำนัก โดยมีสตรีในราชสำนักเป็นผู้ผลิต ผ้าบาติกในยุคนี้เรียกว่า “คราทอน” (Kartan) เป็นผ้าบาติกที่เขียนด้วยมือ (Batik Tulis) แต่เมื่อผ้าบาติกได้รับความนิยมมากขึ้นและมีลูกค้ามากมาย การทำผ้าบาติกได้ขยายวงกว้างมากขึ้น การผูกขาดโดยครอบครัวสุลต่านก็สิ้นสุดลงศิลปะการทำผ้าบาติก ได้แพร่หลายไปสู่ประชาชนทั่วไป

ผ้าบาติกในระยะแรกมีเพียงสีครามและสีขาว ในศตวรรษที่ 17 ได้มีการค้นพบสีต่างๆ อีก เช่น สีแดง สีนํ้าตาล สีเหลือง สีต่างๆ เหล่านี้ได้มาจากพืชทั้งสิ้น ต่อมาก็รู้จักผสมสีเหล่านี้ทำให้ออกมาเป็นสีต่างๆ ภายหลังจึงมีการค้นพบสีม่วง สีเขียว และสีอื่นๆ อีกในระยะปลายศตวรรษที่ 17 ได้มีการส่งผ้าลินินสีขาวจากต่างประเทศเข้ามา นับเป็นความก้าวหน้าในการทำผ้าบาติกอีกก้าวหนึ่งโดยเฉพาะเทคนิคการระบายสีผ้าบาติก เพราะเริ่มมีการใช้สีเคมีในการย้อมการระบายสี ซึ่งสามารถทำให้ผลิตผ้าบาติกได้จำนวนมากขึ้น และได้พัฒนาระบบธุรกิจผ้าบาติกจนกลายเป็นสินค้าออกในปี ค.ศ.1830 ชาวยุโรปได้เลียนแบบผ้าบาติกของชาวและได้ส่งมาจำหน่ายที่เกาะชวาในปี ค.ศ.1940 ชาวอังกฤษก็ได้พยายามเลียนแบบให้ดียิ่งขึ้น เพื่อส่งมาจำหน่ายที่เกาะชวาเช่นเดียวกัน

ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา ได้มีการทำเครื่องหมายในการพิมพ์ผ้าบาติกโดยทำเป็นแม่พิมพ์โลหะทองแดงซึ่งเรียกว่า “จ๊ับ” (Cap) ทำให้สามารถผลิตผ้าบาติกได้รวดเร็วขึ้น ต้นทุนก็ถูกลงทดแทนผ้าบาติกลายเขียนแบบดั้งเดิม การทำผ้าบาติกด้วยแม่พิมพ์ก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์พื้นเมืองในลักษณะของอุตสาหกรรมในครัวเรือน ประชาชนก็เริ่มทำผ้าบาติกเป็นอาชีพมากขึ้น การผลิตผ้าบาติกจากเดิมที่เคยใช้ฝีมือสตรีแต่เพียงฝ่ายเดียว เริ่มมีผู้ชายเข้ามาช่วยในกระบวนการผลิต โดยเฉพาะการพิมพ์เทียนและการย้อมสี สำหรับการแต้มสีลงลายยังใช้ฝีมือสตรีเช่นเดิม

ความนิยมในการใช้ผ้าบาติกโดยเกาะชวา เมื่อก่อนนี้ใช้กันเฉพาะสตรีและเด็กเท่านั้น ต่อมาได้ใช้เป็น เครื่องแต่งกายของหนุ่มสาวมี 3 ชนิด คือ

1. โสร่ง (Sarong) เป็นผ้าที่ใช้ห่ม โดยการพันรอบตัว ขนาดของผ้าโสร่งโดยทั่วไปนิยม ผ้าหน้ากว้าง 42 นิ้ว ยาว 2 หลาครึ่ง ถึง 3 หลาครึ่ง ผ้าโสร่งมีลักษณะพิเศษคือ ส่วนที่เรียกว่า “ปาเต๊ะ” หมายถึง ส่วนที่เรียกว่า หัวผ้า โดยมีลวดลาย สีสันทันแตกต่างไปจากส่วนอื่นๆในผ้าผืนเดียวกัน

2. สลินดัง (Salindang) เป็นผ้าซึ่งใช้ห่มทั้งทางเกงของบุรุษหรือเรียกว่า “ผ้าทับ” เป็นผ้าที่เน้นลวดลายประดับหรือชายผ้าสลินดังมีความยาวประมาณ 3 หลา กว้างประมาณ 8 นิ้ว สตรีนิยม นำผ้าสลินดังคลุมศีรษะ

3. อุเต็ง (Udeng) หรือผ้าคลุมศีรษะ โดยทั่วไปจะเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ผ้าชนิดนี้สุภาพบุรุษใช้โพกศีรษะ เรียกว่า “ซุรบาน” สำหรับสตรีจะใช้ทั้งคลุมศีรษะ และปิดหน้าอกเรียกว่า “เก็มเบ็น” (Kemben) ผ้าอุเต็งนิยมลวดลายที่เป็นกรอบสี่เหลี่ยม ผ้าคลุมชนิดนี้ไม่ปิดบาและไหล่เหมาะสำหรับเกษตรกรที่ทำงานหนักเพื่อจะได้เคลื่อนไหวได้สะดวก

สำหรับผ้าสลินดัง ภายหลังได้ทำขนาดให้ ยาวขึ้นโดยใช้ผ้าหน้ากว้าง 42 นิ้ว ยาว 4-5 หลา ต่อมาได้มีการดัดแปลงเป็นเครื่องแต่งกายอื่นๆ ได้มีการใช้ผ้าบาติกนิยมใช้กันอย่างกว้างขวางทั้งบุรุษ สตรี เด็ก ที่ได้พยายามปรับปรุงและพัฒนาการทำผ้าบาติกให้มีความก้าวหน้าไปพร้อมๆ กับการพัฒนาการด้านอื่นๆ จนกลายเป็นสินค้าที่ถูกต้อง ต่างชาติได้จัดจำหน่ายเป็นสินค้าออก ซึ่งทำให้ผ้าบาติกและเทคนิคการทำผ้าบาติกแพร่หลายออกไปสู่ประเทศอื่นๆอย่างกว้างขวาง

ในประเทศไทยได้มีการทำผ้าบาติกลายพิมพ์เทียนมาก่อนในปี พ.ศ.2483 ที่อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา โดยสองสามีภรรยาชาวไทยเชื้อสายมลายูชื่อ นายแวมะ แวอาลี (ปัจจุบันท่านได้ถึงแก่กรรม) และนางแวเยาะ แวอาแด ในยุคแรกได้ผลิตเป็นผ้าคลุมหัวสไบโหล่ (Kain lepas) โดยใช้วิธีแกะสลักลวดลายบนมันเทศและมันสำปะหลังมาทำเป็นแม่พิมพ์ ต่อมาได้ผลิตในรูปแบบของผ้าโสร่งปาเต๊ะ (Batik Sarong) โดยใช้แม่พิมพ์โลหะที่ผลิตในรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย สืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบันโดยเฉพาะในแถบ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ต่อมาภายหลัง กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมได้เข้ามามีบทบาทส่งเสริมและเผยแพร่การทำผ้าบาติกพื้นฐานตามแนวเทคนิคของกรมส่งเสริมฯ ซึ่งส่วนใหญ่มักนิยมใช้โซดาแอสเป็นสารกันสีตก ทางภาคเหนือของไทยได้มีการทำผ้าบาติกมานาน จะรู้จักในนามผ้าบาติกไยกัญชวย้อมด้วยสีอินดิโก เพียงสีเดียวโดยฝีมือของชาวเขาเผ่าม้งในภาคเหนือ ซึ่งเข้าใจว่าน่าจะได้รับอิทธิพลศิลปะบาติกจากประเทศจีนตอนใต้

ปลายปี พ.ศ.2523 ประเทศไทยได้ถือกำเนิด “ผ้าบาติกลายเขียนเทียนระบายสี” (Painting Batik) ซึ่งเป็นผ้าติกที่เขียนลายเทียนด้วยจันตัง (Canting) ระบายสีลงลายบนผืนผ้าทั้งผืนด้วยพู่กัน ไม่มีการย้อมสีโดยใช้สี REACTIVE DYES จากประเทศมาเลเซีย ผลิตในเยอรมันแล้วเคลือบกันสีตกด้วยโซเดียมซิลิเกตเป็นสารกันสีตกแบบถาวร โดย นายเอกสรร์ อังคารวัลย์ เป็นคนแรกที่ได้นำวิธีการทำผ้าบาติกแบบระบายมาเผยแพร่วิธีการทำผ้าบาติกแนวใหม่นี้ โดยศึกษามาจากประเทศมาเลเซีย และได้เผยแพร่เป็นวิทยาทานเพื่อการศึกษาครั้งแรกแก่คณาจารย์ภาควิชาศิลปะ คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูยะลา (ผศ.นันทา โรจนอดุมศาสตร์ เป็นหัวหน้าภาควิชาในขณะนั้น) ตั้งแต่ปี พ.ศ.2523 ได้มีการสอนการทำผ้าบาติกแก่นักศึกษาวิทยาลัยครูยะลาในเรื่องบาติกลายเขียนและบาติกย้อมสี

พ.ศ.2524 วิทยาลัยครูยะลา (โดย ผศ.นันทา โรจนอดุมศาสตร์) ได้เริ่มทดลองทำผ้าบาติกลายเขียนระบายสี และสอนการทำผ้าบาติกเป็นกิจกรรมในรายวิชาเลือกของหลักสูตร ปกส .สูง วิชาเอกศิลปกรรม

พ.ศ.2525 สอนการทำผ้าบาติกในรายวิชาศิลปะพื้นบ้าน ในระดับปริญญาตรี ศิลปศึกษา และได้ทำการสอนต่อมาในรายวิชาบาติก วิชาเอกออกแบบประยุกต์ศิลป์ ระดับอนุปริญญาจนถึงปัจจุบัน วิทยาลัยครูยะลาได้ทำการเผยแพร่ความรู้ทางด้านบาติกแก่ชุมชน โดยเขียนเป็นบทความลงหนังสือพิมพ์ วารสาร และทางสถานีโทรทัศน์ นอกจากนี้ ยังมีการจัดอบรมและจัดนิทรรศการเผยแพร่ การทำผ้าบาติกทั้งลายเขียนและลายพิมพ์ ตามช่วงระยะเวลาดังนี้

กันยายน พ.ศ.2527 ร่วมแสดงนิทรรศการผ้าบาติก และสาธิตในงาน “กระจูด” ณ จังหวัดนราธิวาส จัดโดยกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นการแสดงเทคนิคการทำบาติกลายเขียนเทียนระบายสี ต่อสาธารณชนเป็นครั้งแรก

เมษายน พ.ศ.2528 ร่วมจัดนิทรรศการและสาธิตการทำผ้าบาติกลายเขียนเทียนระบายสีและบาติกลายพิมพ์ ในงานศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านทั่วประเทศ ณ จังหวัดภูเก็ต (เป็นช่วงเวลาที่บาติกลายเขียนเทียนเริ่มเข้าจังหวัดภูเก็ตเป็นครั้งแรก) โดยมี อ.ชูชาติ ระวังจันทร์ (ลุงชู) อาจารย์หัวหน้าคณะภาควิชาศิลปกรรม วิทยาลัยครูภูเก็ตขณะนั้นเป็นผู้ สืบสานต่อในจังหวัดแถบทะเลอันดามัน (ปัจจุบันท่านได้ถึงแก่กรรม)

พฤษภาคม พ.ศ.2529 ร่วมจัดนิทรรศการ และสาธิตการทำผ้าบาติกลายเขียนเทียนระบายสี ในงานมหกรรม ศิลปวัฒนธรรมทั่วประเทศ ณ วิทยาลัยครูเชียงใหม่

พ.ศ.2531 ร่วมจัดนิทรรศการ และสาธิตการทำผ้าบาติกลายเขียนเทียนระบายสี ณ สวนอัมพร กรุงเทพมหานคร (เอกสรร์ อังคารวัลย์. 2553: ออนไลน์)

1.2 ประเภทผ้าบาติก

กระบวนการในการทำผ้าบาติก มีเทคนิคหลายอย่างที่ใช้ในการทำผ้าบาติก เทคนิคและวัสดุที่ใช้จะเป็นตัวบ่งบอกว่า ผ้าบาติกที่ได้นั้นจะเป็นผ้า บาติกชนิดไหน อย่างไรก็ตาม การสังเกตเป็นผ้าบาติกชนิดไหน ต้องดูตั้งแต่เริ่มของการเตรียมอุปกรณ์ จนการทำบาติกนั้นเสร็จลง

การแบ่งประเภทของการทำผ้าบาติก โดยแบ่งตามเทคนิคในการผลิต มี 3 วิธีด้วยกัน คือ

1.2.1 บาติกลายเขียน (Mem Batik Tulis)

เป็นบาติกที่จัดเป็นผ้าบาติกชั้นสูง เป็นที่นิยมกันในหมู่คนที่มีฐานะทางสังคม และฐานะทางการเงินดี ผ้าบาติกชนิดนี้จะต้องเขียนเทียนด้วยเครื่องมือที่เรียกว่า จันตัง (Tjanting) ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับก้ามปูกรวยให้น้ำเทียนไหลออกและมีด้ามสำหรับจับเขียน การเขียนเทียนนี้ ต้องเขียนทั่วทั้งผืนในขณะที่เทียนกำลังร้อนๆ เทียนจะไหลติดซึมลงไปบนเนื้อผ้า และไหลซึมผ่านเส้นใยของผ้าลงไปด้านหลังทำให้สามารถกันสีที่ระบาย แด้ม หรือย้อมได้ และทำให้เกิดลวดลายขึ้น จะย้อมสีกี่ชั้นก็ตาม จะต้องเขียนเทียนปิดด้วยจันตังทุกครั้ง

ผ้าบาติกลายเขียน เป็นผ้าที่มีลวดลายแบบอิสระ ช่างเขียนจะเขียนเทียนไปตามจินตนาการของตนเอง ไม่มีการวาดภาพรูปแบบลวดลายสีสันทวน แต่ถ่ายทอดออกมาโดยอาศัยน้ำเทียนร้อนๆทั้งสิ้น ดังนั้นจินตนาการและทักษะในการออกแบบของช่างจึงมีความสำคัญเป็นอย่างสูง ความงามของผ้าบาติกลายเขียน สังเกตได้ จากการเขียนเส้นเทียนด้วยจันตัง ความชำนาญในการลากเส้น การจัดช่องไฟ เทคนิคแปลกๆ การแสดงรายละเอียดมากเท่าใด ก็แสดงถึงฝีมืออันสูงส่งของผู้ผลิตผ้าชิ้นนั้น รวมทั้งทักษะในการระบายสี การย้อมสี ซึ่งมีความประสานสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสม ฉะนั้นบาติกลายเขียนจึงเป็นผ้าที่มีราคาสูง

1.2.2 บาติกลายพิมพ์ (Mem Batik Cap)

บาติกลายพิมพ์หรือบาติกที่พิมพ์ลวดลายโดยใช้แม่พิมพ์อาจทำได้จากไม้ หรือทำจากทองแดง หรือโลหะชนิดอื่น โดยการใช้แม่พิมพ์จุ่มเทียนที่กำลังร้อนพอเหมาะ พิมพ์ลวดลายลงบนผ้า จากนั้นจึงแ่ด้มสีหรือนำไปย้อมต่อไป บาติกลายพิมพ์ที่มีลักษณะพิเศษ คือ ลักษณะลวดลายซ้ำกันส่วนมากมักจะผลิตสำหรับจำหน่าย เป็นผ้าบาติกที่แพร่หลายมากกว่าบาติกลายเขียน เนื่องจากสามารถผลิตได้ครั้งละจำนวนมาก ความงามของผ้าบาติกนี้ขึ้นอยู่กับแม่พิมพ์ที่มีลักษณะของลวดลายที่มีรายละเอียดและขบวนการผลิตที่ประณีตมาก เช่น การพิมพ์ลาย ช่างพิมพ์จะพิมพ์เทียนลงบนผ้า ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ทำให้ความคมชัดของลวดลายมีลักษณะเหมือนกันทั้ง 2 ด้าน เมื่อนำไปย้อมสภาพของสีและลวดลาย มีความสดใสเหมือนกันทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ซึ่งช่างจะพยายามทำเลียนแบบให้คล้ายกับผ้าบาติกเขียนให้มากที่สุด จึงจัดว่าเป็นผ้าชั้นดี

ผ้าบาติกที่แพร่หลายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนมากจะเป็นผ้าบาติกเทคนิคการพิมพ์มากกว่าเทคนิคการเขียน ลักษณะลวดลายสีสันมีสวยงาม ชื่นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญคือ แม่พิมพ์มีความละเอียดมากน้อยเพียงใด ทำด้วยโลหะชนิดใด เช่น ทำด้วยทองแดง ลายที่พิมพ์ออกมามีความคมชัดมากกว่าแม่พิมพ์ที่ทำจากโลหะชนิดอื่น สีเป็นส่วนประกอบที่สำคัญตลอดจนในการผลิต จำนวนครั้งในการย้อมสีก็เป็นส่วนสำคัญในแง่ระดับชั้นของผ้าบาติกแบบแม่พิมพ์ การย้อมสี 1 ครั้ง เรียกว่า ผ้าย้อมสี 1 ชั้น ผ้าย้อมสี 2 ครั้ง เรียกว่า ผ้าย้อมสี 2 ชั้น การเรียกชื่อจึงขึ้นอยู่กับเทคนิคในการย้อมสีนั่นเอง ผ้าบางชั้นย้อมทับถึง 10 กว่าครั้ง

1.2.3 ผ้าบาติกพิมพ์สี (Batik screen)

เป็นผ้าบาติกที่ได้รับความนิยมกันมากอีกแบบหนึ่ง เป็นผ้าที่ทำเลียนแบบผ้าบาติกที่เขียนด้วยมือหรือบาติกลายเขียน ลักษณะลวดลายมีรายละเอียดที่สีสันสดใส ว่าเทคนิคอื่น ๆ ผ้าบาติกชนิดนี้เป็นการผสมผสานระหว่างเทคนิคการพิมพ์ผ้ากับเทคนิคการเขียนด้วยมือ โดยการใช้สีผสมกัน เช่น ลวดลายสีน้ำตาลและสีฟ้าเป็นส่วนใหญ่ใช้เทคนิคการพิมพ์ตะแกรงไหม จากนั้นจึงปิดเทียนส่วนนี้แล้วจึงนำไปย้อมสีพื้น คือ สีส้มต่อไป

ผ้าบาติกชนิดนี้บางครั้งอาจเรียกว่า “เลียนแบบ” วิธีการสังเกตให้สังเกตสีและลวดลายที่มีความคมชัดสดใส ไม่มีรอยเทียนแตกสี มีความสดใสเฉพาะด้านหน้าด้านเดียว ด้านหลังลวดลายไม่ชัดเจน

นอกจากแบ่งประเภทของผ้าบาติกตามลักษณะของเทคนิคที่ใช้แล้ว ยังสามารถแบ่งเป็นชนิดของรูปแบบของผ้า ซึ่งแบ่งย่อยจากเทคนิคดังที่กล่าวมาแล้ว โดยแบ่งตามชนิดของผ้าบาติกได้ดังนี้

1. บาติกธรรมดา (Batik Biasa) เป็นบาติกลายพิมพ์ที่ผ่านการต้มเพียงครั้งเดียว
2. บาติกลาซิม (Batik Lasem) เป็นบาติกที่ผ่านกระบวนการต้ม 2 ครั้ง และผ่านการย้อมสี 2 ชั้น จะได้สีที่หลากหลายกว่าผ้าบาติกธรรมดา
3. บาติกเขียนสี (Batik Coteng warna) บาติกชนิดนี้จะไม่ผ่านกระบวนการย้อมสีทั้ง 2 ครั้ง (ยกเว้นถ้าต้องการให้สี ของผ้าดิบ พื้นผิวผ้าเป็นสีต่าง ๆ ทั้งนี้จะทำหลังจากที่ต้มหรือเขียนลวดลายเสร็จแล้ว) โดยใช้ฟูกันแต้มสีลงบนลายดอกที่มีเทียนเป็นแม่พิมพ์อยู่ จะใช้สีแดงสำหรับลายส่วนที่เป็นดอกและส่วนที่เป็นใบก็จะใช้สีเขียว
4. บาติกโซโล (Batik Solo) บาติกโซโลมักจะถูกจำกัดด้วยความกว้างของผ้า เพราะเป็นลักษณะบาติกยาวหรือบาติกพัน ซึ่งมี 3 สี คือ ดำ เหลือง น้ำเงิน

5. บาติกชั้นเดียว (Batik Selapis) บาติกชนิดนี้จะมีลวดลายอิสระ ส่วนหัวของผ้าจะเป็นลายของพืช (ดอกไม้หรือต้นไม้) แต่จะมีลักษณะพิเศษ คือ จะมีสีขาวเป็นสีหลัก ซึ่งไม่รวมกับสีเดิมของเนื้อผ้า

1.3 การแบ่งลักษณะลาย

ลักษณะของการออกแบบลายผ้าบาติกแบ่งเป็น 5 ลักษณะ ดังนี้

1. ลายเส้น และรูปทรงเรขาคณิต
2. ลายสัตว์
3. ลายพืชพรรณธรรมชาติ
4. ภาพวิวทิวทัศน์
5. ภาพประเพณี ศาสนา และความเป็นอยู่

ในที่นี้ขอเน้นไปที่ลักษณะของลาย 3 หัวข้อแรก คือ ลายเส้นและรูปทรงเรขาคณิต ลายสัตว์ และลายพืชพรรณธรรมชาติ

1.3.1 ลายเส้นเรขาคณิต

ใช้เส้นตรง เส้นโค้ง ฟันปลา เส้นไขว้ เส้นขนาน และจุด มาประกอบกันกับรูปทรงเรขาคณิต สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม ทรงกรวย มาจัดวางให้ซ้ำๆ หรือทับซ้อน ลื่นไหลคาบเกี่ยวกันไปมา อาจเป็นลักษณะลายเส้นประจำชาติต่างๆ นำมาประยุกต์คลี่คลายให้เข้ากับ กิ่ง ก้าน ดอก ใบ ถ้วยโถเครื่องใช้ หรือสัตว์ต่างๆ ดังที่เราเห็นได้ทั่วไป บนผ้าโสร่งปาเต๊ะที่ขายอยู่ตามท้องตลาด ส่วนใหญ่ลายเส้นเหล่านี้จะนำมาจัดวางเป็นลายขอบ ลายเชิงริมผ้า มีผู้ที่สนใจขึ้นชอบทำงานลายเส้นเรขาคณิต และลายเส้นคลี่คลายรูปทรงต่างๆ กันไม่น้อย เหมาะสำหรับเสื้อผ้าวัยหนุ่มที่ไม่เน้นดอกไม้พรรณไม้ งานลายเส้นต้องรู้จักการจัดวางให้เหมาะสม ลงสีให้กลมกลืน งานจะสวยไม่แพ้งานลายดอกเลยทีเดียว

ภาพประกอบ 2 ผ้าบาติกลายเส้นเรขาคณิต

ที่มา: รัชฎาภาวดี ธรรมสเถียร. (2556). ลวดลายบาติกเขียนเทียน. หน้า 12-14.

1.3.2 ลายสัตว์

ส่วนใหญ่แล้วลายสัตว์จะแยกเป็น สัตว์ปีก เช่น ไก่ นกชนิดต่างๆ สัตว์บก เช่น ช้าง ม้า เก้ง กวาง แมว หนู สัตว์น้ำ ได้แก่ กุ้ง กบ ปู หอย ปะการัง และจำพวกแมลงต่างๆ เช่น ผีเสื้อ แมลงปอ เต่าทอง ฯลฯ

ลายสัตว์ส่วนมากจะเป็นลายตัดทอนสร้างสรรค์ให้เหลือเพียงเค้าโครง ดูน่ารักเรียบง่าย หรืออาจเป็นลายจากสัตว์ในวรรณคดี หรือภาพสัตว์ลายประจำชาติต่างๆ เช่น ไทย อินโด อินเดีย จีน อียิปต์ เป็นต้น

ภาพประกอบ 3 ผ้าบาติกลายสัตว์

ที่มา: รัชฎาวัดี ธรรมสเถียร. (2556). ลวดลายบาติกเขียนเทียน. หน้า 18-19.

1.3.3 ลายพืชพรรณธรรมชาติ

ลายจากพืชพรรณธรรมชาติล้วนได้จาก ดอก ก้าน กิ่ง ผล ใบ ทั้งเหมือนจริงและสร้างสรรค์ ตัดทอน นำมาจัดองค์ประกอบผูกโยงให้สวยงาม อาจใช้ดอกไม้หลายๆ ชนิดออกแบบอยู่รวมกัน ลักษณะของดอกไม้แต่ละชนิดแตกต่างกัน ทั้งขนาดกลีบและรูปทรง มีตั้งแต่กลีบน้อยชิ้น ไปถึงกลีบเล็กๆ หลายชิ้น มีเกสรเล็กบ้างใหญ่บ้าง รูปทรงของดอกมีทั้งทรงกรวย รูปแตร ลำโพง โถ คนโท ระฆัง รูปหลอด หรือวงล้อ และยังมีแบบแปลกๆ อีกมากมาย อาจมีการรวมช่อดอกแบบกระจุก ช่อแยกแขนง ช่อกระจจะ ช่อเชิงลดหลั่นหลายหลาก อีกทั้งใบก็ยังมีใบเดี่ยว ใบคู่ สั้น ยาว ความสวยงามของดอกและใบเหล่านี้ ทำให้นามาสรางงานได้อย่างไม่รู้จัก ลายที่โบราณ โบราณนำมาประยุกต์ก็ล้วนแต่สวยงาม เช่น ลายดอกโบตั๋น ลายดอกไม้ไทยเครือเถา หรือลายดอกไม้ประจำชาติต่างๆ ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของชาตินั้นๆ ลาย เหล่านี้สามารถนำมาประกอบกับลายเส้นลักษณะต่างๆ ให้ดูกลมกลืนสวยงามได้ดีเลยทีเดียว รัชฎาวัดี ธรรมสเถียร (2556)

ภาพประกอบ 4 ผ้าบาติกลายพืชพรรณธรรมชาติ

ที่มา: รัชฎาวัดี ธรรมสเถียร. (2556). ลวดลายบาติกเขียนเทียน. หน้า 27-36.

1.4 วัสดุและอุปกรณ์

1.4.1 ปากกาเขียนเทียน

ปากกาเขียนเทียนหรือจันตัง (Canting) ซึ่งจะมีหลายรูปแบบและมีหลายขนาดตามความเหมาะสมของลักษณะงานที่จะเขียน

ภาพประกอบ 5 ปากกาเขียนเทียน

ที่มา: มาลินี แซ่ลิ้ม; และมินตรา บุญประทุม บาดิก ศิลปะพื้นบ้านผสานด้วยเทคนิคสมัยใหม่
หน้า 6.

1.4.2 ผ้า

ผ้าที่ใช้ต้องเป็นผ้าที่ทอจากเส้นใยธรรมชาติ เช่น ผ้าป่าน ผ้าฝ้าย ผ้าไหม ผ้าไหมจีน ผ้าลินิน เป็นต้น

ภาพประกอบ 6 ผ้า

ที่มา: มาลินี แซ่ลิ้ม; และมินตรา บุญประทุม บาดิก ศิลปะพื้นบ้านผสานด้วยเทคนิคสมัยใหม่
หน้า 6.

1.4.3 ขี้ผึ้งหรือเทียน

มีส่วนผสมของขี้ผึ้งพาราฟินและแว็กซ์ ใช้สำหรับเขียนลาย

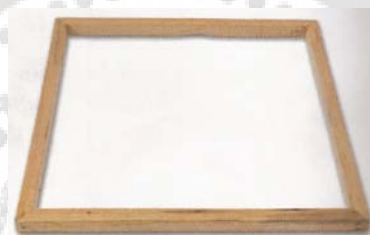

ภาพประกอบ 7 ขี้ผึ้งหรือเทียน

ที่มา: มาลินี แซ่ลิ้ม; และมินตรา บุญประทุม. *บาติก ศิลปะพื้นบ้านผืนผ้าด้วยเทคนิคสมัยใหม่*
หน้า 6.

1.4.4 กรอบสำหรับขึงผ้า

ความกว้างและความยาวของกรอบขึ้นอยู่กับขนาดของชิ้นงานที่ต้องการ เช่น ขนาด 12x12 นิ้ว 13x13 นิ้ว และ 15x15 นิ้ว เป็นต้น

ภาพประกอบ 8 กรอบสำหรับขึงผ้า

ที่มา: มาลินี แซ่ลิ้ม; และมินตรา บุญประทุม. *บาติก ศิลปะพื้นบ้านผืนผ้าด้วยเทคนิคสมัยใหม่*
หน้า 6.

1.4.5 ดินสอ

ใช้สำหรับลอกลาย ควร ใช้ดินสอ 4B หรือ 6B เพราะจะทำให้ชักออกได้ง่าย ชิ้นงานสำเร็จจะได้ไม่มีรอยดินสอติดอยู่

ภาพประกอบ 9 ดินสอ

ที่มา: มาลินี แซ่ลิ้ม; และมินตรา บุญประทุม. *บาติก ศิลปะพื้นบ้านผืนผ้าด้วยเทคนิคสมัยใหม่*
หน้า 6.

1.4.6 สีบาติก

เป็นสีชนิดย้อมร้อน ลักษณะเป็นผง จะต้องนำมาผสมน้ำร้อนเพื่อละลายสี

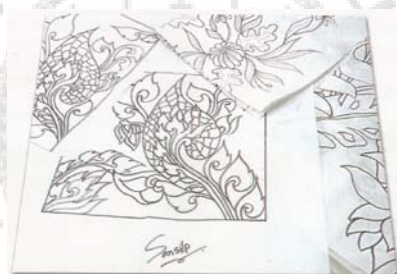

ภาพประกอบ 10 สีบาติก

ที่มา: มอลินี แซ่ลี้ม ; และมินตรา บุญประทุม . บาติก ศิลปะพื้นบ้านผืนผ้าด้วยเทคนิคสมัยใหม่. หน้า 6.

1.4.7 แบบลาย

คือลายต่างๆที่สร้างขึ้นจากจินตนาการหรือธรรมชาติใกล้ตัว เช่น ดอกไม้ ฝั่เสื่อปลา หรือลายไทย เป็นต้น

ภาพประกอบ 11 แบบลาย

ที่มา: มอลินี แซ่ลี้ม; และมินตรา บุญประทุม. บาติก ศิลปะพื้นบ้านผืนผ้าด้วยเทคนิคสมัยใหม่ หน้า 6.

1.4.8 น้ำยาโซเดียมซิลิเกต

ใช้ทาเคลือบผ้าที่ลงสีเรียบร้อยแล้ว ซึ่งมีคุณสมบัติทำให้สีติดผ้าคงทน

ภาพประกอบ 12 น้ำยาโซเดียมซิลิเกต

ที่มา: มอลินี แซ่ลี้ม; และมินตรา บุญประทุม. บาติก ศิลปะพื้นบ้านผืนผ้าด้วยเทคนิคสมัยใหม่ หน้า 6.

1.4.9 ขวดขนาดเล็ก

สำหรับใส่สี ควรใช้ขนาดที่สามารถบรรจุสีได้พอเหมาะกับการระบาย

ภาพประกอบ 13 ขวดขนาดเล็ก

ที่มา: มาลินี แซ่ลี้ม; และมินตรา บุญประทุม. *วาดกสิศิลปะพื้นบ้านผานด้วยเทคนิคสมัยใหม่*. หน้า 7.

1.4.10 พู่กัน

พู่กันที่ใช้ในงานวาดกสิควรใช้พู่กันสำหรับใช้กับสีน้ำเพราะมีขนอ่อน ส่วนขนาดขึ้นอยู่กับขนาดของพื้นที่ที่ต้องการระบาย สำหรับผู้ที่เริ่มต้นฝึกระบายสีวาดกสิควรให้ใช้พู่กันเบอร์ 8 และ 12

ภาพประกอบ 14 พู่กัน

ที่มา: มาลินี แซ่ลี้ม; และมินตรา บุญประทุม. *วาดกสิศิลปะพื้นบ้านผานด้วยเทคนิคสมัยใหม่*. หน้า 7.

1.4.11 ผ้าและกระดาษทิชชู

ใช้สำหรับเช็ดพู่กันหลังจากล้างทำความสะอาด และใช้ผ้าสำหรับเช็ดปากกาเขียนเขียนขณะเขียนเขียน

ภาพประกอบ 15 ผ้าและกระดาษทิชชู

ที่มา: มาลินี แซ่ลี้ม ; และมินตรา บุญประทุม . *วาดกสิศิลปะพื้นบ้านผานด้วยเทคนิคสมัยใหม่*. หน้า 7.

1.4.12 แก้วพลาสติก

ใช้สำหรับล้างฟุ้งกัน ควรเลือกแบบที่มีฐานกว้างพอสมควร เพื่อป้องกันแก้วล้มน้ำหกเลอะเทอะ

ภาพประกอบ 16 แก้วพลาสติก

ที่มา: มาลินี แซ่ลิ้ม; และมินตรา บุญประทุม. บาดิก ศิลปะพื้นบ้านผานด้วยเทคนิคสมัยใหม่ หน้า 7.

1.4.13 ภาชนะสำหรับต้มเหียน

ควรเป็นภาชนะโลหะที่ทนความร้อนได้ดี และมีด้ามจับสะดวก

ภาพประกอบ 17 ภาชนะสำหรับต้มเหียน

ที่มา: มาลินี แซ่ลิ้ม; และมินตรา บุญประทุม. บาดิก ศิลปะพื้นบ้านผานด้วยเทคนิคสมัยใหม่ หน้า 7.

1.4.14 เตาสำหรับต้มเหียน

ควรใช้เตาที่สามารถควบคุมระดับความร้อนได้ละเอียดสะดวกต่อการเคลื่อนย้าย เช่น เตาไฟฟ้าแบบแผ่นความร้อน

ภาพประกอบ 18 เตาสำหรับต้มเหียน

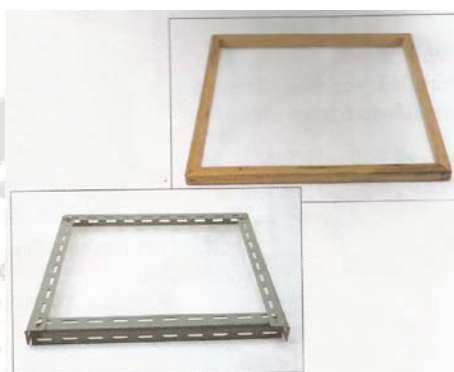
ที่มา: มาลินี แซ่ลิ้ม; และมินตรา บุญประทุม. บาดิก ศิลปะพื้นบ้านผานด้วยเทคนิคสมัยใหม่ หน้า 7.

1.5 การทำผ้าบาติก

การทำผ้าบาติกมีขั้นตอนต่างๆหลายขั้นตอน ดังนี้

1.5.1 การเตรียมกรอบสำหรับขึงผ้า

กรอบสำหรับขึงผ้าซึ่งอาจจะใช้ไม้ เหล็กฉากหรืออะลูมิเนียมทำเป็นกรอบก็ได้แล้วแต่จะดัดแปลง การเตรียมกรอบขึ้นอยู่กับขนาดของผ้าหรือชิ้นงานที่ต้องการทำ เช่น ผ้าขนาด 13x13 นิ้ว ควรใช้กรอบที่มีขนาดกว้างและยาว 13x13 นิ้ว เช่นกัน การใช้กรอบซึ่งทำขึ้นด้วยเหล็กฉากหรืออะลูมิเนียมมีข้อดีคือ สามารถเก็บและขยายขนาดให้ใหญ่หรือเล็กได้ตามต้องการ

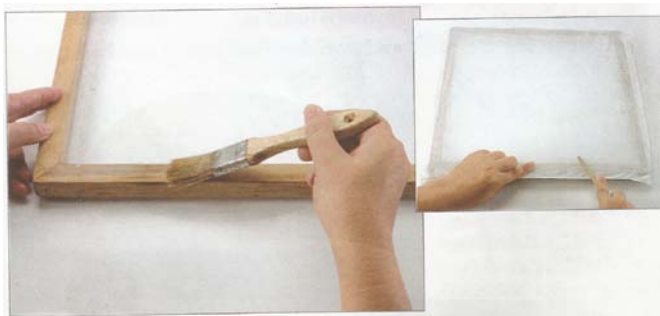

ภาพประกอบ 19 กรอบขึงผ้า

ที่มา: มาลินี แซ่ลิ้ม; และมินตรา บุญประทุม. *บาติก ศิลปะพื้นบ้านผานด้วยเทคนิคสมัยใหม่*
หน้า 8.

1.5.2 วิธีการขึงผ้า

ก่อนที่จะขึงผ้าให้ใช้น้ำเทียนทาบนกรอบประมาณ 4-5 รอบ ปล่อยให้เทียนแห้งแข็งจึงวางผ้าบนกรอบ จากนั้นใช้ด้ามพู่กันกดและถูไปมาให้ผ้ายึดติดกับกรอบทั้ง 4 ด้าน แต่ไม่จำเป็นต้องทาน้ำเทียนทุกครั้ง เมื่อเทียนที่ทาไว้ไม่สามารถตรึงผ้าได้แล้วจึงค่อยลอกเอาเทียนเก่าออกแล้ว ทาใหม่

ภาพประกอบ 20 การชิงผ้า

ที่มา: มาลินี แซ่ลี้ม ; และมินตรา บุญประทุม . บาดิก ศิลปะพื้นบ้านผสานด้วยเทคนิคสมัยใหม่. หน้า 8.

1.5.3 การฝึกเขียนเส้นเทียนด้วยปากกาเขียนเทียน

การฝึกเขียนเส้นเทียนให้ได้ดี ควรเริ่มจากการจับปากกาเขียนเทียนให้ถนัดมือและอยู่ในมุมประมาณ 45 องศา เพื่อให้หน้าเทียนไหลลงไปที่ส่วนปลายของปากกาเขียนเทียนได้สะดวก และเพื่อป้องกันไม่ให้น้ำเทียนไหลไปยังส่วนอื่นของปากกาเขียนเทียน ส่วนมืออีกข้างควรถือเศษผ้าไว้สำหรับปิดปากปากกาเขียนเทียนและคอยเช็ดเพื่อไม่ให้น้ำเทียนหยดลงบนผ้าในจุดที่ไม่ต้องการ

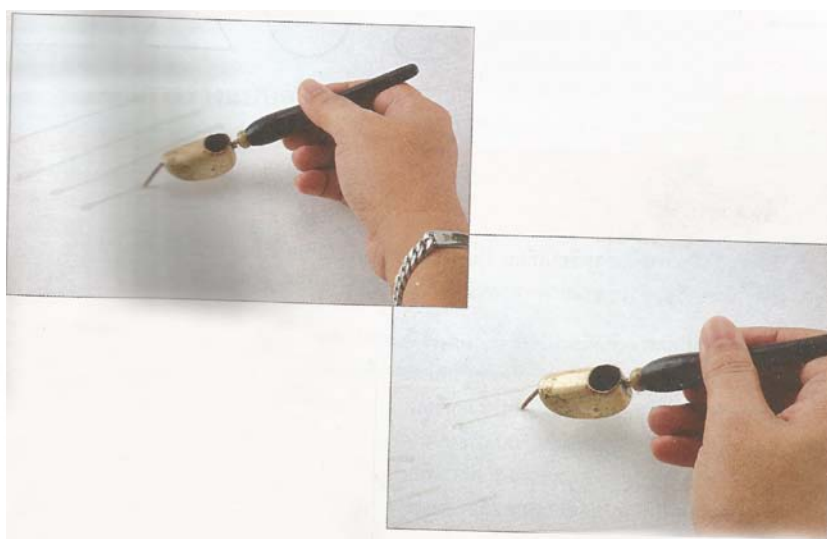

ภาพประกอบ 21 การจับปากกาเขียนเทียน

ที่มา: มาลินี แซ่ลี้ม; และมินตรา บุญประทุม. บาดิก ศิลปะพื้นบ้านผสานด้วยเทคนิคสมัยใหม่. หน้า 9.

เมื่อเขียนเทียนไประยะหนึ่งแล้วน้ำเทียนในปากกาเขียนเทียนจะเย็นลง ให้เทน้ำเทียนเก่าออกและตักน้ำเทียนที่กำลังร้อนขึ้นมาใหม่ พร้อมทั้งพยายามควบคุมความร้อนของน้ำเทียนอย่าให้ร้อนเกินไป โดยสังเกตง่ายๆคือ ถ้าเส้นเทียนมีขนาดใหญ่และกระจายแสดงว่าน้ำเทียนร้อนเกินไป หรือถ้าน้ำเทียนเย็นก็จะทำให้เส้นเทียนขาดเป็นช่วงๆ และน้ำเทียนไม่ซึมลงในเนื้อผ้า เมื่อเป็นเช่นนี้ก็จะทำให้เทียนไม่สามารถกันสีได้

การควบคุมความร้อนของน้ำเทียนให้ทดลองเขียนลงบนเศษผ้าที่รองเทียนก่อน ถ้าได้ขนาดเส้นเทียนที่ต้องการแล้วจึงเขียนเทียนลงบนลวดลายที่เตรียมไว้บนผ้า

ภาพประกอบ 22 การเขียนเทียน

ที่มา: มาลินี แซ่ลิ้ม; และมินตรา บุญประทุม. บาดิก ศิลปะพื้นบ้านผานด้วยเทคนิคสมัยใหม่
หน้า 9.

การเขียนเส้นเทียนควรฝึกบ่อยๆ จะได้มีความชำนาญ ควรเริ่มจากการลากเส้นช้าๆ ถ้าลากเร็วเกินไปจะทำให้เส้นเทียนบางและกันสีไม่ได้ เส้นเทียนที่สวยงามรอยต่อของเส้นเทียนต้องต่อกันสนิท เพื่อป้องกันไม่ให้สีซึมเข้าไปในบริเวณที่ไม่ต้องการ การเขียนเส้นเทียนด้วยปากกาเขียนเทียนจึงนับว่ามีความสำคัญอันดับหนึ่ง เพราะถ้าเขียนเส้นเทียนไม่สวยแล้วจะระบายสีให้สวยงามขนาดไหนก็ไร้ประโยชน์

ภาพประกอบ 23 การฝึกลากเส้นเขียน

ที่มา: มาลีณี แซ่ลี้; และมินตรา บุญประทุม. บาติก ศิลปะพื้นบ้านผ้านานด้วยเทคนิคสมัยใหม่.
หน้า 10.

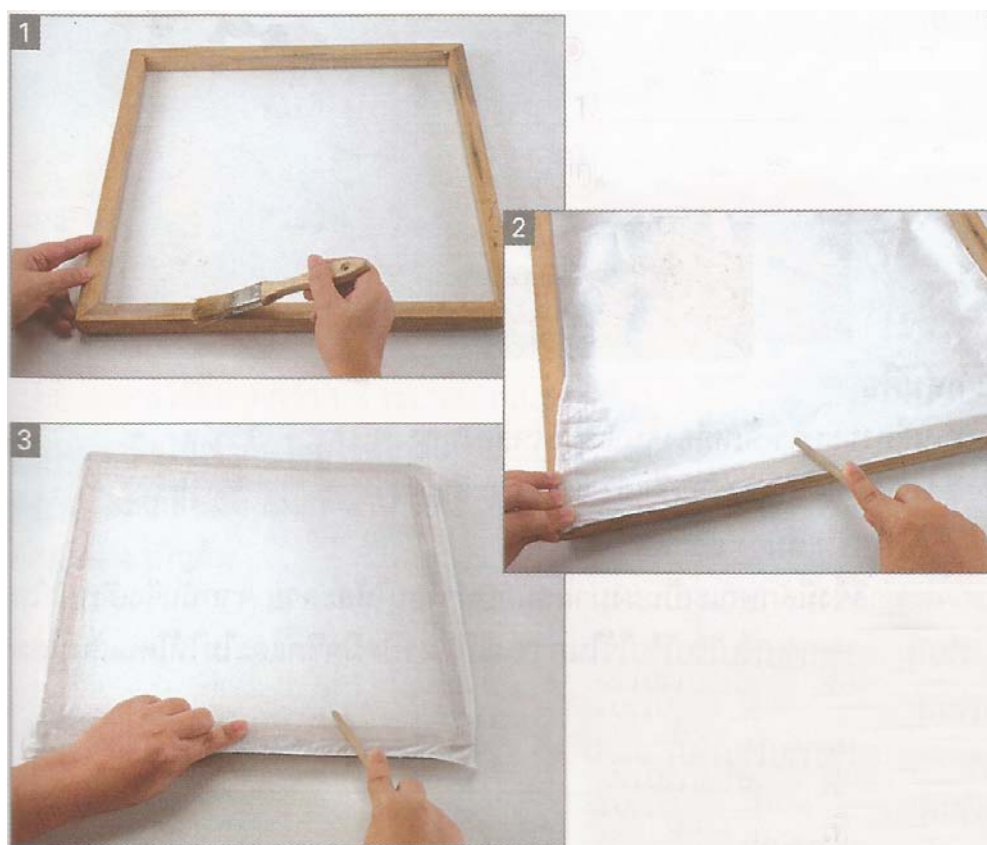
การฝึกเขียนเส้นเขียนควรลากเส้น โดยเริ่มจากลากเส้นซ้ายไปขวา บนไปล่าง ล่างขึ้นบน เส้นเฉียง เส้นโค้ง วงกลม สามเหลี่ยม สีเหลี่ยม เป็นต้น

1.5.4 ขั้นตอนการขึงผ้า

1.5.4.1 ทาน้ำเทียนบนกรอบไม้เพื่อให้เทียนเป็นตัวยึดผ้าให้ติดกับกรอบไม้

1.5.4.2 จากนั้นนำผ้ามาวางบนกรอบ โดยวางผ้าด้านที่ไม่ยึดไว้บนกรอบไม้แล้วใช้ด้ามพุกันกดและถูไปมาให้ผ้าติดกับเทียน

1.5.4.3 เมื่อทำจนครบทั้ง 4 ด้าน ผ้าก็จะยึดติดกับกรอบไม้โดยไม่ยากนัก ถ้าผ้าที่ทำมีขนาดใหญ่จะใช้กรอบที่เป็นอะลูมิเนียมหรือเหล็กฉากก็ได้ โดยใช้หนังยางและเข็มหมุดเป็นตัวยึดแทนการใช้เทียนทาบบนกรอบ

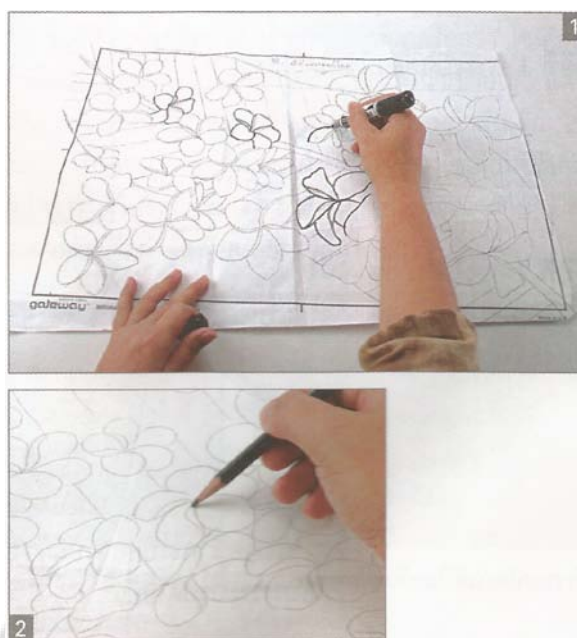
ภาพประกอบ 24 การยึดกรอบไม้

ที่มา: มาลินี แซ่ลิ้ม; และมินตรา บุญประทุม. บาดึก ศิลปะพื้นบ้านผานด้วยเทคนิคสมัยใหม่
หน้า 11.

1.5.5 ขั้นตอนการร่างแบบลาย

1.5.5.1 ก่อนที่จะร่างแบบลายลงบนผ้าอาจจะร่างลงบนกระดาษหรือจัดองค์ประกอบลวดลายบนกระดาษก่อน เพราะจะทำให้การแก้ไขลวดลายง่ายขึ้น จากนั้นใช้ปากกาเคมีสีดำเขียนทับเพื่อให้เส้นมีความเข้มและชัดเจนขึ้น

1.5.5.2 เมื่อได้แบบลายที่ต้องการแล้ว ให้สอดแบบลายไว้ใต้ผ้า แล้ววาดลงบนผ้าที่เตรียมไว้ โดยใช้ดินสอ 4B หรือ 6B

ภาพประกอบ 25 ขั้นตอนการร่างแบบลาย

ที่มา: มาลินี แซ่ลิ้ม; และมินตรา บุญประทุม. บาติก ศิลปะพื้นบ้านผ้านานด้วยเทคนิคสมัยใหม่
หน้า 11.

1.5.6 ขั้นตอนการเขียนเส้นเทียน

ใช้ปากกาเขียนเทียนตักน้ำเทียน แล้วเขียนไปตามลวดลายบนผ้า โดยรอยต่อของเส้นเทียนต้องต่อกันสนิท เพื่อป้องกันไม่ให้สีซึมเข้าไปในบริเวณที่ไม่ต้องการ และควรควบคุมความร้อนของน้ำเทียนให้พอเหมาะ

ภาพประกอบ 26 ขั้นตอนการเขียนเส้นเทียน

ที่มา: มาลินี แซ่ลิ้ม; และมินตรา บุญประทุม. บาติก ศิลปะพื้นบ้านผ้านานด้วยเทคนิคสมัยใหม่
หน้า 12.

1.5.7 การผสมสี

สีบาติกแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ

สีอ่อน ได้แก่ สีเหลืองมะนาว สีเหลืองจัน และสีเหลืองทอง

สีกลาง ได้แก่ สีส้ม สีชมพู สีบานเย็น สีแดง สีฟ้า และสีเขียว

สีเข้ม ได้แก่ สีน้ำเงินเข้ม สีม่วง และสีดำ

การผสมสีทำได้ง่ายๆ โดยการนำสีซึ่งมีลักษณะเป็นผงมาผสมกับน้ำร้อนให้ละลาย จากนั้นจึงเติมน้ำในอัตราส่วน สี 5 กรัมต่อน้ำ 250 ซี.ซี. สีที่ผสมแล้วควรเก็บไว้ในภาชนะที่มีฝาปิดมิดชิดและไม่ให้โดนแสงแดด เพราะจะทำให้คุณสมบัติของสีเปลี่ยนไปและเก็บไว้ได้ไม่นาน

1.5.8 การระบายสี

สามารถแบ่งออกได้ 3 วิธี โดยมีขั้นตอนหลักๆ ดังนี้

วิธีที่ 1 การใช้สีเดียว ใช้สีใดก็ได้ระบายให้ทั่ว

ภาพประกอบ 27 การใช้สีเดียวระบายให้ทั่ว

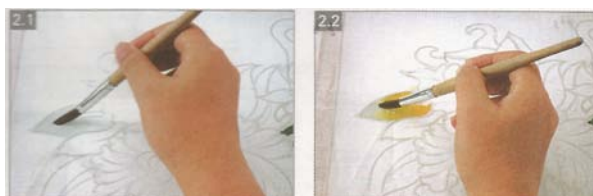
ที่มา: มალიณี แซ่ลิ้ม; และมินตรา บุญประทุม. บาติก ศิลปะพื้นบ้านผืนผ้าด้วยเทคนิคสมัยใหม่.
หน้า 12.

วิธีที่ 2 การใช้สีเดียว แต่ระบายแบบมีน้ำหนักสีอ่อนแก่ เทคนิคที่ 1

2.1 ระบายน้ำพองเปียกลงบนผ้าในช่องที่ต้องการระบายสีให้ทั่ว

2.2 จากนั้นระบายสีลงบนด้านใดด้านหนึ่งของช่องที่ระบายน้ำไว้ แล้ว

ค่อยๆเกลี่ยสีให้เรียบ

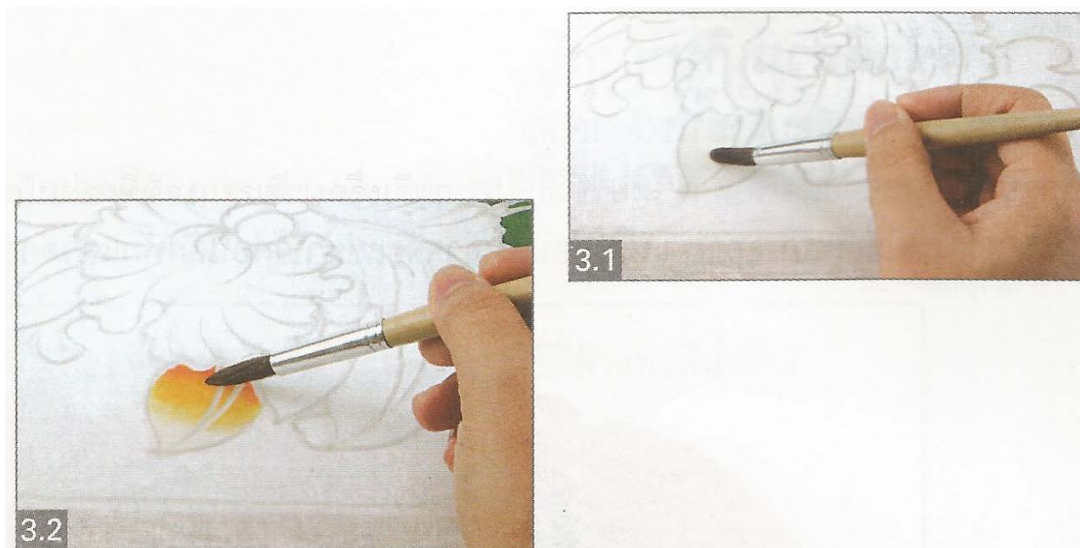
ภาพประกอบ 28 การใช้สีเดียว แต่ระบายแบบมีน้ำหนักสีอ่อนแก่ เทคนิคที่ 1

ที่มา: มალიณี แซ่ลิ้ม; และมินตรา บุญประทุม. บาติก ศิลปะพื้นบ้านผืนผ้าด้วยเทคนิคสมัยใหม่.
หน้า 12.

วิธีที่ 3 การใช้สีเดียว แต่ระบายแบบมีน้ำหนักสีอ่อนแก่ เทคนิคที่ 2

3.1 ระบายน้ำพอเปียกลงบนผ้าในช่องที่ต้องการเพียงครั้งเดียว

3.2 จากนั้นระบายสีที่ต้องการลงบนผ้าบริเวณที่ไม่เปียกน้ำให้มาชนกับน้ำแล้วค่อยๆเกลี่ยสีเข้าไปหาหน้า

ภาพประกอบ 29 การใช้สีเดียว แต่ระบายแบบมีน้ำหนักสีอ่อนแก่ เทคนิคที่ 2

ที่มา: มาลินี แซ่ลิ่ม; และมินตรา บุญประทุม. บาติก ศิลปะพื้นบ้านผืนผ้าด้วยเทคนิคสมัยใหม่
หน้า 13.

วิธีที่ 4 การใช้สีมากกว่า 1 สี ระบายลงบนช่องเดียวกันแล้วเกลี่ยให้เข้ากันโดยใช้สีใกล้เคียงกันมาระบายต่อกันและเกลี่ยให้กลมกลืนกัน เช่น สีเหลือง สีส้ม และสีแดง เป็นต้น

ภาพประกอบ 30 การใช้สีมากกว่า 1 สี ระบายลงบนช่องเดียวกัน

ที่มา: มาลินี แซ่ลิ่ม; และมินตรา บุญประทุม. บาติก ศิลปะพื้นบ้านผืนผ้าด้วยเทคนิคสมัยใหม่
หน้า 13.

1.5.9 การเคลือบน้ำยาโซเดียมซิลิเกต

การเคลือบน้ำยาต้องให้สีที่ระบายแห้งสนิทก่อนจึงสามารถเคลือบได้ น้ำยาที่ใช้เคลือบเรียกว่า โซเดียมซิลิเกต ก่อนใช้เคลือบถ้าน้ำยาเหนียวหรือหนืดเกินไปให้เติมน้ำลงไปแล้วกวนจนน้ำยากับน้ำเข้ากันดี แล้วค่อยนำผ้าลงไปเคลือบ การเคลือบมีหลายวิธี เช่น ใช้แปรงทาซึ่งเหมาะสำหรับการเคลือบผ้าผืนเล็ก ใช้ฟองน้ำสำหรับเช็ดกระจกซึ่งเหมาะสำหรับ การเคลือบผ้าผืนใหญ่ หรือจุ่มผ้าลงไปในกะละมังโซเดียมซิลิเกตแล้วบิดผ้าเพื่อเอาน้ำยาออก การเคลือบผ้าบาติกควรทิ้งไว้ประมาณ 4-12 ชั่วโมง จากนั้นนำผ้ามาล้างโซเดียมซิลิเกตออกด้วยน้ำสะอาดให้สะอาด เพื่อรอการต้มเพื่อกำจัดเทียนออกจากผ้าต่อไป

ภาพประกอบ 31 การเคลือบน้ำยาโซเดียมซิลิเกต

ที่มา: มาลินี แซ่ลิ่ม; และมินตรา บุญประทุม. *บาติก ศิลปะพื้นบ้านผืนล้านด้วยเทคนิคสมัยใหม่* หน้า 13.

1.5.10 การซักสีส่วนเกิน

หลังจากที่เคลือบน้ำยาโซเดียมซิลิเกตจนได้เวลาตามที่กำหนดแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการซักเพื่อเอาเศษสีส่วนเกินออกจากผ้าให้หมด โดยใช้วิธีเดียวกับการซักผ้าทั่วไป แต่ต้องเปลี่ยนน้ำบ่อยๆ จนกว่าน้ำที่ซักจะใสสะอาดไม่มีสีเจือปนออกมา หรือก่อนต้มอาจจะแช่น้ำไว้ก่อนซักพัก แล้วค่อยนำผ้าไปต้มในขั้นตอนต่อไป

ภาพประกอบ 32 การซักสีส่วนเกิน

ที่มา: มาลินี แซ่ลิ่ม; และมินตรา บุญประทุม. *บาติก ศิลปะพื้นบ้านผืนล้านด้วยเทคนิคสมัยใหม่* หน้า 14.

1.5.11 การต้มกำจัดเทียน

1.5.11.1 ใส่น้ำลงในภาชนะประมาณ 2/3 ของภาชนะแล้วนำขึ้นตั้งบนเตา ใส่สบู่เหลวหรือน้ำยาล้างจานลงไป เพื่อให้เศษเทียนหลุดออกง่ายและไม่ติดภาชนะ

1.5.11.2 ใส่ผ้าลงในภาชนะ แล้วยกผ้าขึ้นลงหลายๆครั้งในระหว่างที่ต้ม

1.5.11.3 จากนั้นให้นำผ้าไปล้างในน้ำสะอาด และแช่ผ้าไว้ในน้ำสะอาดประมาณ 1 ชั่วโมง เพื่อให้สีส่วนเกินหลุดออกให้หมดก่อนจะนำผ้าไปตาก

ภาพประกอบ 33 การต้มกำจัดเทียน

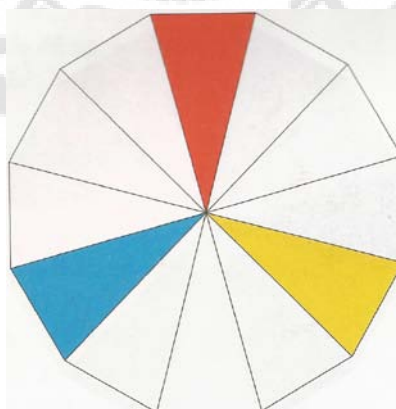
ที่มา: มาลินี แซ่ลิ้ม; และมินตรา บุญประทุม. *บาติก ศิลปะพื้นบ้านผืนล้านด้วยเทคนิคสมัยใหม่*. หน้า 14.

1.5.12 การใช้สีและการระบายสีลงบนผ้าบาติก

การระบายสีบนผ้าบาติก ควรคำนึงถึงหลักทฤษฎีสีเบื้องต้น ดังนี้

1.5.12.1 สีขั้นที่ 1

คือ สีแดง สีเหลือง และสีน้ำเงินเพื่อความสวยงามนุ่มนวลจะใช้สีฟ้าแทนสีน้ำเงิน

ภาพประกอบ 34 สีขั้นที่ 1

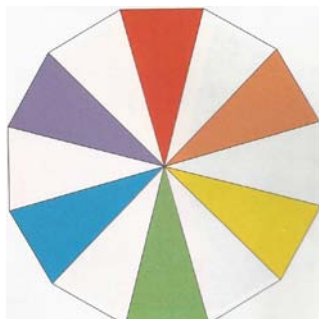
ที่มา: มาลินี แซ่ลิ้ม ; และมินตรา บุญประทุม . *บาติก ศิลปะพื้นบ้านผืนล้านด้วยเทคนิคสมัยใหม่*. หน้า 15.

1.5.12.2 สีชั้นที่ 2 เกิดจากการผสมกันของสีชั้นที่ 1 ในอัตราส่วนเท่าๆกัน

สีแดง 1 ส่วน + สีเหลือง 1 ส่วน = สีส้ม

สีแดง 1 ส่วน + สีฟ้า 1 ส่วน = สีม่วง

สีฟ้า 1 ส่วน + สีเหลือง 1 ส่วน = สีเขียว

ภาพประกอบ 35 สีชั้นที่ 2

ที่มา: มาลินี แซ่ลิ่ม; และมินตรา บุญประทุม. *วาดกติก ศิลปะพื้นบ้านผานด้วยเทคนิคสมัยใหม่*. หน้า 15.

1.5.12.3 สีชั้นที่ 3 เกิดจากการผสมกันของสีชั้นที่ 1 และสีชั้นที่ 2 ในอัตราส่วนเท่าๆกัน

สีแดง 1 ส่วน + สีส้ม 1 ส่วน = สีส้มแดง

สีแดง 1 ส่วน + สีม่วง 1 ส่วน = สีม่วงแดง

สีเหลือง 1 ส่วน + สีเขียว 1 ส่วน = สีเขียวเหลือง

สีเหลือง 1 ส่วน + สีฟ้า 1 ส่วน = สีฟ้าเหลือง

สีฟ้า 1 ส่วน + สีม่วง 1 ส่วน = สีม่วงฟ้า

สีฟ้า 1 ส่วน + สีเขียว 1 ส่วน = สีเขียวฟ้า

ภาพประกอบ 36 สีชั้นที่ 3

ที่มา: มาลินี แซ่ลิ่ม ; และมินตรา บุญประทุม . *วาดกติก ศิลปะพื้นบ้านผานด้วยเทคนิคสมัยใหม่*. หน้า 16.

1.5.12.4 วรรณะของสี

วรรณะของสี แบ่งออกเป็น 2 วรรณะ คือ

1. สีวรรณะร้อน ได้แก่ สีเหลือง สีเหลืองส้ม สีส้ม สีส้มแดง สีม่วงแดง และสีม่วง
2. สีวรรณะเย็น ได้แก่ สีเหลืองเขียว สีเขียว สีเขียวฟ้า สีฟ้า สีฟ้าม่วง

และสีม่วง

ภาพประกอบ 37 วรรณะของสี

ที่มา: มาลินี แซ่ลิ้ม; และมินตรา บุญประทุม. บาดิก ศิลปะพื้นบ้านผานด้วยเทคนิคสมัยใหม่

หน้า 16.

1.5.12.5 การใช้สีใกล้เคียงสร้างค่าน้ำหนักอ่อนแก่

การใช้สีใกล้เคียงสร้างค่าน้ำหนักอ่อนแก่ทำให้ภาพมีความกลมกลืนและมีมิติมากขึ้น ซึ่งสามารถแบ่งเป็นกลุ่มได้ดังนี้

- สีเหลือง สีส้ม สีแดง และสีม่วง
- สีเหลือง สีส้ม และสีแดง
- สีชมพูและสีม่วง หรือ สีชมพูและสีฟ้า
- สีเหลือง สีฟ้า สีน้ำเงินสด และสีน้ำเงินเข้ม
- สีฟ้าและสีม่วง หรือ สีฟ้าและสีน้ำเงินสด
- สีน้ำเงินสด และสีน้ำเงินเข้ม

1.5.12.6 การใช้สีตรงข้ามหรือสีตัดกัน

การใช้สีตรงข้ามหรือสีตัดกันคือการนำสี 2 สีมาหาค่าร่วมกันโดยมีอัตราส่วนของสีที่เท่ากัน ซึ่งจะได้สีน้ำตาล แต่การใช้สีตรงข้ามไม่จำเป็นต้องใช้ในอัตราส่วนที่เท่ากันเสมอไป ขึ้นอยู่กับความต้องการว่าจะลดค่าของสีลงแค่ไหน โดยต้องคำนึงถึง ปริมาณของสีที่ใช้อยู่ มีด้วยกัน 3 วิธี ซึ่งทุกวิธีสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการ

วิธีที่ 1 ใช้สีตรงข้าม 80% : 20% เช่น สีส้ม 80% + สีฟ้า 20%

วิธีที่ 2 ใช้สีตรงข้าม 70% : 30% เช่น สีแดง 70% + สีเขียว 30%

วิธีที่ 3 ใช้สีตรงข้าม 50% : 50% เช่น สีม่วง 50% + สีเหลือง 50%

สีตรงข้ามหรือสีตัดกันมี 6 คู่ ได้แก่

1. สีแดง ตรงกันข้ามกับ สีเขียว
2. สีฟ้า ตรงกันข้ามกับ สีส้ม
3. สีเหลือง ตรงกันข้ามกับ สีม่วง
4. สีเขียวเหลือง ตรงกันข้ามกับ สีม่วงแดง
5. สีเขียวฟ้า ตรงกันข้ามกับ สีส้มแดง
6. สีม่วงฟ้า ตรงกันข้ามกับ สีเหลืองส้ม

มาลินี แซ่ลิ้ม; และมินตรา บุญประทุม. บาติก ศิลปะพื้นบ้านผืนผ้าด้วยเทคนิคสมัยใหม่.

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เพชรกระรัต.

2. ผ้ามัดย้อม

2.1 ประวัติความเป็นมาของการทำผ้ามัดย้อม

การผูกมัดมัดย้อมบนเนื้อผ้าได้เคยทำกันมาเกือบทุกส่วนของโลก ประวัติการทำผ้ามัดย้อมได้เริ่มต้นทำกันมาแล้วในสมัยเอเชียโบราณแผ่ขยายไปยังตอนกลางของทวีปอินเดียไปยังมาเลเซีย และข้ามไปยังแอฟริกา การทอผ้าที่มีมาแต่โบราณนอกจากจะชุดพบในสมัยจีนโบราณแล้วยังมาจากพวกคาราวานในสมัยก่อนรวมทั้งที่มาของการทำไหมก็เริ่มในยุคนี้ด้วย

ในทวีปอเมริกาเริ่มการมัดย้อมจากชาวโคลัมเบียในยุคแรก เพื่อการทำวงกลม และสีเหลี่ยม ด้วยแบบง่ายๆ เป็นที่นิยมในเม็กซิโก กัวเตมาลา เปรู เติเลเวีย ปาลาโว และอาเจนตินา ในอเมริกาใต้และชาวอินเดียแดง

การทำผ้ามัดย้อมอาจได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้นในตอนต้นสมัยของประเทศอินเดียก่อนที่จะมาถึงประเทศญี่ปุ่น เสื้อผ้าของคนทั่วไปแสดงให้เห็นถึงการเขียนภาพสีน้ำบนผนังและเพดานถ้าที่อจินดาเป็นแบบวงกลมสีขาวคล้ายกับจะทำให้เห็นเป็นเหมือนการทำทางวงกลม ซึ่งเป็นที่รู้จักในอินเดียว่าปริงใจ

ผ้ามัดย้อมที่มีในประเทศไทยและกัมพูชานั้นเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าการมัดย้อมเริ่มต้นมาจากสองประเทศนี้แพร่หลายเข้าไปยังประเทศอินโดนีเซีย วิธีการมัดย้อมยังนำไปใช้ในการตกแต่งผ้าไหมชั้นดีเพื่อใช้ทำผ้าคลุมไหล่ สไบ และโสร่ง สำหรับชายหญิงของชาวชวาและบาหลี

การมัดย้อมในแต่ละประเทศแสดงให้เห็นถึงการออกแบบที่แตกต่างกันและลักษณะการใช้สีซึ่งผู้ผลิตสามารถวางแผนทางและรูปแบบของผ้าเพื่อผลิตออกไปทั่วโลก ในระยะเวลาที่แตกต่างกันตามรูปแบบของวัฒนธรรม (ยุพินศรี สายทอง. 2544: 11-15)

ภาพประกอบ 38 ผ้ามัดย้อม

ที่มา: มัดย้อม. (2551). www.scribd.com

2.2 หลักการสำคัญในการทำผ้ามัดย้อม

หลักการสำคัญในการทำผ้ามัดย้อม คือ ส่วนที่ถูกมัดคือส่วนที่ไม่ต้องการให้ติดสี ส่วนที่เหลือหรือส่วนที่ไม่ได้มัดคือส่วนที่ต้องการให้สีติด การมัดเป็นการกั้นสีนั่นเอง ลักษณะของการมัดมีดังนี้

2.2.1 ความแน่นหนาของการมัด กรณีแรกมัดมากจนเกินไปจนไม่เหลือพื้นที่สี่แตรกซึมเข้าไปได้เลย ผลที่ได้ก็คือได้สีขาวของเนื้อผ้าเดิม อาจมีสีย้อมแทรกซึมเข้ามาได้เล็กน้อยอย่างนี้เกิดลายน้อย

กรณีที่สองมัดน้อยเกินไปเหลือพื้นที่ให้สีย้อมติดเกือบเต็มผืน อย่างนี้เกิดลายน้อยเช่นกัน ทั้งผืนมีสีย้อมแต่แทบไม่มีลาย

กรณีที่สามมัดเหมือนกันแต่มัดไม่แน่นอย่างนี้เท่ากับไม่ได้มัด เพราะหากมัดไม่แน่นสีก็จะแทรกซึมผ่านเข้าไปได้ทั้งผืน

2.2.2 การใช้อุปกรณ์ช่วยในการหนีผ้าแล้วมัดเพื่อให้เกิดความแน่น และเกิดลวดลายตามแม่แบบที่ใช้หนีบ ดังนั้นลายสวยเพียงใดขึ้นอยู่กับวิธีการออกแบบที่จะใช้หนีบด้วย

2.2.3 ความสม่ำเสมอของสีย้อม สีย้อมที่ติดผ้าจะสม่ำเสมอได้ขึ้นอยู่กับอุณหภูมิความร้อนขณะนำผ้าลงย้อม และการกลับผ้าไปมาการขยำผ้าเกือบตลอดเวลาของการย้อมหนึ่งชั่วโมงครึ่งก่อนที่จะแช่ผ้าไว้

ภาพประกอบ 39 หลักการทำผ้ามัดย้อม

ที่มา: มัดย้อม. (2551). www.scribd.com

2.3 วัสดุอุปกรณ์ในการทำผ้ามัดย้อม

การย้อมด้วยสีย้อมธรรมชาติให้ได้ผลดีนั้นต้องการความใส่ใจในแต่ละขั้นตอน ควรมีความสม่ำเสมอและความแน่นอนที่สามารถทำซ้ำได้หากเป็นไปได้ควรนำวิธีการซึ่ง ดวง วัด ด้วยอุปกรณ์ เครื่องมือที่มีขายในท้องตลาดเข้ามาช่วยดังเช่น ใช้เครื่องซึ่งแบบจานที่ใช้งานซื้อขายตามท้องตลาด ชุด หรืออุปกรณ์ดวงที่เป็นแก้ว /พลาสติก เป็นต้น และการทำงานต่าง ๆ ควรมีการจดบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยเฉพาะการทดลองย้อมและการพัฒนาใหม่ๆ

2.3.1 ด้ายฝ้าย

สูตร ส่วนผสม และวิธีการในที่นี้ใช้ด้ายฝ้ายโรงงานเบอร์ 10 (หรือ 10/1 หรือ 10/1/12 ขึ้นอยู่กับสลากรปิดห่อด้าย) เป็นหลัก ถ้าใช้ด้ายชนิดอื่น เช่น

- ด้ายฝ้ายโรงงานเบอร์ 40/2 (ด้ายเกลียวคู่ โดยนำด้ายเหนียวเส้นเล็กเบอร์ 40 สองเส้นมาพันกันเป็นเกลียว)

- ด้ายปั่นมือ (ภาษาท้องถิ่นเรียก “ด้ายเมือง”)

ให้เทียบน้ำหนักเองโดยมีเกณฑ์การเทียบน้ำหนัก ตามน้ำหนักของเส้นด้ายที่ขดเป็นวง (เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 50 เซนติเมตร) ผูกมัดรวมกันไว้เรียกว่าบ่วง

- ด้ายฝ้ายเบอร์ 10/1 1 บ่วงมีน้ำหนัก 70 - 75 กรัม (ด้ายฝ้ายโรงงานเบอร์ 10/1 ที่ใช้นี้เป็นแบบ 1 ลูก มี 12 หัว แต่ละหัวมี 5 บ่วง ผูกรวมกันอยู่)

- ด้ายฝ้ายเบอร์ 40/2 1 บ่วง มีน้ำหนัก 90 กรัม

- ด้ายปั่นมือ 1 บ่วง มีน้ำหนัก 80 – 100 กรัม

- ด้ายฝ้ายปกติมีจำหน่ายตามร้านขายเส้นด้ายย้อมสีด้ายไหมพรม และผ้าทอพื้นเมือง (บางแห่ง)

2.3.2 สบู่

สบู่สำหรับทำความสะอาดเส้นด้ายก่อนการย้อมควรเลือกใช้สบู่ก่อนที่ไม่มีน้ำหอม สารเพิ่มความขาว สารบำรุงผิว หรือสารปรุงแต่งอื่น ๆ ในที่นี้เลือกใช้สบู่ขี้เถ้า ซึ่งเป็นสบู่ก่อนก่อนการใช้งานควรจะขูดให้เป็นเกล็ด หรือหั่นฝอย เพื่อช่วยให้ละลายง่าย

2.3.3 มอร์แดนต์และสารอื่น

มอร์แดนต์ที่ใช้เป็นเกล็ดการค้าทั้งหมดเนื่องจากจะมีราคาถูก และมีคุณภาพเหมาะสมกับงานบางแห่งอาจใช้คำว่าเกรดอุตสาหกรรมเนื่องจากระดับของความบริสุทธิ์ ราคา และปริมาณการซื้อขาย โดยทั่วไปสารมอร์แดนต์ต่อไปนี้หาซื้อได้จากร้านค้าสารเคมีทางวิทยาศาสตร์ทางการแพทย์หรือที่ขายให้โรงงานอุตสาหกรรม ปกติจะได้สินค้าภายใน 1 - 2 วัน สารมอร์แดนต์ที่ใช้ในงานนี้มีดังนี้

- สารส้ม (มอร์แดนต์อลูมิเนียม) สารส้มปนเกรดการค้า
- จุนสี (มอร์แดนต์ทองแดง) จุนสีเกรดการค้า
- เฟอรัสซัลเฟต (มอร์แดนต์เหล็ก) เฟอรัสซัลเฟตเกรดการค้า
- โซดาแอช ใช้ทำความสะอาดด้ายโซดาแอชการค้า (หรือโซเดียมคาร์บอเนต)

2.4 อุปกรณ์ในการย้อม

สำหรับการย้อมด้วยผ้าฝ้ายครั้งละ 0.5 ถึง 1 กิโลกรัม (ด้าย 10/1 จำนวน 8 - 12 บ่วง) อุปกรณ์ต่อไปนี้เป็นอุปกรณ์ที่แนะนำเท่านั้น

2.4.1 หม้อสแตนเลส ขนาด 30 - 36 ซม. หรือหม้อเคลือบ หรือกระทะใบบัวที่ใช้ย้อมตามปกติ ไม่ควรใช้หม้ออลูมิเนียมและควรเลือกขนาดให้เหมาะกับจำนวนด้ายฝ้าย เพราะต้องมีการกวาด้ายระหว่างการย้อม

2.4.2 ไม้พาย สำหรับกวาด และพลิกด้ายขณะย้อม ควรเป็นพายที่ทำด้วยไม้มีขนาดใหญ่พอที่จะรับน้ำหนักด้ายเปียกในหม้อย้อม

2.4.3 เตาแก๊สแบบร้อนเร็ว (สามารถควบคุมอุณหภูมิของเปลวไฟได้ดีกว่าใช้ฟืน) หรือเตาที่ใช้ย้อมตามปกติ

2.4.4 กะละมัง สำหรับล้างด้ายฝ้ายก่อนย้อมและที่ย้อมแล้ว (อาจใช้ภาชนะอื่นแทนได้)

2.4.5 ถังน้ำพลาสติก

ภาพประกอบ 40 วัสดุอุปกรณ์ในการทำผ้ามัดย้อม

ที่มา: มัดย้อม. (2551). www.scribd.com

2.5 คุณสมบัติของผ้าที่นำมาใช้ทำผ้ามัดย้อม

คุณสมบัติของผ้า หมายถึง คุณลักษณะของผ้าหรือเส้นใยผ้าแต่ละชนิดที่ทนต่อสภาพการณ์ บางอย่างแตกต่างกันการดูดซึมสีแตกต่างกันรวมทั้งมีลักษณะต่าง ๆ ที่แตกต่างกันนั้น จึงมีความสำคัญ ที่ผู้บริโภคควรรู้ชนิดของเส้นใยผ้าที่แตกต่างกันย่อมมีผลทำให้คุณสมบัติของผ้าแตกต่างกัน คุณสมบัตินี้บางที่ทำให้ผ้าสามารถใช้ดูแลง่ายสามารถนำมาตกแต่งแปรรูป ย้อมสีเขียนลวดลาย และเลือก สีใช้ได้เหมาะสม

2.6 สีธรรมชาติ

จากหลักฐานที่พบในงานศิลปะ สิ่งทอภาพ จิตรกรรมฝาผนัง หนังสัตว์ ในยุคโบราณพบว่าสี ที่ใช้ย้อมนั้นล้วนแต่ได้มาจากสีธรรมชาติทั้งสิ้น สีย้อมกลุ่มใหญ่เป็นสีที่ได้จากพืช สีย้อมในธรรมชาติ ที่นิยมนำมาย้อมผ้ามี 3 ชนิด คือ

2.6.1 สีย้อมจากพืชหรือสมุนไพร

ในประเทศไทยได้นำพืชมาต้มหรือแช่ในน้ำเพื่อใช้ย้อมจีวรเป็นสีฝาดและใช้ย้อมแห ย้อม ด้าย ซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมา และได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล มีการจัดสัมมนาประชุม เพื่อส่งเสริมให้มีการปลูกเก็บเกี่ยวพืชที่มีคุณสมบัติย้อมสีได้ พืชที่ให้กำเนิดสีที่นิยมมี 12 สี ได้แก่

2.6.1.1 สีชมพู ได้จาก ต้นมหาภาพ และต้นฝาง

2.6.1.2 สีแดง ได้จาก ดอกคำฝอย รากยอ ครั่ง มะเขือเทศสุก กระเจี๊ยบ หัวผักกาด

พริกแดง แก่นรัก

2.6.1.3 สีเหลือง ได้จาก แก่นขนุน ขมิ้นชัน พักทอง

2.6.1.4 สีนํ้าตาล ได้จาก เปลือกไม้โกงกาง เปลือกเงาะ

2.6.1.5 สีดำ ได้จาก ลูกมะเกลือ

2.6.1.6 สีส้มแดง ได้จาก ลูกสะตือ หรือลูกคำเงาะ

2.6.1.7 สีกากี้แกมเขียว ได้จาก เปลือกเพกากี้กับแก่นขนุน

2.6.1.8 สีทองอ่อน ได้จาก รากแกลง (มะพด)

2.6.1.9 สีเขียว ได้จาก เปลือกต้นมะริดไม้ ใบหูกวาง เปลือกกระหูด เปลือกสมอ

2.6.1.10 สีกากี้แกมเหลือง ได้จาก หมากสง กับ แก่นแกล

2.6.1.11 สีม่วงอ่อน ได้จาก ลูกหว้า

2.6.1.12 สีนํ้าเงิน ได้จาก ต้นคราม

ภาพประกอบ 41 สีย้อมจากพืชหรือสมุนไพร

ที่มา: มัดย้อม. (2551). www.scribd.com

2.6.2 สีย้อมจากสัตว์

การย้อมสีแดงจากครั่ง ครั่งในภาคเหนือและภาคอีสาน ชาวบ้านมักจะเลี้ยงครั่งโดยวิธีปล่อยไว้ตามต้นตามจู้หรือออกต้นน้ำฉ่ำ วิธีการย้อมผ้าด้วยครั่ง คือนำครั่งมาตากแดดให้แห้งแล้วจึงนำไปป่นในครกตำข้าวตำให้ละเอียด แล้วนำไปแช่น้ำมะขามเปียกประมาณหนึ่งวัน และไปตั้งไฟต้มน้ำให้เดือด หลังจากนั้นจึงเอากผ้าผืน หรือไหมที่ฟอกสะอาดแช่ทิ้งไว้ประมาณ 30 นาที แล้วเอาไหมหรือผ้าขึ้นจากหม้อบีบให้หมาด แล้วนำไปล้างน้ำให้สะอาดจากนั้นตากให้แห้ง ไหมเหล่านั้นก็จะกลายเป็นสีแดง

ภาพประกอบ 42 สีย้อมจากสัตว์

ที่มา: มัดย้อม. (2551). www.scribd.com

2.6.3 สีย้อมจากดิน

ในประเทศไทยมีดินที่มีลักษณะพิเศษ มีแร่เหล็กในเนื้อดิน ซึ่งสามารถนำมาทำเป็นสี ซึ่ง
มีวิธีการย้อมทั้งย้อมร้อน คือ ต้มเส้นใย และย้อมเย็นในอุณหภูมิของห้อง

ภาพประกอบ 43 สีย้อมจากดิน

ที่มา: มัดย้อม. (2551). www.scribd.com

การใช้สีย้อมจากธรรมชาติถึงจะมีสีอันจำกัด การนำไปใช้ก็สามารถผสมผสานเส้นด้ายทำให้เกิดสีใหม่ขึ้นได้หลายสี เช่น สีฟ้าอมม่วงย้อมจากไม้ฝางและคราม สีน้ำตาลอมแดงย้อมจากไม้สาตาวและครั่ง สีเหลืองทองจากไม้ประดู่และคราม สีเขียวอ่อนและเขียวเข้มจากไม้ฝาง มะเกลือ ไม้มะริดไม้ ไม้ขุ่นและคราม สีฟ้าเข้มและนำเงินจากคราม ซึ่งใช้ด้ายที่ย้อมจำนวนครั้งต่างกัน สีฟ้าจำนวนครั้งที่ย้อมน้อยกว่าสีน้ำเงิน

2.7 การย้อมผ้าด้วยสีเคมีด้วยสีชนิดต่าง ๆ

2.7.1 สี direct ส่วนใหญ่ใช้สำหรับผ้าฝ้าย ลินิน และเส้นใยเรยอนสารช่ายสีจะใช้เกลือธรรมชาติจะมีประสิทธิภาพมากที่สุดเมื่อใช้แบบร้อน แต่อย่างไรก็ตามก็สามารถใช้แบบที่เย็นลงสำหรับทำปาเต๊ะก็ได้

2.7.2 สี acid ใช้สำหรับผ้าไหมและขนสัตว์ สารช่วยสีใช้กรดน้ำส้มจะมีประสิทธิภาพดีที่สุดในอุณหภูมิสูง แต่ก็สามารถใช้ในการย้อมเย็นได้

2.7.3 สี household ใช้สำหรับผ้าทุกชนิดรวมทั้งเส้นใยสังเคราะห์ สารช่วยสีจะขึ้นอยู่กับเนื้อผ้าที่จะย้อมส่วนมากจะเป็นการผสมกันของสีแบบ direct, acid และสีชนิดอื่นที่ใช้กันเส้นใยสังเคราะห์ โดยโมเลกุลของสีที่เนื้อผ้าที่ย้อมดูดซึม ส่วนที่เหลือที่ดูดซึมไม่ได้ก็จะลอกออกมาสีชนิดนี้ใช้ได้ดีสำหรับเนื้อผ้าแบบผสมจะใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุดในแบบร้อน แต่ก็ใช้ให้เย็นลงได้ในการทำปาเต๊ะ

2.7.4 สี vat และสี naphthol เป็นสีชนิดพิเศษ (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. 2541: 130)

ภาพประกอบ 44 สีเคมีชนิดต่างๆ

2.8 วิธีการย้อม

วิธีการย้อมสีมีวิธีการย้อมด้วยกัน 3 วิธี

2.8.1 การย้อมแบบจุ่ม ต้องเอาผ้าที่ต้องการย้อมจุ่มลงในน้ำย้อมที่มีตัวสีย้อมและสารช่วยย้อมละลายรวมกันมีความเข้มข้นที่เหมาะสม ผ้าที่ย้อมจะเคลื่อนไปไหนโดยกระบวนการเชิงกล หรือในทางกลับกันน้ำจะไหลเวียนโดยผ่านนั้นหยุดนิ่ง กล่าวคือน้ำเคลื่อนที่หรือผ้าเคลื่อนที่มีจุดมุ่งหมายให้ย้อมผ้าได้พอดีสีติดอย่างสม่ำเสมอ

ภาพประกอบ 45 วิธีการย้อมแบบจุ่ม

ที่มา: มัดย้อม. (2551). www.scribd.com

2.8.2 ย้อมแบบต่อเนื่องเป็นวิธีย้อมสีโดยผ้าผ่านมาจากเครื่องย้อมที่ทำหน้าที่อย่างหนึ่งไปสู่อุปกรณ์ย้อมที่ทำหน้าที่อีกอย่างหนึ่งจนกว่าจะย้อมเสร็จ เริ่มจากการผ่านผ้าลงจุ่มในน้ำสีส่งไปบีบเอาน้ำออกให้เหลือเพียงพอเท่าที่ต้องการ ส่งไปทำให้สรวมตัวและทำให้ติดผ้า

2.8.3 ย้อมด้วยการระบายสีหรือพิมพ์ สีลงบนผืนผ้าให้เนื้อสีซึมติดเส้นใยผ้าจากด้านบนลงล่าง สีจะซึมลงในเนื้อผ้าทั้งสองด้าน การระบายซ้ำจึงทำให้สีติดเส้นใยเข้มและแน่น ส่วนการพิมพ์ผ้าสีติดผ้าเฉพาะด้านหลังเท่านั้น

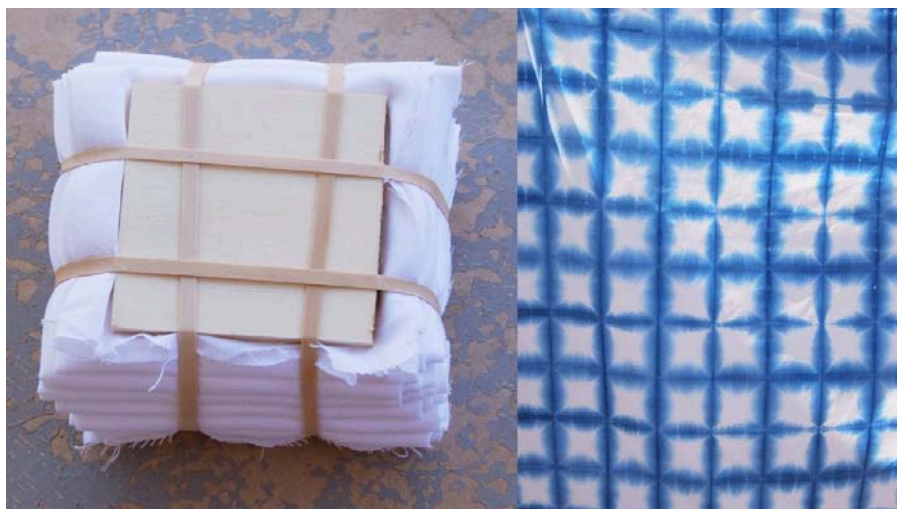
ภาพประกอบ 46 ย้อมด้วยการระบายสี

ที่มา: มัดย้อม. (2551). www.scribd.com

2.9 การออกแบบลายมัดย้อมโดยการพับมัดจีบ

การออกแบบลายผ้าโดยการพับจีบแล้วมัดนั้นเป็นเทคนิคที่กว้าง มีอิสระในการออกแบบ ลวดลายและวิธีมัดได้หลายอย่าง ทั้งนี้เนื่องจากหัวใจหลักของการพับจีบแล้วมัด คือ “การหาวิธีให้ผ้า ได้สัมผัสโดยทั่วถึงเฉพาะบริเวณภายนอกที่ไม่ได้กันสีหรือมัดตังนั้น การจะพับเป็นจีบ การมัดผ้า การ นำเอาวัสดุอื่นเข้าไปในผืนผ้าแล้วมัดให้เป็นจีบ ยังเป็นวิธีการที่ให้ผ้าสัมผัสได้น้ำสี และไม่ซึมเข้าไป ในขอบเขตที่ได้มัดไว้รูปร่างของลวดลายจะเกิดจากรอยพับจีบมัด และรอยพับจีบของผ้าที่ ห่อหุ้ม วัสดุอื่น หรือรอยอันเกิดจากการมัด

ในการออกแบบลายมัดย้อมโดยการพับจีบนี้พึงเลียง การมัดผ้าโดยเฉพาะการมัด ผ้าหนาๆ หรือมัดผ้าหลาย ๆ ชั้น เพราะผ้าที่อยู่ภายในหลายชั้น สีจะไม่ซึมเข้าไป ทำให้เมื่อแก้มัด ออกจะไม่มีลาย (เสาวลักษณ์ สวัสดิ์; พัทธกรณ์ สาริพัฒน์. 2555: ออนไลน์)

ภาพประกอบ 47 การออกแบบลายมัดย้อมโดยการพับมัดจีบ

ที่มา: มัดย้อม. (2551). www.scribd.com

3. อัตลักษณ์ภูเกิด

อัตลักษณ์งานบาติกภูเกิด

ศิลปะหัตถกรรมบาติกภูเกิดเป็นศิลปะที่มีคุณค่า มีความงาม ความประณีต มีเสน่ห์ จากจุดเริ่มต้นของงานบาติกดั้งเดิมแล้วนั้น ชีให้เห็นได้ว่าบาติกภูเกิดมีอัตลักษณ์เฉพาะตัวไม่เหมือนใคร มีเอกลักษณ์เป็นหนึ่งในโลกก็ว่าได้

การมองงานบาติกภูเกิดเป็นอัตลักษณ์ได้นั้นสามารถมองได้หลายประเด็น ดังนี้

3.1 มองในแง่สภาพแวดล้อม ประเด็นนี้เรา ต้องคำนึงถึงบริบทด้านภูมิศาสตร์ หมายถึง ภูเกิดเป็นเมืองที่ประกอบด้วยทะเล เป็นเมืองการท่องเที่ยว (ทำรายได้ให้ประเทศมาก) ดังนั้นสภาพภูมิศาสตร์เป็นตัวกำหนดที่ทำให้งานบาติกเกิดเป็นรูปแบบลวดลายสอดคล้องกับชุมชนในภูเกิด ดังนั้นจะเห็นได้ว่าช่างภูเกิดเขียนลวดลายบาติกเกี่ยวกับทะเล ดอกไม้ เรื่องราววิถีชีวิตของชุมชน

3.2 มองในแง่กระบวนการหรือตัวงานบาติก การสร้างสรรค์งานบาติกจากผลงานของอาจารย์ชูชาติ จะบ่งบอกถึงรูปแบบเทคนิคการเขียนที่อาศัยเส้นเทียนเป็นตัวกำหนดให้เกิดรูปแบบลวดลายหลากหลาย เส้นเทียนอ่อนช้อยลื่นไหล (เส้นเทียนเปรียบเสมือนเส้นร้อยรอยดินสอที่ตัววัดให้พลี้อ่อนช้อย) สวยงามมีเสน่ห์ นี่คืออัตลักษณ์ของงานบาติกภูเกิดประเด็นหนึ่ง

3.3 มองในแง่การนำไปใช้สอย ดังได้กล่าวไปแล้วนั้นว่างานบาติกที่เกิดขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นการสร้างสรรคชิ้นงานเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆในเชิงพาณิชย์ เช่น ผ้าเช็ดหน้า ผ้าพันคอ เสื้อผ้า ภาพแขวนผนัง เป็นต้น การนำไปใช้สอยจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของงานบาติกที่เกิดขึ้น (รวมถึงรูปแบบการตัดเย็บ)

3.4 มองในแง่ด้านสีสันทัน จากผลงานของบาติกอาจารย์ชูชาติ สังเกตได้ว่าเป็นงานบาติกที่มีสีสันทันหลากหลายสวยงาม สามารถสร้างสรรค์งานให้มีจุดเด่นในรูปแบบผลิตภัณฑ์ต่างๆได้มากมาย โดยเฉพาะงานบาติกแนวจิตรกรรม (มีสีสันทันหลากหลายไม่แพ้งานจิตรกรรมสีน้ำ สีอะคริลิก) และเป็นบาติกที่ใช้เทคนิคเส้นขาวและเส้นสีหลากหลายได้ลงตัว ทั้งนี้ อาศัยฝีมือและความชำนาญ จึงทำให้เกิดคุณค่าเฉพาะตัว ซึ่งสะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์เฉพาะ รวมทั้งการแสดงออกทางอารมณ์ของผู้สร้างสรรค์อีกด้วย

3.5 มองในแง่เรื่องราว เห็นได้ว่าผลงานของอาจารย์ชูชาตินั้น เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของภูเก็ต วิถีชีวิตของชุมชนแบบแอ่ง อยู่ในงานบาติก เพื่อถ่ายทอดให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะของภูเก็ต รวมทั้งเรื่องราวทางศาสนาด้วย

ลักษณะเรื่องราวต่างๆที่เป็นบริบทของเมืองภูเก็ตจึงเป็นตัวกำหนดลักษณะต่างๆของงานบาติกให้เกิดผลงานที่มีคุณค่าและเป็นอัตลักษณ์สืบมาจนทุกวันนี้

อัตลักษณ์ของงานบาติกที่เกิดขึ้นทั้ง 5 ประเด็นดังกล่าว เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจน และน่าจะเป็นแนวทางในการศึกษาต่อไปในอนาคต

4. ข้อมูลเกี่ยวกับบ้านบาติก

อุตสาหกรรมผ้าบาติกในประเทศไทยนั้นมีการผลิตกันมานานแล้ว โดยเฉพาะหลายจังหวัดในภาคใต้ รวมถึงตามแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงต่างๆ เช่น จังหวัดภูเก็ต ซึ่งการประยุกต์ผ้าบาติกไปเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ไม่ว่าจะเป็น ผ้าเช็ดหน้า ผ้าพันคอ เสื้อผ้าสำเร็จรูป ผืนผ้าที่ใช้ประดับบ้าน ฯลฯ ล้วนสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผู้ประกอบการได้เป็นอย่างดี...

“ผ้าบาติก” หรือ “ผ้าปาเต๊ะ” เป็นผ้าชนิดหนึ่งที่เกิดจากการใช้เทียนปิดในส่วนที่ไม่ต้องการให้ติดสี จากนั้นจึงระบาย ต้ม หรือย้อมในส่วนที่ต้องการให้ติดสีลงไปในผ้าเพื่อให้เกิดลวดลายที่สวยงามตามต้องการ แม้ว่าการทำผ้าบาติกของไทยจะได้รับการเผยแพร่องค์ความรู้มาจากอินโดนีเซียและมาเลเซีย แต่ชาว ไทยก็สามารถถ่ายทอดเอกลักษณ์และวิถีชีวิตความเป็นไทยลงไปในผ้าบาติกด้วยความวิจิตรบรรจงได้อย่างงดงาม จนกลายเป็นสินค้าที่มีเสน่ห์เฉพาะ

ผ้าบาติก ภูมิปัญญาผ้าไทยที่สะท้อนวัฒนธรรมของชาวไทยถิ่นใต้ได้อย่างมีเสน่ห์น่าหลงใหลจนแพร่หลายเป็นที่นิยมอย่างมากในปัจจุบัน และ เป็นอีกหนึ่งแบรนด์ที่สร้างจุดขายให้แตกต่างกับคู่แข่งในตลาดผ้าบาติกด้วยกัน โดยการแต่งแต้มลวดลายอ่อนช้อยจากปลายพู่กันลงบนผ้าขาวสะอาด ภายใต้เทคนิคการเพนต์เฉพาะตัว

คุณอภิรักษ์ ไตรวรรณเกษม เป็นอีกบุคคลหนึ่ง ที่ยังคงสืบสานงานอัตลักษณ์สู่ผ้าบาติกในปัจจุบันได้งดงามอย่างลงตัว แม้ปัจจุบันจะเป็นยุคสมัยที่มีเทคโนโลยีเข้ามาเผยแพร่และพัฒนาได้อย่างเต็มที่ ไม่เว้นแม้กระทั่งเทคโนโลยีการทำลวดลายลงบนผืนผ้าบาติก แต่คุณอภิรักษ์ก็ยังคงดำรงเอกลักษณ์เดิมไว้ ด้วยการทำมือ 100% ศิลปะบนผืนผ้าทุกชิ้นมีความประณีตละเอียดทุกลายเส้น จึงเรียกได้ว่า “ผ้าบาติก” คุณค่าที่สร้างสรรค์ด้วยคุณภาพ

สืบสานงานศิลป์ อัตลักษณ์ผ้าอาเซียน?

“ผ้าบาติก เป็นภูมิปัญญาผ้าไทยที่สะท้อนวัฒนธรรมของชาวไทยถิ่นใต้ได้อย่างมีเสน่ห์น่าหลงใหลจนแพร่หลายเป็นที่นิยมอย่างมากในปัจจุบัน ผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกของเรา คิดค้นและพยายามพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ จำหน่าย การเขียนลายโดยใช้เทียนเหมือนกับผ้าบาติกในพื้นที่อื่นๆ และปรับเปลี่ยนเทคนิคเป็นการเพนต์ด้วยสีลงบนผืนผ้าเพื่อสร้างความโดดเด่นให้กับผลิตภัณฑ์ ตรงความต้องการของกลุ่มคนรุ่นใหม่และเก่าให้มีความเป็นสากล โดยมีการเพิ่มลายกราฟิกผสมผสานลวดลายดั้งเดิมอย่างลงตัว”

ประวัติความเป็นมา หรือ จุดเริ่มต้น?

“เป็นคนชอบงานศิลปะทั้ง ๆ ที่เรียนสายโฆษณา ต่อมาได้ซื้อภาพเขียนผ้าบาติกมาติดฝาผนังที่บ้าน และนั่งมองภาพเขียนผ้าบาติกแล้วสร้างจินตนาการขึ้นมา จึงอยากทดลองเขียนผ้าบาติกดูบ้าง จึงไป ซื้อผ้าและอุปกรณ์มาทดลองทำ แรกๆ ผลงานไม่สวย แต่ก็ได้ทำตามความตั้งใจ เพราะมีใจรักในงานศิลปะการทำผ้าบาติก และได้ทำผ้าบาติกเป็นงานอดิเรกเรื่อยมาเป็นการฝึกฝนพัฒนาฝีมือขึ้นเรื่อยๆ”

ผ้าบาติกกับเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เข้ามา จะทำให้เอกลักษณ์เดิมหายไปหรือไม่?

“ด้วยเทคโนโลยีใหม่ สามารถทำให้เกิดในการทำลวดลายให้ดูคล้ายๆ ผ้าบาติก แต่จริง ๆ แล้วเป็นการพิมพ์แบบสกรีนและไม่เป็นที่นิยมและไม่ละเอียดเท่ากับผ้าบาติกทำมือ ซึ่งมันสามารถดูออก ส่วนการทำผ้าบาติกของเรานั้น นิยมทำมือ หรือที่เรียกว่า บาติกเพ้นท์ที่เขียนด้วยมือ ซึ่งมีเอกลักษณ์แตกต่าง”

เทคนิค/เคล็ดลับในการผลิต?

“ขณะทำผ้าบาติก การผสมน้ำเทียนต้องพอดี เวลาเขียนลายเส้นเทียนจะคมชัดและสวยงาม ไม่แตกง่าย สำหรับสีลงผ้าบาติกจะผสมน้ำอุ่นเพื่อให้สีแตกตัวได้ดี และมีสีสดสวย การผสมสีควรผสมให้พอดีในการใช้งาน ไม่ให้เหลือแต่ละครั้ง การเคลือบน้ำยากันสติก ต้องทิ้งไว้อย่างน้อย 12 ชั่วโมง เพื่อให้สีน้ำยาทำปฏิกิริยาจับเนื้อผ้าให้คงทนยิ่งขึ้น เคล็ดลับ ต้องใส่ใจในการทำทุกขั้นตอนและมีสมาธิด้วย”

ลักษณะเด่นของผ้าบาติกที่บ้านบาติก?

“ลักษณะเด่นของผ้าบาติกอยู่ที่สีและลวดลายอันคมชัดของภาพที่สามารถบอกอะไรได้หลายอย่างทั้งถิ่นที่มา วัฒนธรรมความเป็นอยู่ ธรรมชาติ เอกลักษณ์ของแหล่งผลิต หรือกระทั่งความรู้สึกนึกคิดของคนในท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งมีกรรมวิธีที่ซับซ้อนอยู่หลายกระบวนการทั้งพิมพ์เทียน แต้มีสี ระบายสี ย้อมสี”

การดูแลรักษาผ้าบาติก?

“เนื่องจากผ้าบาติกเป็นลายเขียนด้วยมือ จึงต้องมีการดูแลรักษาเป็นอย่างดีเพื่อให้ผ้ามีความสด ดังต่อไปนี้คือ การซักควรซักด้วยน้ำยาซักแห้งชนิดอ่อน ไม่แนะนำให้ซักด้วยเครื่องซักผ้า เพราะจะทำให้ผ้าไหมยับมากและริดยาก ควรซักด้วยมือด้วยความนุ่มนวล”

คิดว่าต่อไปผ้าบาติกที่ยังคงเอกลักษณ์ดั้งเดิมจากเลียนหายไปหรือไม่?

“อาจารย์ขอบอกตรงนี้ก่อนว่า ผ้าบาติก ตอนนี้อยู่จุดอิ่มตัวแล้ว คือ ไม่ค่อยเป็นที่นิยมเท่าที่ควร ด้วยเรื่องเทคโนโลยีปัจจุบัน เด็กสมัยใหม่ และอีกหลายๆปัจจัยที่มีผล ต่อผ้าบาติก แต่ก็ยังมีกลุ่มที่นิยมอยู่บ้างเล็กน้อย โดยเฉพาะกลุ่มวัยทำงาน หรือ ผู้สูงอายุ ไม่ก็กลุ่มผู้ที่ชื่นชอบงานศิลปะ และตอนนี้กลุ่มนักท่องเที่ยวที่นิยมก็เริ่มลดน้อยลง โดยเฉพาะจังหวัดภูเก็ต มีชาวรัสเซียเข้ามามากขึ้นกว่าเดิม และไม่ค่อยนิยมศิลปะผ้าบาติกด้วย”

แล้วแบบนี้จะยังคงดำเนินธุรกิจต่อไปได้อีกไหมในอนาคต?

“จริง ๆ ตอนนี้ก็มีแอร์เตอร์เข้ามา จะทำแอร์เตอร์มากกว่าขายหน้าร้าน หน้าร้านก็จะขายเรื่อย ๆ”

“สิ่งสำคัญต้องประณีต พิถีพิถัน ไม่ว่าจะเป็นการเพนท์ลาย ลงสี เขียนเทียน การออกแบบ การเย็บ รวมถึงการเลือกเนื้อผ้า เรายังเฉพาะคอตตอลแท้ 100% เนื้อผ้าจะนิ่ม รีดง่าย ไม่เป็นขุย เบาสบาย มีความเงาสวยงาม ขณะเดียวกันก็ออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้ดูดีเหมาะสมกับคุณภาพสินค้า ก่อนส่งมอบให้ลูกค้าต้องตรวจเช็คอย่างละเอียดทุกครั้ง”

จากการลงพื้นที่ศึกษาและสัมภาษณ์บ้านบาติก พบว่ากลุ่มลูกค้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปนั้นจะเป็นวัยกลางคนเป็นส่วนใหญ่และเป็นชาวไทย หรือสั่งทำเป็นชุดฟอร์มสำหรับทางราชการ หรือพนักงานโรงแรม ส่วนผ้าบาติกผืนนั้นจะมีกลุ่มลูกค้าที่แตกต่างออกไป เป็นกลุ่มชาวต่างชาติ ผู้หญิงหลากหลายวัย แต่ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มอายุประมาณ 20-30 ปี ฐานะปานกลาง และทางเจ้าของกิจการต้องการพัฒนาสินค้าสำเร็จรูปให้เป็นที่ต้องการสำหรับกลุ่มลูกค้ากลุ่มนี้ด้วย

ภาพประกอบ 48 การทำผ้าบาติก
จากร้านบ้านบาติก

ภาพประกอบ 49 การทำผ้าบาติก
จากร้านบ้านบาติก

ภาพประกอบ 50 ผ้าบาติกจากร้านบ้านบาติก

ภาพประกอบ 51 ผ้าบาติกจากร้านบ้านบาติก

ภาพประกอบ 52 ผ้ามัดย้อมจากร้านบ้านนาติก

ภาพประกอบ 53 ผ้าบาติกลาย
ธรรมชาติภูเก็ต

ภาพประกอบ 54 สินค้าแฟชั่นจากผ้าบาติก

ภาพประกอบ 55 สินค้าแฟชั่นจากผ้าบาติก

ภาพประกอบ 56 สินค้าแฟชั่นจากผ้าบาติก

ภาพประกอบ 57 สินค้าแฟชั่นจากผ้าบาติก

ภาพประกอบ 58 สินค้าแฟชั่นจากผ้าบาติก

5. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการออกแบบ

5.1 ทฤษฎีการออกแบบ

การออกแบบหมายถึงการถ่ายทอดความคิด จินตนาการ เพื่อสร้างสรรค์สรรพสิ่งต่างๆ ให้เป็นรูปธรรม ที่มีรูปลักษณ์งดงาม และมีความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอยตามวัด ฤประสงค์ที่กำหนด (วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์. 2551: 57)

การออกแบบ (Design) หมายถึง การถ่ายทอดรูปแบบจากความคิดออกมาเป็นผลงาน หรือวิธีการที่ผู้อื่นสามารถมองเห็น รับรู้ หรือสัมผัสได้ เพื่อให้มีความเข้าใจในผลงานหรือวิธีการร่วมกัน การออกแบบจึงไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะผลงานหรือชิ้นงาน แต่จะเน้นถึงวิธีการในการทำงานต่างๆ ด้วย การออกแบบจึงเป็นการใช้ความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 4 ลักษณะ คือ ความคิดริเริ่ม ความคล่องในการคิด ความยืดหยุ่นในการคิด และความคิดละเอียดลออ โดยเฉพาะความคิดริเริ่มนั้นจะมีส่วนสำคัญในการสร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพสูง กลายเป็นนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติ

การออกแบบผลิตภัณฑ์ (Product Design) คือ การออกแบบสิ่งของเครื่องใช้เพื่อนำมาใช้สอยในชีวิตประจำวัน โดยเน้นการผลิตจำนวนมากในรูปสินค้าไปสู่ผู้บริโภค (Consumer) ในวงกว้าง โดยที่รูปแบบและคุณภาพของผลิตภัณฑ์จะเป็นปัจจัยสำคัญในการจูงใจผู้บริโภคให้เกิดความต้องการ และยินดีที่จะจ่ายเงินเพื่อซื้อผลิตภัณฑ์นั้น การออกแบบผลิตภัณฑ์มีปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้อง ๔ ประการ ดังนี้

1. การออกแบบที่สัมพันธ์กับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ การออกแบบผลิตภัณฑ์ต้องพิจารณาถึงคุณภาพของผลิตภัณฑ์เป็นประการแรก เพื่อจะได้ออกแบบให้ได้ความคงทน ถาวร และเหมาะสมกับการใช้งานผลิตภัณฑ์นั้น เพราะการออกแบบจะต้องคำนึงถึงวัสดุที่ใช้ อายุการใช้งานและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ไปพร้อมกัน เพื่อให้ผลิตภัณฑ์นั้นมีคุณภาพตามเป้าหมายของการผลิต

2. การออกแบบที่สัมพันธ์กับวัสดุและกระบวนการผลิต การออกแบบผลิตภัณฑ์ประเภทสิ่งของเครื่องใช้เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์จำนวนมาก มีความจำเป็นที่ต้องใช้เครื่องมือ เครื่องจักรกล หรือเครื่องทุ่นแรงอื่น ๆ ดังนั้น ในการออกแบบจึงต้องพิจารณาถึงวัสดุและกระบวนการผลิตไปพร้อมกัน เพราะวัสดุอย่างหนึ่งอาจจะต้องใช้เครื่องมือเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น

3. การออกแบบที่สัมพันธ์กับความต้องการของผู้บริโภค หน้าที่ใช้สอยของผลิตภัณฑ์แต่ละชิ้นเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้ออกแบบจะต้องพิจารณาและทำความเข้าใจโดยเฉพาะหน้าที่ใช้สอยหลักของผลิตภัณฑ์นั้นๆ โดยพิจารณาใน 2 ประเด็น ดังนี้

- ความต้องการที่สอดคล้องกับชีวิตความเป็นอยู่ เป็นความต้องการที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมและสนิยมในการใช้ผลิตภัณฑ์นั้นๆ
- ความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ ในกรณีที่สภาพทางเศรษฐกิจอยู่ในภาวะต่ำกว่า การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพสูงจะกลายเป็นสินค้าฟุ่มเฟือย หรือเน้นความงามทางการออกแบบมากเกินไป ทำให้ผลิตภัณฑ์นั้นมีราคาสูง เป็นการออกแบบที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคในภาวะดังกล่าว

4. การออกแบบที่มีคุณค่าทางความสวยงาม ผู้ออกแบบผลิตภัณฑ์นอกจากจะมีความคิดสร้างสรรค์เป็นประการสำคัญแล้ว ยังต้องตระหนักถึงความสวยงาม ความทันสมัยของชิ้นงานด้วย ดังนั้นการออกแบบชิ้นงานแต่ละชิ้นจะต้องมีความประณีตบรรจง ผลิตภัณฑ์ที่ได้จึงจะมีคุณค่าทางด้านความสวยงาม

การออกแบบมีหลักการพื้นฐานคือ การใช้องค์ประกอบศิลป์ได้แก่ จุด เส้น รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก สี และพื้นผิว นำมาจัดวางเพื่อให้เกิดความสวยงาม โดยมีหลักการจัดวาง ดังนี้

1. ความเป็นหน่วย (Unit) ในการออกแบบชิ้นงานแต่ละชิ้นงาน ผู้ออกแบบจะต้องพิจารณาภาพรวมของงานทั้งหมดให้อยู่ในหน่วยเดียวกัน เป็นกลุ่มเป็นก้อน หรือมีความสัมพันธ์กัน แล้วพิจารณาส่วนย่อยลงไปตามลำดับ

2. ความสมดุล (Balancing) ความสมดุลหรือความถ่วงเป็นหลักการทั่วไปของงานศิลปะ ความรู้สึกทางสมดุลของงานเป็นความรู้สึกและความคิดในเรื่องของความงามของสิ่งนั้นๆ ซึ่งหลักของความสมดุลแบ่งออกได้ 4 ประการ คือ

- ความสมดุลในลักษณะเท่ากัน (Symmetry Balancing) คือมีลักษณะเป็นซ้าย ขวา หรือบน-ล่าง เป็นความสมดุลที่มองดูแล้วเข้าใจง่าย
- ความสมดุลในลักษณะไม่เท่ากัน (Non-Symmetry Balancing) คือ มีลักษณะสมดุลกันในตัวเองโดยไม่จำเป็นต้องเท่ากัน แต่มองแล้วเกิดความรู้สึกสมดุลกัน ความสมดุลแบบนี้ผู้ออกแบบจะต้องทดลองดูให้แน่ใจในความรู้สึกของผู้พบเห็น อื่นๆ ได้แก่ ความสมดุลที่เกิดในลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น ใช้ความสมดุลตัวผิว แสง-เงา หรือสี เป็นต้น
- จุดศูนย์ถ่วง (Gravity Balance) การออกแบบวัตถุสิ่งของที่จะต้องใช้งานประเภทต้องการการทรงตัว ผู้ออกแบบจะต้องคำนึงถึงจุดศูนย์ถ่วงคือ ไม่โยกเอียงหรือรู้สึกไม่มั่นคง แข็งแรง ดังนั้น สิ่งใดที่ต้องมีจุดศูนย์ถ่วง ผู้ออกแบบจะต้องระมัดระวังให้มาก เช่น การออกแบบโต๊ะและเก้าอี้จะต้องตั้งตรง ขาทั้งสองข้างต้องมั่นคงเท่าๆ กัน เป็นต้น
- ความสัมพันธ์ทางศิลปะ (Relativity of arts) เป็นเรื่องความรู้สึกที่สัมพันธ์กันจึงต้องพิจารณาขั้นตอนดังต่อไปนี้
- การเน้นหรือจุดสนใจ ผู้ออกแบบจะต้องมีจุดเน้นให้เกิดสิ่งที่ประทับใจแก่ผู้พบเห็น จุดเด่นจึงควรมีเพียงจุดเดียว
- จุดสำคัญรอง มีลักษณะคล้ายกับจุดเน้นแต่มีความสำคัญรองลงไป ซึ่งอาจจะเป็นรองส่วนที่ 1 หรือส่วนที่ 2 จุดสำคัญรองจะช่วยให้เกิดความลดหลั่นของผลงานที่ออกแบบจนกลายเป็นรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจ

3. จังหวะ (Rhythm) จากหลักการที่ว่าสิ่งใดที่สัมพันธ์กัน สิ่งนั้นๆ ย่อมมีจังหวะมีระยะความถี่-ห่างในตัวเอง หรือในสิ่งแวดล้อมที่สัมพันธ์กันอยู่ การเกิดจังหวะในการออกแบบจะใช้เส้น สี เงา ช่วงจังหวะของการตกแต่ง แสงไฟ ลวดลายที่มีความสัมพันธ์กัน เพื่อให้เกิดคุณค่าทางความงาม

4. ความแตกต่าง (Contrast) ความรู้สึกแตกต่างจะช่วยให้มีการเคลื่อนไหวไม่ซ้ำซากเกินไป หรือเกิดความเบื่อหน่าย จำเจ ผู้ออกแบบยุคใหม่มักจะหาทางให้เกิดความรู้สึกขัดกันหรือตัดกัน เพื่อเพิ่มรสชาติจากความขัดกันในจุดใดจุดหนึ่ง

5. ความกลมกลืน (Harmonies) เป็นการพิจารณาในภาพรวมของผลงานทั้งหมดแม้จะมีบางอย่างที่แตกต่างกัน เช่น การใช้สี การใช้ผิว การใช้เส้นที่ขัดกัน เป็นต้น ความรู้สึกส่วนน้อยนี้ถ้าไม่ทำให้ส่วนรวมเสียหายก็ถือว่าเกิดความกลมกลืนกันในส่วนรวม ความกลมกลืนที่เป็นพื้นฐานทางศิลปะ ได้แก่ เส้น แสง เงา รูปทรง ขนาด ผิว และสี

5.2 สี

สี หมายถึง แสงที่มากระทบวัตถุแล้วสะท้อนเข้าตาเราทำให้เห็นเป็นสีต่างๆ การที่เรามองเห็นวัตถุเป็นสีใดๆ ได้ เพราะวัตถุนั้นดูดแสงสีอื่นสะท้อนแต่สีของมันเอง เช่น วัตถุสีแดง เมื่อมีแสงส่องกระทบก็จะดูดทุกสีสะท้อนแต่สีแดงทำให้เรามองเห็นเป็นสีแดง เรารับรู้สีได้เพราะเมื่อสามร้อยกว่าปี ที่ผ่านมา ไอแซก นิวตัน ได้ค้นพบ ว่าแสงสีขาวจากดวงอาทิตย์เมื่อหักเหผ่านแท่งแก้วสามเหลี่ยม (Prism) แสงสีขาวจะกระจายออกเป็นสีรุ้งเรียกว่า สเปกตรัม มี 7 สี ได้แก่ ม่วง คราม น้ำเงิน เขียว เหลือง ส้ม แดง และได้มีกำหนดให้เป็นทฤษฎีสีของแสงซึ่งความจริงสีรุ้งเป็นปรากฏการณ์ตามธรรมชาติซึ่งเกิดขึ้นและพบเห็นกันบ่อยๆ อยู่แล้วโดยเกิดจากการหักเหของแสงอาทิตย์หรือแสงสว่างเมื่อผ่านละอองน้ำในอากาศ ซึ่งลักษณะกระทบต่อสายตาให้เห็นเป็นสีมีผลถึงจิตวิทยาคือมีอำนาจให้เกิดความเข้มของแสงที่อารมณ์และความรู้สึกได้ การที่ได้เห็นสีจากสายตา สายตาจะส่งความรู้สึกไปยังสมองทำให้เกิดความรู้สึกต่างๆ ตามอิทธิพลของสี เช่น สดชื่น เร้าร้อน เยือกเย็น หรือตื่นเต้น มนุษย์เราเกี่ยวข้องกับสีต่างๆ อยู่ตลอดเวลาเพราะทุกสิ่งที่อยู่รอบตัวนั้นล้วนแต่มีสีสันแตกต่างกันมากมาย

5.3 สีกับการออกแบบ

ผู้สร้างสรรค์งานออกแบบจะเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สีโดยตรง มันทนาคิดค้นสีขึ้นมาเพื่อใช้ในงานตกแต่ง คนออกแบบจากเวทีการแสดงจะคิดค้นสีเกี่ยวกับแสง จิตรกรก็จะคิดค้นสีขึ้นมาระบายให้เหมาะสมกับ ความคิดและจินตนาการของตน แล้วตัวเราจะคิดค้นสีขึ้นมาเพื่อความงามความสุขสำหรับเรามีได้หรือสีที่ใช้สำหรับการออกแบบนั้น ถ้าเราจะใช้ให้เกิดความสวยงามตรงตาม ความต้องการของเรา มีหลักในการใช้กว้างๆ อยู่ 2 ประการ คือ การใช้สีกลมกลืนกันและการใช้สีตัดกัน

การใช้สีกลมกลืนกัน การใช้สีให้กลมกลืนกันเป็นการใช้สีหรือน้ำหนักของสีให้ใกล้เคียงกัน หรือคล้ายคลึงกันเช่น การใช้สีแบบเอกรงค์เป็นการใช้สีเดียวที่มีน้ำหนักอ่อนแก่หลายลำดับการใช้สีข้างเคียงเป็นการใช้สีที่เคียงกัน 2 - 3 สี ในวงสี เช่น สีแดง สีส้มแดง และสีม่วงแดง การใช้สีใกล้เคียงเป็นการใช้สีที่อยู่เรียงกันในวงสีไม่เกิน 5 สี ตลอดจนการใช้สีวรรณะร้อนและวรรณะเย็น (warm tone colors and cool tone colors) ดังได้กล่าวมาแล้ว

การใช้สีตัดกัน สีตัดกันคือสีที่อยู่ตรงข้ามกันในวงจรสี การใช้สีให้ตัดกันมีความจำเป็นมากในงานออกแบบ เพราะ ช่วยให้เกิดความน่าสนใจในทันทีที่พบเห็น สีตัดกันอย่างแท้จริงมีอยู่ตัว ยกกัน 6 คู่สี คือ

1. สีเหลือง ตรงข้ามกับ สีม่วง
2. สีส้ม ตรงข้ามกับ สีน้ำเงิน
3. สีแดง ตรงข้ามกับ สีเขียว
4. สีเหลืองส้ม ตรงข้ามกับ สีม่วงน้ำเงิน
5. สีส้มแดง ตรงข้ามกับ น้ำเงินเขียว
6. สีม่วงแดง ตรงข้ามกับ สีเหลืองเขียว

การใช้สีตัดกัน ควรคำนึงถึงความเป็นเอกภาพด้วย วิธีการใช้มีหลายวิธี เช่น ใช้สีให้มีปริมาณต่างกันเช่น ใช้สีแดง 20 % สีเขียว 80% หรือ ใช้เนื้อสีผสมในกันและกันหรือใช้สีหนึ่งสีใดผสมกับสีคู่ที่ตัดกันด้วยปริมาณเล็กน้อยรวมทั้งการเอาสี ที่ตัดกันมาทำให้เป็นลวดลายเล็ก ๆ สลับกันในผลงานชิ้นหนึ่งอาจจะใช้สีให้กลมกลืนกันหรือตัดกันเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่งหรืออาจจะใช้พร้อมกันทั้ง 2 อย่าง ทั้งนี้แล้วแต่ความต้องการและความคิดสร้างสรรค์ของเราไม่มีหลักการหรือรูปแบบที่ตายตัว ในงานออกแบบ หรือการจัดภาพหากเรารู้จักใช้สีให้มีสภาพโดยรวมเป็น นววรรณร้อน หรือ วรรณเย็น เราจะสามารถควบคุมและสร้างสรรค์ภาพให้เกิดความประสานกลมกลืน งดงามได้ง่ายขึ้นเพราะสีมีอิทธิพลต่อ มวล ปริมาตร และช่องว่าง สีมีคุณสมบัติที่ทำให้เกิดความกลมกลืน หรือ ขัดแย้งได้ สีสามารถขับเน้นให้ให้เกิด จุดเด่น และการรวมกันให้เกิดเป็นหน่วยเดียวกันได้ เราในฐานะผู้ใช้สีต้องนำหลักการต่างๆ ของสีไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับเป้าหมายในงานของเราเพราะสีมีผลต่อการออกแบบ คือ

1. สร้างความรู้สึก สีให้ความรู้สึกต่อผู้พบเห็นแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ และภูมิหลังของแต่ละคนสีบางสีสามารถรักษาบำบัดโรคจิตบางชนิดได้ การใช้สีภายในหรือภายนอกอาคาร จะมีผลต่อการสัมผัสและสร้างบรรยากาศได้

2. สร้างความน่าสนใจ สีมีอิทธิพลต่องานศิลปะการออกแบบจะช่วยสร้างความประทับใจและความน่าสนใจเป็นอันดับแรกที่พบเห็น

3. สืบค้นสัญลักษณ์ของวัตถุ ซึ่งเกิดจากประสบการณ์หรือภูมิหลัง เช่น สีแดง สัญลักษณ์ของไฟหรืออันตราย สีเขียวสัญลักษณ์แทนพืช หรือความปลอดภัย เป็นต้น

4. สีช่วยให้เกิดการรับรู้ และจดจำ งานศิลปะการออกแบบต้องการให้ผู้พบเห็นเกิดการจดจำในรูปแบบ และผลงาน หรือเกิดความประทับใจ การใช้สีจะต้องสอดคล้องและมีเอกภาพ

ประโยชน์ของสี มีประโยชน์ในด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ คือ ช่วยให้เกิดความสวยงาม และป้องกันการกัดกร่อน นอกจากนี้แล้ว สีทำให้เกิดความรู้สึกต่าง ๆ เช่น ขนาดของผลิตภัณฑ์ทำให้ดูใหญ่ขึ้นหรือเล็กลง น้ำหนักทำให้รู้สึกหนักขึ้นหรือเบา ลง ความแข็งแรงทำให้เกิดความรู้สึกว่า

แข็งแรงมากหรือแข็งแรงน้อย อุณหภูมิทำให้รู้สึกร้อนหรือเย็น ความสะอาด ทำให้เกิดความรู้สึกว่าสะอาดน่าใช้ ความสวยงามของผลิตภัณฑ์ เพื่อดึงดูดความสนใจให้แก่ลูกค้าเป็นต้นสียังใช้ประโยชน์ในการผลิตสิ่งต่างๆ ได้อีกมากมาย เช่น ผลิต แผนภูมิ แผนภาพ แผนสถิติ ภาพโฆษณา การประดิษฐ์อักษร การวาดภาพเป็นต้น เพื่อเป็นสื่อความหมายและจิตวิทยา

5.4 แนวคิดในการออกแบบ

แนวคิดในการออกแบบหรือแรงบันดาลใจในการออกแบบได้มาจาก 3 ประเด็นใหญ่ๆ คือ

1. แนวคิดที่สืบเนื่องจากธรรมชาติ (Inspiration by Nature) หมายถึง สิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต ธรรมชาติเป็นสิ่งที่มนุษย์ไม่สามารถกำหนดได้แต่จะเกิดขึ้นเองตามวิวัฒนาการของมันเอง ปัจจุบันความเจริญทางเทคโนโลยีมีมากขึ้น มนุษย์จึงแสวงหาสิ่งที่เป็นไปตามธรรมชาติ ด้วยการใช้เวลาว่างท่องเที่ยวชมธรรมชาติ หลีกหนีจากตัวเมือง ห่าง ไกลความเจริญและตึกกรมบ้านช่องที่แย่งกันสูงตระหง่านอยู่ในเมือง ทำให้มนุษย์หันมาใช้วัสดุธรรมชาติเพื่อลดความตึงเครียดสำหรับการดำเนินชีวิตที่เคร่งเครียดดังนี้

- วัสดุทางธรรมชาติ ได้แก่ ไม้และไม้เองก็สามารถแยกได้เป็น ต้นไม้ ท่อนไม้ แท่นไม้ กิ่งไม้ ไม้อัด ด้วยการนำมาประยุกต์ใช้กับเครื่องมือเครื่องจักรต่อไป
- วัสดุประเภทกึ่งธรรมชาติ คือ โลหะ ได้แก่ ทอง เงิน ทองขาว เหล็ก ดีบุก ทองเหลือง ทองแดง อลูมิเนียม สแตนเลส ฯลฯ ซึ่งเป็นผลผลิตที่มาจากธรรมชาติ ที่เป็นวัตถุดิบประยุกต์ใช้กับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยใช้เครื่องจักรอุตสาหกรรมแทนแรงงานในการผลิต
- วัสดุประเภทประยุกต์ คือ วัสดุที่ไม่ได้เกิดจากธรรมชาติ เช่น พลาสติก ได้จากการนำปิโตรเลียมมาผ่านกระบวนการทางเคมี ใช้สารเคมีผสมกันจนเป็นเม็ดพลาสติก นำไปหลอมแล้วหล่อเป็นรูปร่างได้ตามต้องการ

องค์ประกอบทางการออกแบบ (Element of design) ที่มีอยู่ในบรรยากาศภายนอกที่อยู่อาศัย ท้องฟ้าเป็นสิ่งที่มนุษย์สัมผัส โดยเปรียบได้กับบริเวณว่าง (Space) รูปทรง (Form) ที่มีอยู่ในธรรมชาติ ได้แก่ ทรงกลมของดวงอาทิตย์ หรือทรงอิสระของก้อนเมฆ หรือสี (Color) ที่อยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนในธรรมชาติที่มีความสวยงามและให้ความสดชื่น การนำลวดลาย (Pattern) ที่เกิดจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติมาใช้ ได้แก่ ดวงดาวบนท้องฟ้า ร่องน้ำไหลบนพื้นทราย แขนงของกิ่งไม้ ลายของเปลือกไม้ ฯลฯ นักออกแบบได้นำความเป็นธรรมชาติสู่แรงบันดาลใจในการออกแบบ ซึ่งจะสามารถเห็นได้ถึงความสมดุล (Symmetry) ในเรื่องต่างๆ ในการจัดองค์ประกอบทางศิลปะ ได้แก่ สี รูปร่าง ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ การส่องกล้องจุลทรรศน์มักจะพบความสมดุลที่สมมาตร (Bilateral Symmetry) ซึ่งเป็นสมดุลที่มนุษย์คุ้นเคย หรือการมองเห็นและรับรู้เกี่ยวกับความ

สมดุลงที่เป็นไปตามรัศมีของวงกลม (Radial Symmetry) ที่ได้จากการผ่าเห็นดูภาพตัด (Cross Section) ในพืชบางชนิด พบว่ามีรูปทรงเกลียว (Spiral Form) โดยเกิดจากการพันกันของกิ่งก้านสาขาของต้นไม้ หรือรูปทรงเรขาคณิต (Geometrical Form) ที่ได้จากโครงสร้างของดอกไม้ที่ประกอบไปด้วยกลีบดอกที่มีลักษณะซ้ำกัน กลีบดอกที่มีลักษณะซ้ำกันเป็นร้อยเป็นพันที่มาของลวดลายทางคณิตศาสตร์ และนำไปสู่โครงสร้างของงานออกแบบที่เป็นแบบอย่างในการยึดเหนี่ยวและเกาะเกี่ยวกันของธรรมชาติ ได้แก่ โครงสร้างที่ได้จากต้นไม้ ใบแมงมุม หรือการรวมตัวกันของเซลล์ในร่างกาย มนุษย์ เมื่อมองผ่านกล้องจุลทรรศน์ ในขณะเดียวกัน สีของแมลง ผีเสื้อ ที่ธรรมชาติสร้างสรรค์ให้แมลงเหล่านี้ต้องซ่อนตัว ป้องกันศัตรู หรือการที่มีสีสดใสเพื่อเรียกร้องความสนใจจากเพศตรงข้าม

2. แนวความคิดที่สืบเนื่องมาจากงานออกแบบพื้นบ้าน (Inspiration by Vernacular Design) งานออกแบบพื้นบ้าน หมายถึงงานออกแบบขั้นเบื้องต้น ได้แก่รูปแบบผลิตภัณฑ์ต่างๆที่ประดิษฐ์ขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในระยะแรกๆ ซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านั้น อาจได้จากธรรมชาติ และต่อมามนุษย์นำมาปรับปรุงและพัฒนา งานออกแบบพื้นบ้านจึงรวมหมายถึงงานออกแบบที่ทำอยู่เป็นประจำ หรือเป็นงานออกแบบจากภูมิปัญญาไทยที่ได้มีการพัฒนาต่อๆ กันมา เรียกได้ว่างานหัตถศิลป์คือการทำให้รูปแบบไปไม่มีการวางแผนที่ชัดเจน งานประเภทนี้ผู้ออกแบบและผู้ผลิตเป็นคนคนเดียวกัน แก้ปัญหาในการประดิษฐ์ไปเรื่อยๆทำให้สามารถแยกออกได้ว่าขั้นตอนใดเป็นขั้นตอนออกแบบและขั้นตอนใดเป็นขั้นตอนผลิต ทักษะของการออกแบบมาจากความเคยชินและถูกสอนด้านเทคนิคจากบรรพบุรุษต่อกันมา เมื่อเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไป การออกแบบขั้นพื้นฐานก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย ผู้ผลิตก็ดำเนินการเปลี่ยนไป รูปแบบก็ผิดเพี้ยนไปจากเดิม งานออกแบบพื้นบ้านได้ถูกปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยต่อๆ กันมา การเปลี่ยนแปลงบางอย่างมีสาเหตุมาจากการแบ่งระดับของผู้ใช้มากขึ้น ระดับฐานะมีระยะตั้งแต่จนถึงรวย ผลิตภัณฑ์ต่างๆที่ได้รับการออกแบบจะมีผู้บริโภคต่างกลุ่มกันตามฐานะและพฤติกรรมความ เป็นอยู่ต่างๆ งานออกแบบพื้นบ้านนั้นกลายเป็นวัตถุโบราณ (Antique)

3. แนวความคิดที่สืบเนื่องมาจากเทคโนโลยี (Inspiration by Technology) เทคโนโลยีเกี่ยวข้องกับตรงกับการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และการนำพัฒนาการมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุดกับสิ่งประดิษฐ์หรืองานปรับปรุง แนวคิดประเภทนี้มีรากฐานจากสิ่งที่พิสูจน์ได้จากข้อมูลและหลักฐานทางการวิจัยอย่างมีระเบียบแบบแผนและขั้นตอน ทุกครั้งที่เริ่มต้นนั้นออกแบบจะต้องมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ได้แก่ วิศวกร นักการตลาด นักเขียนแบบ ฯลฯ เพื่อช่วยกันสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ให้ได้ประโยชน์สูงสุด โดยสามารถสรุปได้ว่า งานออกแบบที่สืบเนื่องมาจากเทคโนโลยีจะต้องทำงานกันเป็นทีม นักออกแบบจะสร้างสรรค์ผลงานให้มีเสน่ห์ น่าสนใจ และน่าใช้สอย ดังนั้น

การออกแบบเกี่ยวข้องกับตรงกับการตลาด การแข่งขันกับคู่แข่ง งานออกแบบโดยสืบเนื่องจากเทคโนโลยีจะถูกวางแผนและเก็บบันทึก อย่างมีระบบ จะต้องมีการพิมพ์เขียว หรือแพทเทิร์นเก็บไว้เป็นหมวดหมู่พร้อมที่จะผลิตเป็นจำนวนมากๆ ได้โดยไม่มีข้อบกพร่องใดๆ และเมื่อจะหันมาผลิตใหม่ก็นำมาใช้ได้ทันที การเก็บบันทึกจะบันทึกทุกรูปทรง ขนาด วัสดุและรายละเอียดต่างๆ วิธีการประกอบกันเพื่อให้เข้าใจในการผลิตเป็นเรื่องสำคัญ

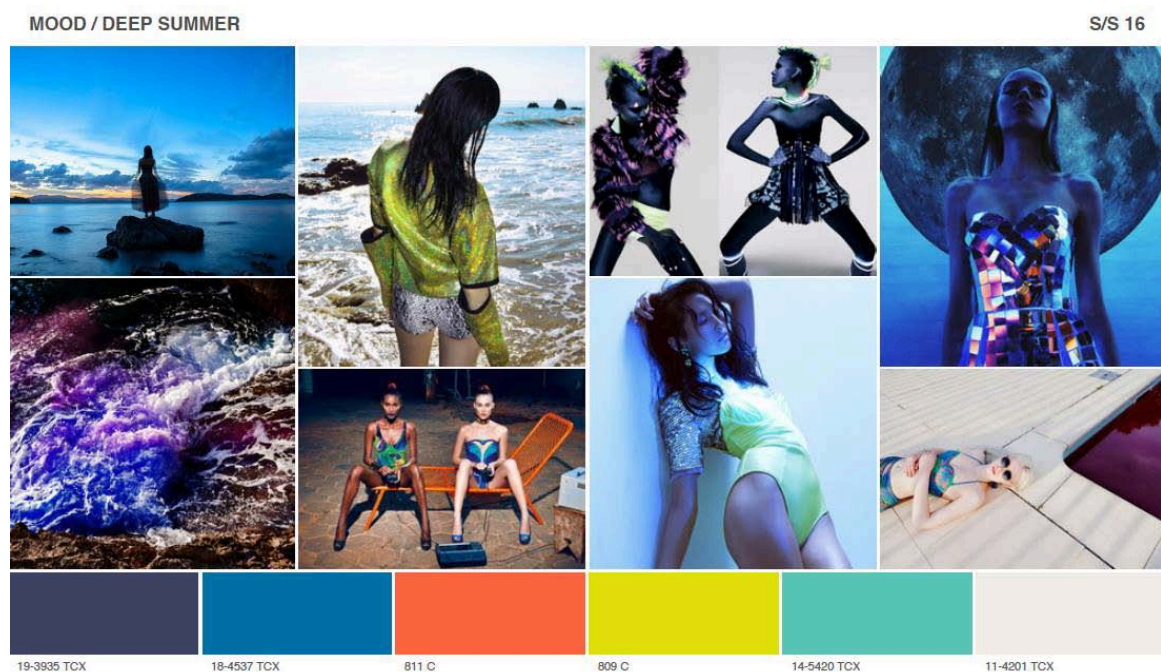
สินีนาถ เลิศไพรวรรณ (2549: 11-13) กล่าวว่างานออกแบบที่สืบเนื่องมาจากเทคโนโลยี ในยุคต้นๆ ทำขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยที่เรียกกันว่า สิ่งประดิษฐ์ (Invention) ต่อมาเมื่อสิ่งประดิษฐ์ถูกผลิตในระบบอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมากขึ้นเพื่อให้เหมาะกับคนในหลาย ๆ กลุ่ม หลายระดับฐานะ และความเป็นอยู่ ทำให้การตกแต่งมีมากขึ้น ได้แก่ เรื่องสีสนั องค์ประกอบทางศิลปะ สีนํ้าสีเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายก็เช่นเดียวกัน มีวิวัฒนาการในด้านรูปแบบจะเป็นไปเป็นระยะๆ โดยอาศัยความต้องการใช้งานเป็นหลัก เมื่อมีการใช้งานนอกบ้านมากขึ้น ต้องถือกระเป๋าไปไหนมาไหนจึงต้องมีสายสะพายเพื่อความปลอดภัย สาเหตุของความเปลี่ยนแปลงในช่วงปลายศตวรรษที่ 8 จะสืบเนื่องมาจากขนาดของธนบัตรและเศษสตางค์ เครื่องสำอาง กุญแจ ผ้าเช็ดหน้า สมุดบันทึกขนาดเล็ก ปากกา ดินสอ และเมื่อปลายคริสต์ศตวรรษที่ 1990 สีนํ้ายี่ห้อ พราดา (Prada) ได้ทำการออกแบบกระเป๋าสตางค์แบบใส มองเห็นทะลุข้างใน ซึ่งต่อมายี่ห้อชานแนล (Chanel) ก็ผลิตกล่องใส่มีโซ่เป็นส่วนประกอบ จากนั้นมาการออกแบบกระเป๋าก็เริ่มทำกันแพร่หลายขึ้น เพื่อไว้เก็บสัมภาระและเป็นการโชว์ไปในตัวโดยถือเป็นส่วนหนึ่งของการแต่งกาย ต้องให้เข้ากันได้กับทั้งรูปแบบของเสื้อผ้าด้วย

รัชชชัย แสงน้ำเพชร (2551: 55-56) กล่าวว่างานออกแบบคอลเลคชั่นและการพัฒนา Concept ควรใช้ประโยชน์กับแรงบันดาลใจให้มากที่สุด ทั้งรูปธรรมและนามธรรมที่จะให้ข้อคิดในการออกแบบ การค้นคว้าเรื่องราวที่เป็นแรงบันดาลใจ ควรจะค้นคว้าให้ครอบคลุม เช่น วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ควรให้เห็นภาพทั้งสังคมนั้นๆ เช่น ความเป็นไทย เป็นจีน หรืออินเดีย เราอาจใช้แรงบันดาลใจเพียงเรื่องเดียวดังกล่าวในหลายคอลเลคชั่นก็ได้ การออกแบบคอลเลคชั่น ไม่จำเป็นต้องเป็นชิ้นเดียว อาจทำให้เป็นคณะ (Ensemble) ช่วยลดความเบื่อหน่ายในงานออกแบบ ทั้งยังสามารถประสมประสานกันได้คอลเลคชั่นเดียว งานออกแบบที่เป็นตัว Concept ของคอลเลคชั่น ควรมีความคิดทุกอย่างที่เป็นข้อสรุปไว้ และนำมาขยายแตกตัวเป็นคอลเลคชั่น ซึ่งจะเป็นสิ่งที่เรียงร้อยคอลเลคชั่นให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน การเรียนรู้ คอลเลคชั่นที่ดีจะนำไปสู่การพัฒนาการออกแบบ

5.5 เทรนด์แฟชั่นฤดูร้อนปี 2016

1. Deep Summer

ความสวยงามที่แปลกตาใต้ท้องทะเล แสงบันดลใจจากความสวยงามของทะเลเขตร้อน
ชั้นผสมผสานกับความสมัยใหม่สไตล์ Surf ลงบนเสื้อผ้าประเภท Resortwear โครงเสื้อที่ให้ความ
หรูหราแต่ทันสมัย

ภาพประกอบ 59 เทรนด์ Deep Summer

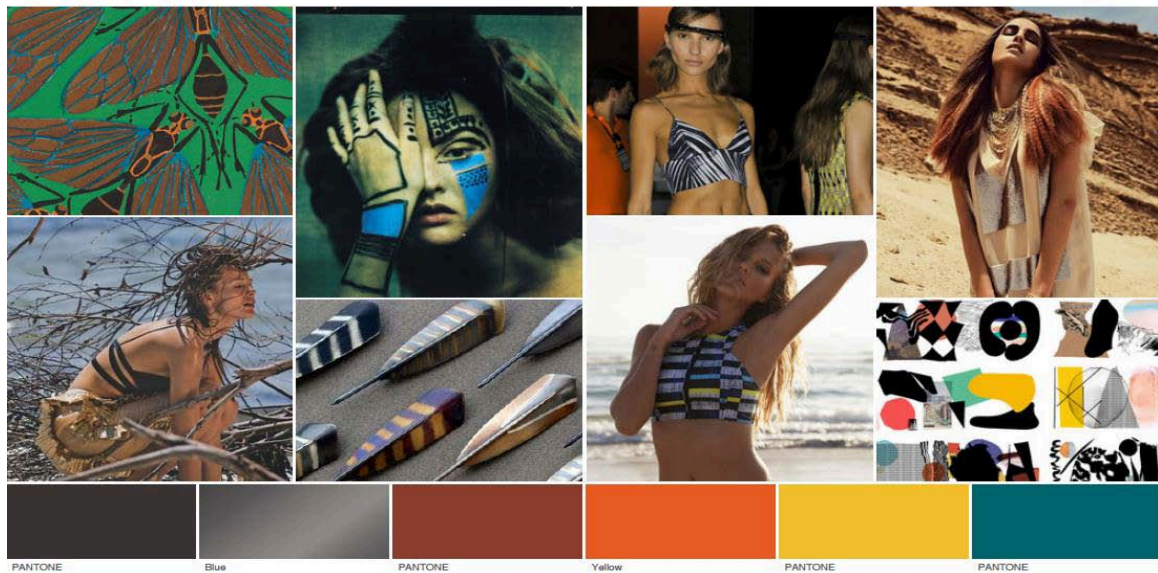
ที่มา: Spring-summer 2016. (2557). www.wgsn.com

2. Eco Active

การทำงานฝีมือผสมผสานกับเสื้อผ้าที่พาร่วมสมัย ใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับธรรมชาติ ลายพิมพ์
ที่ให้ความรู้สึกเหมือนงานฝีมือบวกกับความทันสมัยในสไตล์กีฬา และโครงสร้างที่นำสไตล์โบฮีเมียน
และสไตล์กีฬามาสผสมผสานกันอย่างลงตัว

MOOD / ECO ACTIVE

S/S 16

ภาพประกอบ 60 เทรนด์ Eco Active

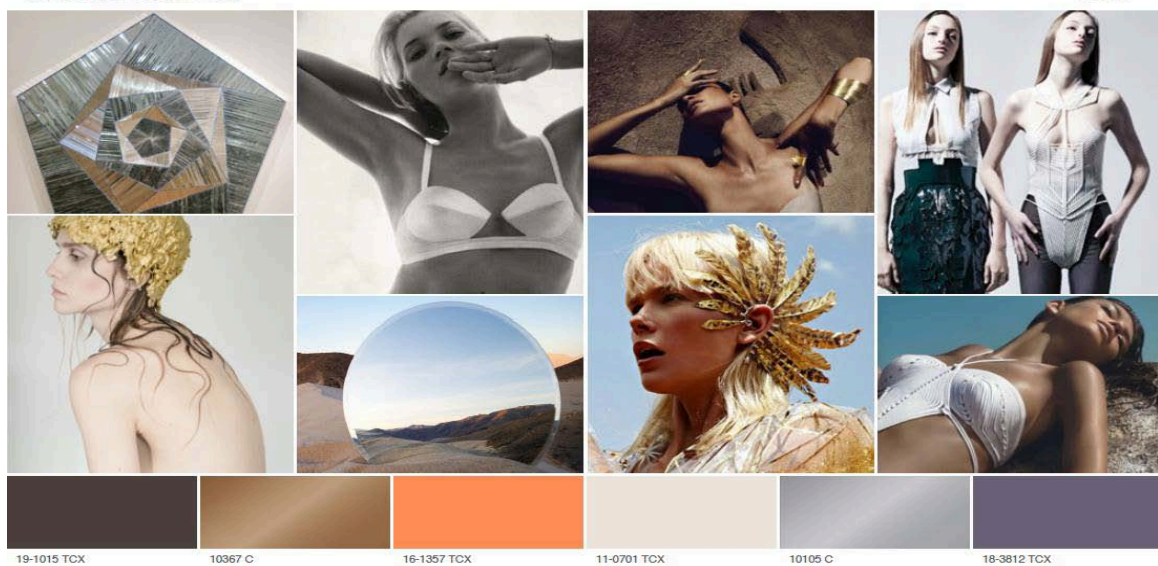
ที่มา: Spring-summer 2016. (2557). www.wgsn.com

3. Past Modern

การรวมตัวกันของความดั้งเดิมและความร่วมสมัย แรงบันดาลใจจากชุดชั้นในวินเทจ ลงบนชุดว่ายน้ำ โครงเสื้อที่หรูหราสไตล์วินเทจตกแต่งด้วยผ้าไหม ผสมกับเทคนิคการตัดเลเซอร์แบบสมัยใหม่

MOOD / PAST MODERN

S/S 16

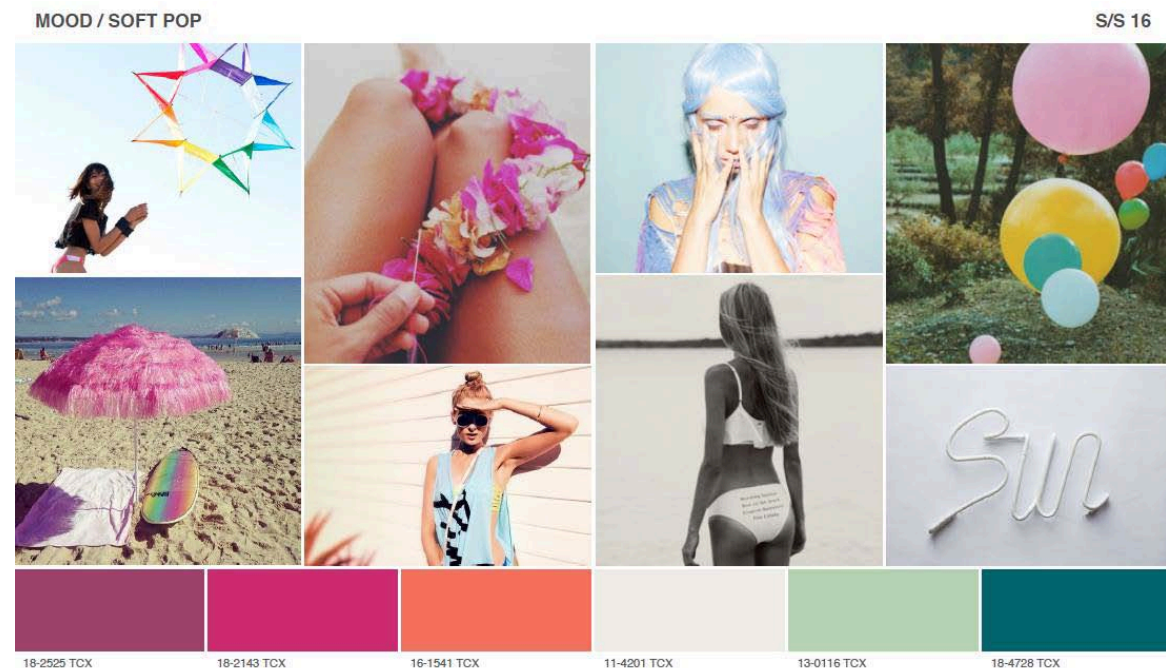

ภาพประกอบ 61 เทรนด์ Past Modern

ที่มา: Spring-summer 2016. (2557). www.wgsn.com

4. Soft Pop

แรงบันดาลใจจากวัฒนธรรมร่วมสมัยของวัยรุ่นสาว ที่มีความสนุกสนานทั้งสีสันและพื้นผิว บนโครงเสื้อสไตล์เรโทร ลวดลายเกี่ยวกับการ์ตูน ตัวอักษร หรือสโลแกน

ภาพประกอบ 62 เทรนด์ Soft Pop

ที่มา: Spring-summer 2016. (2557). www.wgsn.com

6. ทฤษฎี DECONSTRUCTION

ความพยายามของสถาปัตยกรรมในคตินิยมเปลี่ยนแนว คือการพยายามนำสถาปัตยกรรมออกจากที่ผู้ออกแบบเรียกว่า กฎตายตัวของโมเดิร์นนิสม์ อย่างเช่น "รูปทรงตามประโยชน์ใช้สอย" , "สัจจะแห่งรูปทรง" และ "เนื้อแท้แห่งวัสดุ"

คตินิยมเปลี่ยนแนว(deconstructivism) หรืออาจเรียกว่า ดิคอนสตรักชัน (deconstruction) เป็นรูปแบบสถาปัตยกรรมที่พัฒนาจากสถาปัตยกรรมหลังนวยุคนิยม ที่เริ่มช่วงปลายคริสต์ทศวรรษ 1980 โดยมีเอกลักษณ์จากรูปแบบการแตกกระจาย , ความสนใจในการเปลี่ยนแปลงพื้นผิวของโครงสร้างหรือเปลือก, รูปร่างที่ไม่ใช่เส้นตรง ที่ทำให้เกิดการทำให้บิดเบี้ยวและความเป็นระเบียบขององค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม อย่างเช่นโครงสร้างและสิ่งห่อหุ้ม ภาพปรากฏของอาคารที่เห็นจะมีเอกลักษณ์ที่เร้าสิ่งที่คาดไม่ถึงและความยุ่งเหยิงที่ถูกควบคุม

คำว่า Deconstruction มาจากนักปรัชญาชาวฝรั่งเศสชื่อ Jacques Derrida ได้นำคำดังกล่าวมาจากงานของ Martin Heidegger. ในช่วงฤดูร้อนของปี 1927 Martin Heidegger ได้เสนอคำบรรยายชุดหนึ่ง ซึ่งปัจจุบัน ได้รับการพิมพ์ขึ้นมามีชื่อ Basic Problems of Phenomenology (ปัญหาพื้นฐานต่างๆเกี่ยวกับปรากฏการณ์วิทยา....วิธีการทางปรัชญา ที่ให้ความสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับความสำนึกและวัตถุต่างๆจากประสบการณ์ตรง) Heidegger กล่าวว่า ปรากฏการณ์วิทยาเป็นชื่อของวิธีการอันหนึ่งในการศึกษาปรัชญา ; เขากล่าวว่า วิธีการดังกล่าว มีขั้นตอนอยู่ 3 ขั้นตอนด้วยกันคือ - การลดทอน, การสร้าง, และการทำลาย (reduction, construction, and destruction) - และเขาได้อธิบายว่า กระบวนการ 3 ขั้นตอน มีความเกี่ยวข้องกันและกัน "การสร้าง" (construction) มีความจำเป็นที่จะต้องเกี่ยวพันกับ "การทำลาย" (destruction), เขากล่าว, ต่อจากนั้นก็ได้ทำการวิเคราะห์ "การทำลาย" (destruction) ด้วย "การรื้อโครงสร้าง"(deconstruction = abbau), Heidegger อธิบายสิ่งที่เขาหมายถึง "การทำลายทางปรัชญา" โดยการใช้คำในภาษาเยอรมันเดิม ซึ่งเราอาจแปลมันตามตัวอักษรว่า "unbuild" เขาหมายถึง abbau ว่า deconstruction - เพื่อให้ความกระจ่างมากขึ้นว่า เขาไม่ได้ต้องการให้หมายความว่า "taking things apart" (ถอดสิ่งต่างๆออก) จริงๆ. Heidegger ไม่เชื่อว่ามันมีเครื่องมืออัตโนมัติที่เรียกว่า "เหตุผล" ซึ่งเรานำมาใช้โดยไม่คำนึงถึงภาษา, เวลา, สถานการณ์ สภาพแวดล้อมของเรา หรือความสนใจต่างๆ เพื่อวิจารณ์ความคิดต่างๆ ซึ่งดูเหมือนว่าเราจะไม่สามารถเริ่มต้นมาจากศูนย์ หรือจุดตั้งต้นของเหตุผลอันนั้น, หรือเป็นอิสระจากแนวความคิดต่างๆที่มีอยู่แล้ว, ศัพท์แสงต่างๆ, หรือวิธีการเข้าถึงทั้งหลาย, มันจึงปรากฏออกมาว่า เราได้ถูกบีบบังคับให้ทำซ้ำอดีตและความผิดพลาดของมัน. สำหรับ Derrida คำว่า deconstruction เป็นทำที่อันหนึ่ง, ในความหมายระดับรากของคำๆนั้นเลยทีเดียว. มันคือตำแหน่ง(สมมุติ)หนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับบางสิ่งบางอย่าง

Deconstruction คือแนวคิดแบบใหม่ เทคนิคคือการฉีกหรือรื้อ ปทหรของสิ่งใดๆ (รวมถึงรูปทรงทางความคิดและการสื่อสาร) ออกมาดูกันใหม่ displace คือการเลื่อนที่ หรือย้ายตำแหน่ง ขยับใหม่ ซึ่งเป็นการท้าทายหรือฝ่าฝืนกฎเกณฑ์การออกแบบเดิมๆ โดยเข้าใจว่าการคิดรื้อย้ายดังกล่าว จะได้รูปทรงใหม่ที่มีความหมายสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แปลกกว่าเดิมๆ สถาปนิกที่นำความคิดนี้ไปใช้ทางสถาปัตยกรรม คือ Peter Eisenman และ Bernard Tschumi เป็นต้น ทั้งสองสถาปนิกเคยเชิญเจ้าของทฤษฎีนักปรัชญาเดิมคือ Jacques Derrida มาร่วมในงานออกแบบสถาปัตยกรรมของตอบในรูปแบบ Deconstructive Architecture คือการรื้อย้ายโครงรูปของ space แบบเดิมๆออก มีการจับหมุน จับวางซ้อนทับ (ในแนวแกนที่ต่างกัน) ฯลฯ เกิดรูปแบบแปลกๆ (ดูงานออกแบบต่อเติม The College of Design, Architecture, Art, and Planning at the University of Cincinnati)

แนวคิด Deconstruction ละทิ้งแนวทางการออกแบบที่ว่างและรูปทรงต่างจากเดิมๆ คือ Classic..ที่เน้นการคิดจากข้างนอก (structure and proportion) สู้ข้างใน Modern...ที่เน้นจากข้างใน (ประโยชน์ใช้สอย) ออกสู่รูปทรงภายนอก and Post-Modern...ที่ผสมผสานทั้งสองสิ่งกับบริบท โดยรอบของที่ตั้งและรูปทรงสัญลักษณ์เป็นสำคัญ ในส่วนของ Deconstruction นั้นใช้วิธีการขยับรื้อ กฎเกณฑ์เดิมของการคิดเดิมทั้งหลาย เช่นการย้ายหมุน การซ้อนทับ ด้วยการเบี่ยงแกนหรือแนวในแต่ละชั้น (layers) ตลอดเวลา ทำให้ได้รูปทรงภายนอกที่แปลก ซับซ้อนกว่าเดิมโดยไม่คำนึงถึงบริบทที่คงที่ของที่ตั้งแต่จะสนองการโยกย้ายเปลี่ยนแปลงเสมอๆ แม้แต่คุณค่าสถาปัตยกรรมแต่เดิมเพื่อการอยู่อาศัยหรือการใช้สอยนั้น Derrida แย้งว่าน่าจะเป็นคุณค่ารอง และสถาปัตยกรรมน่าจะเป็นเรื่องของการสนองตอบทางการเสปปฏิญาและอารมณ์ของมนุษย์ด้วย นอกเหนือจากคุณค่าเดิมดังกล่าว ส่วนในงานของ Tschumi นั้น เขามีความคิดที่แย้งว่าสถาปัตยกรรมเดิมมีรูปแบบเป็นกฎเกณฑ์ที่ตายตัวเกินไป บางส่วนแฝงไว้ในส่วนการใช้สอย เพื่อความเป็นอิสระต่อความคิด ควรพิจารณาการ deprogram or crossprogram...รื้อโปรแกรมเสียใหม่ นำมาแยกพิจารณาแล้วจึงนำกลับไปประกอบกันใหม่ งานของ Tschumi จึงเป็นการแยกแยะ space ของอาคารออกเป็น zone แล้วนำมาจัดเรียงกันใหม่ในลักษณะเหมือนการถักทอประสานกัน หรือบางครั้งเป็นการวางประจันกันอย่างที่เรียกว่า juxtaposition ด้วยวิธีการนี้ทำให้เกิดที่ว่างและรูปทรงในลักษณะใหม่ๆ

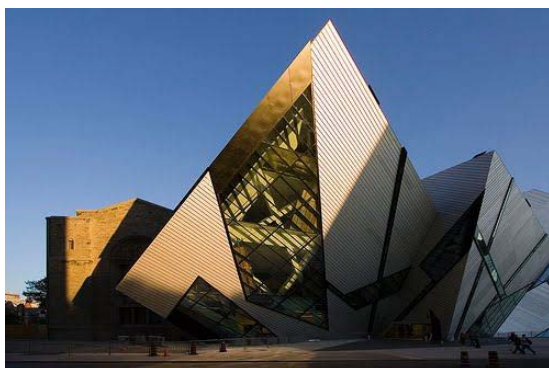
ภาพประกอบ 63 ทฤษฎี Deconstruction
ในงานกราฟฟิก

ภาพประกอบ 64 ทฤษฎี Deconstruction
ในงานออกแบบเฟอร์นิเจอร์

ที่มา: Deconstruction Wallpaper. (2552).
www.behance.net

ที่มา: Los Carpinteros' Deconstruction of
Everyday Objects and Experiences. (2555).
www.beautifuldecay.com

ภาพประกอบ 65 ทฤษฎี Deconstruction ในงานสถาปัตยกรรม

ที่มา: ROM Crystal. (2554) www.artwithoutpretense.com

ภาพประกอบ 66 ทฤษฎี Deconstruction
ในงานออกแบบเสื้อผ้า

ที่มา: deconstruction fashion. (2555).
www.trendland.com

ภาพประกอบ 67 ทฤษฎี Deconstruction
ในงานออกแบบเสื้อผ้า

ที่มา: Comme des Garcons. (2555).
www.vogue.co.uk

ภาพประกอบ 68 ทฤษฎี Deconstruction ในงานออกแบบเสื้อผ้า

ที่มา: deconstruction fashion. (2555). www.storify.com

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องรูปแบบลวดลายผ้าบาติกในกลุ่มจังหวัดอันดามัน มีดังนี้

โสภิตา ยงยอด (2532: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ลวดลายการทอผ้าซิด ผลการวิจัยพบว่า ลวดลายการทอผ้าซิดที่ยังมี ดังนี้ คือ ลายโบราณแยกออกเป็นหลายลักษณะ คือ ลายโบราณที่เลียนแบบธรรมชาติ แยกเป็นลายสัตว์และลายพันธุ์ไม้ลายโบราณที่เกี่ยวข้องศาสนาลายจินตนาการในวรรณคดี ลายที่ได้จากสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันและลายผสม นอกจากนั้นยังมีลายปัจจุบันและลายที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์

ไมตรี เกตขาว (2542: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ลวดลายผ้าตีนจก ในภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า สีพื้นผ้าตีนจก จ.แพร่ ส่วนใหญ่มีสีดำแดง ลวดลายหลักชาหลัก และลวดลายประกอบส่วนใหญ่เป็นลายนกกินนาร่วมต้นลวดลายต่างๆ ของผ้าตีนจก จ.แพร่ ส่วนใหญ่ได้รับแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบสัตว์ มีโครงสร้างของลวดลายเป็นลักษณะลวดลายสมมาตรบนพื้นผ้าตีนจกสีดำแดงจำนวนมากที่สุด ลวดลายค่อนข้างโปร่งและมักใช้สีตัดกัน โดยโครงสร้างส่วนรวมเป็นสิ่ววรรณร้อน สีพื้นผ้าตีนจก จ.อุตรดิตถ์ ส่วนใหญ่มีสีแดงและสีแดงเข้ม ลวดลายหลักส่วนใหญ่เป็นลายหงส์นก ขาลาย และลวดลายประกอบส่วนใหญ่เป็นลายนกกินนาร่วมต้น ลวดลายต่างๆ ของผ้าตีนจก จ.อุตรดิตถ์ ส่วนใหญ่ได้รับแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบจากสัตว์ โครงสร้างของลวดลายส่วนใหญ่มีลักษณะลวดลายสมมาตรบนพื้นผ้าตีนจกสีเดียวทุกพื้น มีลวดลายค่อนข้างทึบแน่นและใช้สีกลมกลืนกัน

โดยโครงสร้างรวมเป็นสี่วรรณะเย็น สีพื้นผ้าตีนจก จ.สุโขทัย ส่วนใหญ่มีสีแดงแบบมีเส้นเหลือง ลวดลายหลักส่วนใหญ่เป็นลายสิบสองหน่วยตัด ขาลายส่วนใหญ่เป็นลายขากาบ มีลักษณะเป็นกาบ รูปสามเหลี่ยมมีมุมแหลมคล้ายกาบของไผ่ อ้อย ลวดลายประกอบส่วนใหญ่เป็นลายพันคิ่ง ลวดลาย ต่างๆ ของผ้าตีนจก จ.สุโขทัย ส่วนใหญ่ได้รับแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบจากรูปเรขาคณิต โครงสร้าง ของลวดลายส่วนใหญ่เป็นลักษณะลวดลายสมมาตรบนพื้นสีเดียว ลวดลายค่อนข้างโปร่ง การใช้มัก ใช้ตัดกันโดยโครงสร้างรวมเป็นสี่วรรณะร้อน

ทวีรัตน์ กุลดำรงวิวัฒน์ (2543: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องประเภทรูปแบบและ ลักษณะรูปแบบลวดลายบนผลิตภัณฑ์บาติกที่ผู้ซื้อต้องการซื้อและเทคนิคเชิงพาณิชย์ในการทำ ผ้า บาติกในจังหวัดภูเก็ต พบว่า ผู้ประกอบการทำผ้าบาติกจังหวัดภูเก็ตส่วนใหญ่แล้วจะมีอายุต่ำกว่า 30 ปีมากที่สุด (75.3%) ของผู้ผลิตผ้าบาติก รองลงมาเรื่องการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมากที่สุด มี ประสบการณ์ในการทำงาน 1 - 5 ปี เพศหญิงทำผ้าบาติกและเป็นช่างลงสี ตามลำดับ สำหรับความ คิดเห็นในเรื่องความนิยมผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกส่วนใหญ่เสื้อบุรุษ (97.5%) ความคิดเห็นในเรื่องราว ลวดลายบนผลิตภัณฑ์บาติกส่วนใหญ่เป็นภาพดอกไม้ สัตว์ พรรณพฤกษา (100.0%) สำหรับความ คิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องเทคนิคเชิงพาณิชย์ในการทำบาติกในจังหวัดภูเก็ตส่วนใหญ่ผู้ซื้อต้องการซื้อเป็น บาติกแบบชิ้นเดียว (95.1%)

ธนูเดช เกตวิเศษสิงห์ (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วม ผักอาชีพหัตถกรรมเพื่อไปประกอบอาชีพของตนเอง กรณีศึกษาศูนย์ศิลปหัตถกรรมผ้าไหมบาติก บ้านช่องด่าน อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ปัจจัยที่ทำให้ชาวบ้านตัดสินใจเข้าร่วม ผัก อาชีพหัตถกรรมกับศูนย์ศิลปหัตถกรรมมากที่สุดได้แก่ การได้รับคำแนะนำชักชวนให้เข้าร่วม ผัก อาชีพหัตถกรรมกับศูนย์ศิลปหัตถกรรมผ้าไหมบาติกจากญาติหรือเพื่อนบ้านที่ทำ งานกับศูนย์ ศิลปหัตถกรรมผ้าไหมบาติกและรองลงมาคือ ความชอบในงานหัตถกรรมและผล การวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรูปแบบสมการตามแบบจำลองเชิงทดสอบแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปร พบว่า ตัวแปรทุกตัว มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมผักอาชีพหัตถกรรมกับศูนย์ศิลปหัตถกรรมผ้าไหมบาติกอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.008 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำ หนดว่าชาวบ้านที่มี ความชอบในงานหัตถกรรมและได้รับการแนะนำ ชักชวนจากญาติหรือเพื่อนบ้านที่ทำ งานกับศูนย์ ศิลปหัตถกรรมผ้าไหมบาติกจะเข้าร่วมผักอาชีพหัตถกรรมกับศูนย์ศิลปหัตถกรรมผ้าไหมบาติกเพื่อ ไปประกอบอาชีพของตนเอง นอกจากนี้ยังทราบถึงแนวทางในการเสริมสร้างความรู้ความสนใจของ ชาวบ้านที่จะช่วยส่งเสริมการเข้าร่วมผักอาชีพหัตถกรรมของคนในชุมชนบ้านช่องด่าน ซึ่งได้แก่ การประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในการผักอาชีพหัตถกรรมโดยผ่านผู้ที่ทำ งานกับศูนย์ ศิลปหัตถกรรมผ้าไหมบาติก การแนะนำหรือชักชวนคนในชุมชนที่สนใจงานหัตถกรรมให้มีโอกาสได้

เข้าร่วมฝึกอาชีพหัตถกรรมกับศูนย์ศิลปหัตถกรรมผ้าไหมบาติก ตลอดจนประสานกับสถานศึกษาในบริเวณใกล้เคียงในการใช้ศูนย์ศิลปหัตถกรรมเป็นสถานที่ฝึกงานฝึกอาชีพให้นักเรียนและผู้สนใจงานหัตถกรรม

สุนทรไผท จันทระ (2546: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องกระบวนการผลิตที่ลดต้นทุนการผลิตผ้าบาติกระบายสีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดอุดรธานี พบว่าต้นทุนการผลิตที่ได้จากกระบวนการผลิตผ้าบาติกระบายสีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นต่ำกว่ากระบวนการผลิตเดิม 0.0716 บาทต่อตารางนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 44.66 โดยแสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยของคุณภาพผ้าบาติกที่ได้จากกระบวนการผลิตแบบใหม่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของแบบเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศุภนิตย์ กิตติจริยโสภณ (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง กระบวนการผลิตผ้าบาติกในจังหวัดภูเก็ต พบว่า ปัญหากระบวนการผลิตผ้าบาติกของจังหวัดภูเก็ตมี 3 ขั้นตอนคือ 1) ปัญหาวัตถุดิบในการผลิตคือสีผ้า ราคา เครื่องมือในการผลิตผ้าบาติกที่มีคุณภาพนั้นต้องเริ่มต้นตั้งแต่การคัดสรรวัตถุดิบ อันได้แก่ ผ้า สีและอุปกรณ์ในการวาดลวดลายในการคัดเลือกผ้าต้องเลือกให้เหมาะสมกับชนิดของผลิตภัณฑ์เพราะปัจจุบันผลิตภัณฑ์จากผ้าบาติกไม่ได้มีเฉพาะเสื้อผ้านั้น แต่ยังรวมไปถึงอุปกรณ์ตกแต่งบ้านพร้อมของใช้กระจุกกระจิก 2) ปัญหากระบวนการผลิตด้านการออกแบบมีปัญหาผ้าพิมพ์ลาย ควรจัดการอบรมให้ความรู้ผู้ประกอบการในการแยกแยะระหว่างผ้าวาดกับผ้าพิมพ์ลายซึ่งมีคุณค่าและใช้เวลาในการผลิตต่างกันที่จะทำ ให้ลูกค้าประทับใจในสินค้าและสร้างผลงานให้เด่นตระการเป็นที่รู้จักและน่า ชื่นชอบให้กับจังหวัด 3) ปัญหาการนำผลผลิตที่มีคุณภาพออกสู่ท้องตลาดและปัญหาอื่นๆ เช่น ความช่วยเหลือองค์กรรัฐ ปัญหาในกระบวนการผลิตที่พบคือผู้ประกอบการไม่สามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างผ้าบาติกวาดมือกับผ้าที่พิมพ์ลาย ซึ่งแน่นอนว่าใช้เวลาผลิตต่างกัน ราคาที่ย่อมต่างกันไปด้วย ผ้าพิมพ์ลายจึงมีส่วนถึงราคาผ้าบาติกให้ต่ำลง นอกจากนี้ผู้ประกอบการยังมีปัญหาอื่นๆ ได้แก่ ปัญหาการจัดการด้านตลาด ขั้นตอนการออกแบบลวดลาย เป็นต้น

ภูตรา อาแล (2548: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมการตลาดกับพฤติกรรมการซื้อผ้าบาติกใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า 1) ผู้บริโภคกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 76.70 มีอายุระหว่าง 26 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.90 มีอาชีพทางานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 53.10 มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 61.90 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 64.40 และมีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 59.40 2) ผู้บริโภคมีพฤติกรรมการซื้อผ้าบาติกประเภทผ้าตัดชุดมากที่สุด วัตถุประสงค์ในการซื้อเพื่อใช้เป็นเครื่องแต่งกายเป็นการซื้อเพื่อตนเอง ผ้าบาติกที่นิยมซื้อช่วงเทศกาลวันขึ้นปีใหม่ และวันที่นิยมซื้อมากที่สุดคือวันเสาร์ - อาทิตย์ ในช่วงเวลา 15.01 - 18.00 น. มากที่สุด เป็นการซื้อจาก

ร้านจำหน่ายผ้าบาติกโดยตรง ความถี่ในการซื้อน้อยกว่า 3 ครั้ง/ปี ราคาในการซื้อต่อครั้งต่ำกว่า 2,000 บาท ปริมาณในการซื้อผู้บริโภคจะซื้อครั้งละ 1 - 5 ชิ้น และในเรื่องการเดินทางไปซื้อผ้าบาติกเดินทางโดยรถจักรยานยนต์ 3) ส่วนประสมการตลาดของผ้าบาติกผู้บริโภคให้ความสำคัญ ด้านผลิตภัณฑ์ และด้านราคาอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการจัดจำหน่ายและการส่งเสริมการตลาดอยู่ในระดับปานกลาง

ศรัญ์ สิมศิริ (2549: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาปากกาสำหรับใช้กับตัวกันสีแบบเจลเทียนในการทำผ้าบาติกลายเขียน พบว่า ตัวกันสีสูตร 30:10 มีความเหมาะสมมากที่สุดในการทำผ้าบาติกลายเขียนบนเนื้อผ้าบางจนถึงเนื้อผ้าขนาดกลางที่เป็นเส้นใยธรรมชาติทุกชนิดและเส้นใยสังเคราะห์บางชนิด ส่วนการเขียนบนผ้าเนื้อหนา เช่น ผ้าไหมไทย ตัวกันสีสูตร 20:10 จะมีความเหมาะสมมากกว่า โดยใช้ตัวกันสีร่วมกับหัวปากกาแบบกลมที่มีความยาว 0.5 ซม. ในการเขียนลวดลายหรือการเดินเส้นในการทำ ผ้าบาติกลายเขียนในด้านความเหมาะสมโดยรวมของรูปแบบปากกา คือ ปากการูปแบบที่ 5 มีความเหมาะสมมากที่สุด จากการเปรียบเทียบผลงานผ้าบาติกที่ทำโดยกระบวนการเขียนผ้าทั้ง 2 แบบ ผลการประเมินความเหมาะสมโดยรวมแล้ว กระบวนการเขียนผ้าบาติกแบบใหม่ มีความเหมาะสมกว่าแบบเดิมอยู่ในระดับปานกลางที่เด่นชัดคือ ด้านการเปลี่ยนขนาดของหัวปากกาและปลอดภัยจากความร้อน ซึ่งกระบวนการเขียนผ้าบาติกแบบใหม่จะมีความเหมาะสมกว่าแบบเดิมอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ในด้านไม่มีกลิ่นเหม็นไม่มีความแตกต่างกัน และเอกลักษณ์ของผ้าบาติกลายเขียนที่ได้จากกระบวนการเขียนแบบใหม่มีระดับความเหมาะสมมากกว่าแบบเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สุธีรลักษณ์ ไกรสุวรรณและคณะ (2551: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาลวดลายและรูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมและผ้าฝ้ายย้อมคราม พบว่า กลุ่มพัฒนาสตรีตำบลดอนกระเบื้อง เป็นกลุ่มขนาดใหญ่มีสมาชิก 60 คน อาชีพหลักคือ การเลี้ยงโคนม อาชีพรองคือการทำผ้ามัดย้อมและผ้าบาติก สีที่ใช้คือสีสังเคราะห์ ลวดลายมัดย้อมที่ผลิตคือ ลายขยุ่ม ลายลูกเต๋าและลายกันหอย สำหรับกลุ่มทอผ้าฝ้ายย้อมคราม บ้านหนองหอยมีสมาชิก 86 คน อาชีพหลักคือ การทำนา อาชีพรองคือ การทอผ้าฝ้ายย้อมครามผลิตจำหน่ายเป็นผ้าผืน ผ้าคลุมไหล่ กล่องใส่พืชผัก ปลอกหมอน จัปส์มีดและเสื้อผ้าสำเร็จรูป

สำหรับการพัฒนาการย้อมสี ลวดลายและรูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมนั้น การพัฒนาโดยใช้สีย้อมแอคทีฟและการย้อมผ้าไหมด้วยสีธรรมชาติลวดลายมัดย้อมใช้เทคนิคสไตล์ญี่ปุ่น ย้อมด้วยสีแวต และสีธรรมชาติ ลายมักเลื้อกลายมูระกุโมะ ชิกุวะ มากิเอะ อะวาสะะ นุยะ ตาเตะวากุและอิทาจิเมะ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกมัตย้อม จากร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) และได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้บริโภค

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. การสังเกตการณ์ (Observation)

โดยผู้วิจัยใช้การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบลายผ้า บาติก การเขียนเทียน การลงสี และวิธีการทำผ้ามัตย้อม โดยศึกษากระบวนการผลิตผ้าบาติกมัตย้อม จากร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

2. การสัมภาษณ์ (Interview)

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Formal Interviews) ในประเด็นประวัติความเป็นมาของการออกแบบลวดลาย และขั้นตอนการทำ แนวความคิด และรูปแบบผลิตภัณฑ์ เทคนิคและกระบวนการผลิต โดยผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบบันทึกเสียงและกล้องถ่ายภาพร่วมกัน

3. การสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire)

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามจำนวน 4 ชุด คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบลวดลาย เทคนิคการทำผ้าบาติกมัตย้อม ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบผ้าบาติกจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 รูปแบบ เพื่อทำการคัดเลือก 3 รูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน

3 ท่าน จากนั้นนำผลสรุปที่ได้จากการสำรวจมาออกแบบลวดลายจำนวน 3 รูปแบบ แล้วทำการคัดเลือกโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยการสร้างแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อลวดลาย จากนั้นนำผลสรุปที่ได้มาออกแบบเป็นสินค้าแฟชั่นจำนวน 3 คอลเลคชั่น และทำการคัดเลือกให้เหลือ 1 คอลเลคชั่นโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

- แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบลวดลาย เทคนิคการทำผ้าบาติกมัดย้อมของ ผ้าบาติกมัดย้อม จากร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ของผู้เชี่ยวชาญ แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อ ลวดลายผ้าบาติก มัดย้อม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 คำถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ (Open Ended Form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ นอกเหนือจากที่ได้กำหนดไว้ในแบบสอบถาม

- แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบลวดลาย เทคนิคการทำผ้าบาติกมัดย้อมของ ผ้าบาติกมัดย้อม จากร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ของผู้บริโภค แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อ ลวดลายผ้าบาติก มัดย้อม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 คำถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ (Open Ended Form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ นอกเหนือจากที่ได้กำหนดไว้ในแบบสอบถาม

- แบบสอบถามเกี่ยวกับการออกแบบสินค้าแฟชั่นร่วมสมัยจากร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ของผู้เชี่ยวชาญ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อสินค้าแฟชั่น ร่วมสมัย จากผ้าบาติก มัดย้อม จากร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 คำถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ (Open Ended Form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ นอกเหนือจากที่ได้กำหนดไว้ในแบบสอบถาม

4. แบบประเมิน (Assessment)

เป็นแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการออกแบบลวดลายแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามความคิดเป็นความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญ ต่อ ลวดลายผ้าบาติก เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์ 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert Scale) ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง ระดับความเหมาะสมปานกลาง
- 4 หมายถึง ระดับความเหมาะสมน้อย
- 5 หมายถึง ระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับต้นแบบ ลวดลายผ้าบาติก ซึ่งเป็นแบบประเมินที่มีข้อคำถามปลายเปิด (Open Ended Form)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัย เรื่องการศึกษา พัฒนาลวดลายผ้า บาติกมัตย้อมแบบเดิมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย กรณีศึกษาผ้าบาติก จากร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ผู้วิจัย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและพัฒนา ผ้าบาติกมัตย้อม จากแหล่งต่างๆ ให้มากที่สุด เช่น หนังสือ วารสาร สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออินเทอร์เน็ต บทความ และจากแหล่งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามเป็นการรวบรวมข้อมูลจากการลงพื้นที่ร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยการสังเกต และสัมภาษณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การสังเกต (Observation) เป็นการสังเกตการณ์กระบวนการออกแบบลวดลาย และเทคนิคการทำผ้าบาติกมัตย้อมของร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

2.2 การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการสัมภาษณ์บุคคลผู้ชำนาญการ เกี่ยวกับประเด็นด้านประวัติความเป็นมา การออกแบบลวดลายและเทคนิคการทำผ้าบาติก มัตย้อม แนวคิดและการออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

2.3 การศึกษารูปแบบลวดลาย เทคนิคการทำ และผลิตภัณฑ์สินค้าแฟชั่นร่วมสมัยจากร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

2.4 การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ชุด ดังนี้

- แบบสอบถามเกี่ยวกับ การออกแบบลวดลายและเทคนิคการทำผ้าบาติก มัตย้อมของจังหวัดภูเก็ต
- แบบสอบถามเกี่ยวกับการออกแบบสินค้าแฟชั่นร่วมสมัยจากผ้า บาติกมัตย้อมของร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ของผู้เชี่ยวชาญ
- แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีผลต่อผลิตภัณฑ์ต้นแบบ

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการรวบรวมข้อมูลจากทั้งข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ มาวิเคราะห์หาแนวทางที่กำหนดตามวัตถุประสงค์ และเป็นไปตามขอบเขตของงานวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อศึกษาวัสดุ กระบวนการผลิต และการออกแบบ ผ้าบาติกมัตย้อม จากร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ส่วนที่ 2 นำข้อมูลจากการวิเคราะห์มาเป็นแนวทางในการ ผลิตผ้าบาติกมัดย้อม และนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเลือก แล้วนำผลสรุปมาเป็นแนวทางในการออกแบบลวดลาย และนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเลือกลวดลายผ้า บาติกมัดย้อมแล้วนำผลสรุปมาเป็นแนวทางในการออกแบบสินค้าแฟชั่นร่วมสมัยต้นแบบ จากผ้าบาติกมัดย้อม

ส่วนที่ 3 สรุปผลที่ได้จากการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำมาสร้างต้นแบบสินค้าแฟชั่นร่วมสมัยจากผ้าบาติกมัดย้อม

ส่วนที่ 1

1. ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและจากการลงภาคสนามในเรื่องการสร้างลวดลาย และเทคนิคการทำผ้าบาติกมัดย้อม จากร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

2. จากการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่อง ออกแบบลวดลายและเทคนิคการทำผ้าบาติกมัดย้อมจากร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยขึ้นตัวอย่างผ้าบาติกมัดย้อมที่มีรูปแบบแตกต่างกันจำนวน 3 รูปแบบ

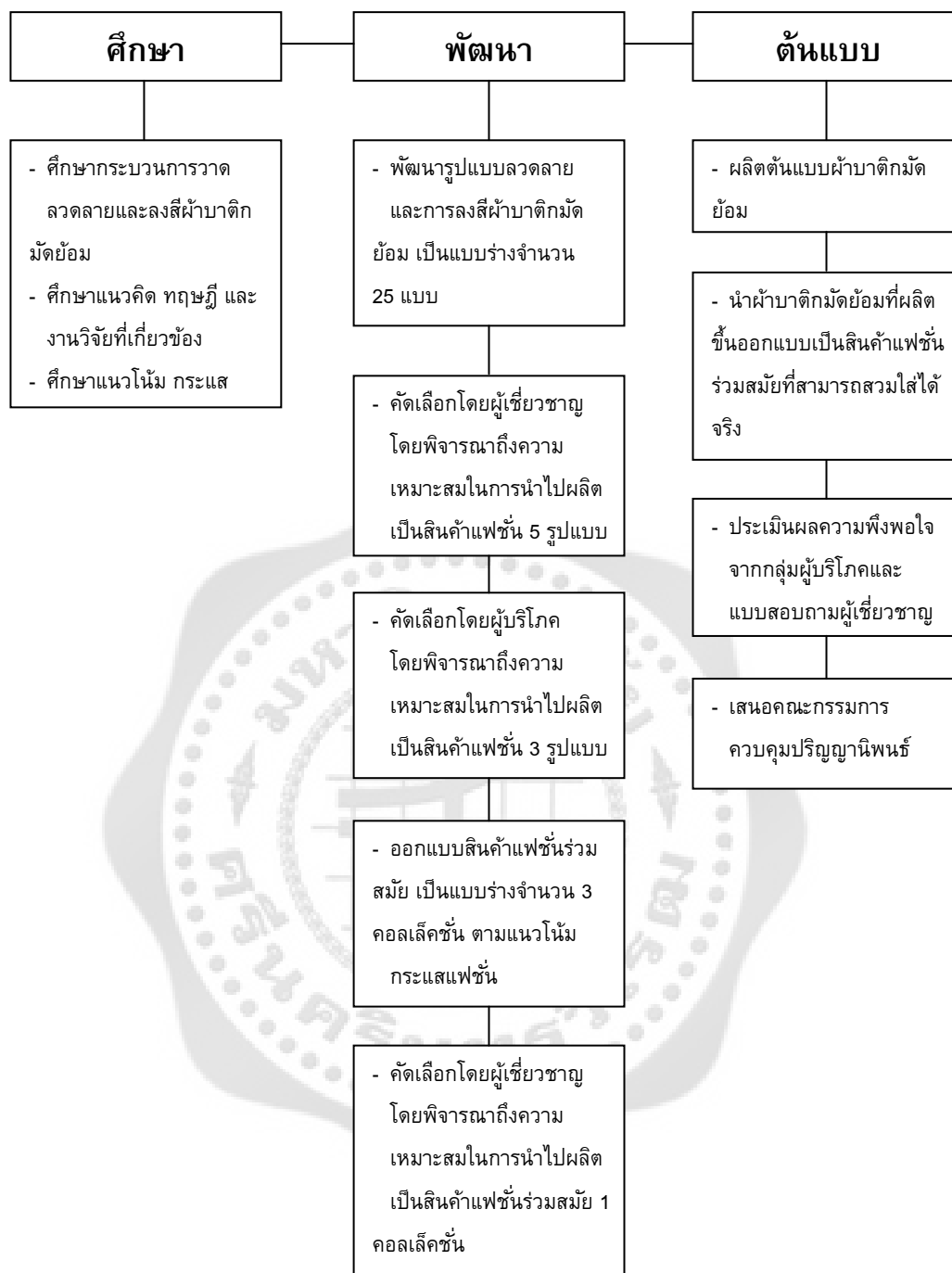
ส่วนที่ 2

นำข้อมูลจากการวิเคราะห์มาเป็นแนวทางในการออกแบบ ลวดลาย และสินค้าแฟชั่นร่วมสมัยต้นแบบ 3 คลอเลคชั่น คลอเลคชั่นละ 5 ชุด รวมทั้งสิ้นจำนวน 15 ชุด เพื่อนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ โดยมีผู้เชี่ยวชาญดังนี้

- ผู้เชี่ยวชาญด้านออกแบบลวดลายผ้าบาติก
อาจารย์อภิรักษ์ ไทวรรณเกษม
- ผู้เชี่ยวชาญด้านลวดลายพิมพ์
คุณศิริชัย ทหรานนท์
- ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบสินค้าแฟชั่น
อาจารย์สรวรรยา จอมเทพมามา

ส่วนที่ 3

1. นำผลสรุปจากผู้เชี่ยวชาญมาสร้างต้นแบบ 1 คลอเลคชั่น จำนวน 5 ชุด เพื่อนำมาผลิตสินค้าแฟชั่นร่วมสมัยต้นแบบจริง สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ภาพประกอบ 69 แผนผังวิธีดำเนินงานวิจัย

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย การศึกษารวบรวมข้อมูลในลักษณะของการผสมผสานจากการศึกษาจาก เอกสาร (Documentary Research) การศึกษาจากภาคสนาม (Field Research) จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดมุ่งหมาย และประเด็นที่ได้กำหนดไว้ในขอบเขตของเนื้อหา เพื่อศึกษาและพัฒนาารูปแบบ ลวดลายผ้าบาติก มัดย้อมโดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง สำหรับสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย กรณีศึกษา ร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จากการวิเคราะห์ข้อมูลและเก็บรวบรวมจากภาคสนามโดยการ สัมภาษณ์เชิงลึก (IN-DEPTH INTERVIEW) เกี่ยวกับเอกลักษณ์ลวดลายและเทคนิคการทำผ้าบาติกมัดย้อมจาก อ.อภิรักษ์ โตวรรณเกษม ผู้เชี่ยวชาญด้านผ้าบาติก จากร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ด้านการออกแบบลวดลายผ้าบาติกมัดย้อม ด้านเทคนิคการทำผ้าบาติกมัดย้อม เอกลักษณ์ลวดลายผ้าบาติกจังหวัดภูเก็ต เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจในรูปแบบของผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกมัดย้อม โดยวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัยและนำเสนอข้อมูลในเชิงพรรณนา

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาเทรนด์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ฤดูร้อนปี 2016 ที่มีความสอดคล้องกับเอกลักษณ์ลวดลายผ้าบาติกภูเก็ต

ขั้นตอนที่ 3 นำข้อมูลที่ได้ มาสรุปเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบร่างลวดลายผ้า บาติกมัดย้อม จำนวน 25 รูปแบบ แล้วคัดเลือกแบบร่างด้วยแบบสอบถามชุดที่ 1 โดยผู้เชี่ยวชาญคัดเลือกให้เหลือเพียง 5 ลวดลายที่เหมาะสมกับสินค้าแฟชั่น

ขั้นตอนที่ 4 จัดทำแบบสอบถาม ชุดที่ 2 สำหรับผู้บริโภคเกี่ยวกับลวดลายผ้าบาติกมัดย้อม โดยเลือกจากแบบร่างจำนวน 5 แบบ เหลือ 3 แบบที่เหมาะสมกับสินค้าแฟชั่น

ขั้นตอนที่ 5 นำรูปแบบผ้าบาติกมัดย้อมที่คัดเลือกแล้วจำนวน 3 รูปแบบ นำมาเป็นรูปแบบในการออกแบบคอลเลกชั่นสินค้าแฟชั่นสตรีจำนวน 3 คอลเลกชั่น คอลเลกชั่นละ 5 ชุด

ขั้นตอนที่ 6 จัดทำแบบสอบถาม ชุดที่ 3 สำหรับผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับการออกแบบสินค้าแฟชั่นจากผ้าบาติกมัดย้อม จำนวน 3 คอลเลกชั่น แล้วคัดเลือกให้เหลือ 1 คอลเลกชั่น นำแบบร่างคอลเลกชั่นที่ได้ ไปดำเนินการผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบ (Prototype)

ขั้นตอนที่ 7 นำผ้าบาติกมัตย้อม ที่ได้มาผลิตชิ้นงานต้นแบบ (Prototype) สีน้าแพชั่น ร่วมสมัย อันประกอบไปด้วยเสื้อสตรี กระโปรงสตรี ชุดกระโปรงสตรี เสื้อคลุมสตรี และชุดว่ายน้ำสตรี

ขั้นตอนที่ 8 จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีผลต่อผลิตภัณฑ์ต้นแบบ และนำผลการวิจัยที่ได้มาประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบของผลิตภัณฑ์ผ้า บาติกมัตย้อม และจากการเก็บรวบรวมภาคสนามโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (IN-DEPTH INTERVIEW)

ผู้วิจัยได้ข้อมูลเกี่ยวกับผ้า บาติกมัตย้อม จากผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้า บาติกมัตย้อม จาก ร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผ้าบาติกมัตย้อม สรุปได้ดังนี้

ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้า บาติกมัตย้อม มีความต้องการจะพัฒนาผลิตภัณฑ์ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบ และลวดลายของผ้า บาติกมัตย้อมให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภครุ่นใหม่ เพื่อเป็นการเปิดตลาด และขยายกลุ่มผู้บริโภค และสร้างความแปลกใหม่ให้กับผลิตภัณฑ์จากผ้า บาติกมัตย้อม กระแสการอนุรักษ์ผ้าไทย ผ้า บาติกมัตย้อม ยังสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนได้ไม่น้อย ปัจจุบันกลุ่มผู้บริโภคมีความต้องการผ้า บาติกมัตย้อมลดน้อยลง อีกทั้ง ผ้าบาติกมัตย้อม แบบดั้งเดิมมีคุณลักษณะไม่เหมาะสมกับการนำไปแปรรูปเป็นสินค้าน้าแพชั่นร่วมสมัย แต่ทั้งนี้ลวดลายและเทคนิคที่จะพัฒนาขึ้นต้องสามารถนำไปใช้ได้จริง ไม่ยาก หรือเปลืองเวลาเกินไปในการทำ

ผลิตภัณฑ์จากผ้าบาติกมัตย้อมที่ผลิตขึ้นในปัจจุบันขาดความทันสมัย กลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่จึงเป็นวัยผู้ใหญ่จนถึงวัยผู้สูงอายุ ผลิตภัณฑ์ไม่ได้รับความนิยมในหมู่คนรุ่นใหม่ ดังนั้นการพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์จึงต้องเน้นการออกแบบที่ทันสมัย ผ้าบาติกมัตย้อม นิยมนำมาแปรรูปเป็นเสื้อเชิ้ต เสื้อยืด โสร่ง กระเป๋า ฯลฯ ซึ่งได้รับความนิยมจำกัดเพียงในกลุ่มผู้บริโภคบางกลุ่มเท่านั้น เพื่อพัฒนาผ้าบาติกมัตย้อมให้เป็นที่นิยมแพร่หลายมากขึ้น ลวดลายผ้าจึงเป็นสิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา โดยยังคงอัตลักษณ์เดิม เช่นลวดลายและเทคนิคการเขียนมือแบบดั้งเดิม

แนวทางในการแก้ปัญหาจากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเริ่มจากการศึกษาความต้องการของผู้บริโภคว่าต้องการผ้าบาติกมัตย้อมในรูปแบบใดและจึงนำไปพัฒนาต่อยอดแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่นๆต่อไป จากนั้นทำการศึกษาวัสดุ กระบวนการออกแบบลวดลาย ผ้าบาติกมัตย้อม และศึกษาเทคนิคการทำ โดยการเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสมกับ รูปแบบเสื้อผ้าแพชั่นร่วมสมัย การออกแบบลายให้มีความแปลกใหม่ ทั้งด้านรูปลักษณ์ สี สัน และประโยชน์ใช้สอย ให้มีความน่าสนใจ สอดคล้องกับเทรนด์แฟชั่น และยังคงเอกลักษณ์ของผ้าบาติกภูเก็ตไว้ได้อีกด้วย

2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบ
ลดลายผ้าบาติกมัตย้อมโดยใช้ทฤษฎีการสร้าง สำหรับสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย

ผู้วิจัยได้ทำแบบสอบถามสำหรับ ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องของรูปแบบ ลดลายผ้าบาติกมัตย้อม โดยได้ทำการสอบถามผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน และได้ทำการสรุปข้อมูลตามประเด็นงานวิจัย ออกเป็นตารางดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลและลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง 1 สรุปผลจากแบบสอบถามชุดที่ 1 เกี่ยวกับลักษณะประชากรของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	2	66.67
หญิง	1	33.33
รวม	3	100.00
2. อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	0	0
26 - 30 ปี	0	0
31 - 35 ปี	1	33.33
ตั้งแต่ 36 ปีขึ้นไป	2	66.67
รวม	3	100
3. การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	0	0
ปริญญาตรี	2	66.67
ปริญญาโท	0	0
ปริญญาเอก	1	33.33
รวม	3	100.00

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
4. อาชีพ		
เอกชน	2	66.67
ราชการ	1	33.33
รัฐวิสาหกิจ	0	0
รวม	3	100

5. ประสบการณ์การทำงานและเข้าร่วมกิจกรรมอบรมต่าง ๆ

อาจารย์อภิรักษ์ โตวรรณเกษม

ตำแหน่ง เจ้าของร้าน บ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

คุณศิริชัย ทหรานนท์

เจ้าของห้องเสื้อและดีไซเนอร์ห้องเสื้อ เรียบเตอร์

อาจารย์สรวรยา จอมเทพมามา

ภาควิชาภาควิชาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศรีนครินทรวิโรฒ

สรุปผลข้อมูลและลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้เชี่ยวชาญ

1. เพศชายคิดเป็นร้อยละ 66.67 เพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 33.33
2. ช่วงอายุมากกว่า 36 ปี สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.67 และช่วงอายุ 31-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.3
3. ระดับปริญญาตรี สูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 66.67 และระดับปริญญาเอกคิดเป็นร้อยละ 33.33
4. อาชีพเอกชนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 66.67 และอาชีพราชการคิดเป็นร้อยละ 33.33
5. ประสบการณ์ทำงานของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เป็นงานที่เกี่ยวข้องและวิทยากรให้ความรู้ด้านผ้าบาติกและการออกแบบผลิตภัณฑ์สินค้าแฟชั่น

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อรูปแบบลวดลายผ้า บาติกมัดย้อม

แบบสอบถามข้อมูลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ต่อรูปแบบลวดลายผ้า
บาติกมัดย้อมโดยในแบบสอบถามได้กำหนดเกณฑ์ประเมินเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	ดีมาก
4	หมายถึง	ดี
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

กำหนดเกณฑ์การแปรความหมายข้อมูลที่มีค่าเฉลี่ยต่างๆ ดังนี้

4.51 - 5.00	ระดับ	เหมาะสมมากที่สุด
3.51 - 4.50	ระดับ	เหมาะสมมาก
2.51 - 3.50	ระดับ	เหมาะสมปานกลาง
1.51 - 2.50	ระดับ	เหมาะสมน้อย
1.00 - 1.50	ระดับ	เหมาะสมน้อยที่สุด

ตาราง 2 สรุปผลจากแบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม
อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีรื้อสร้าง

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีรื้อสร้าง	ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน	
	N = 3	ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	
1. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 1		
• ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ	3.33	ปานกลาง
• ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	4.00	มาก
• องค์ประกอบลาย สวยงาม	3.00	ปานกลาง
• สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม	3.67	มาก
• ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้	2.67	ปานกลาง
• ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์	3.00	ปานกลาง
• ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	3.00	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 1	3.24	ปานกลาง
2. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 2		
• ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ	3.00	ปานกลาง
• ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	2.67	ปานกลาง
• องค์ประกอบลาย สวยงาม	3.00	ปานกลาง
• สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม	3.00	ปานกลาง
• ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้	3.33	ปานกลาง
• ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์	3.00	ปานกลาง
• ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	2.33	น้อย
คะแนนเฉลี่ยรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 2	2.90	ปานกลาง

ตาราง 2 (ต่อ)

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน	
	N = 3	ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	
3. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 3		
● ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ	4.00	มาก
● ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	3.33	ปานกลาง
● องค์ประกอบลาย สวยงาม	3.00	ปานกลาง
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม	4.00	มาก
● ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้	2.00	น้อย
● ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์	2.67	ปานกลาง
● ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	2.67	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 3	3.10	ปานกลาง
4. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 4		
● ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ	2.33	น้อย
● ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	3.00	ปานกลาง
● องค์ประกอบลาย สวยงาม	3.33	ปานกลาง
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม	3.00	ปานกลาง
● ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้	2.33	น้อย
● ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์	3.00	ปานกลาง
● ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	3.33	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยรูปแบบลวดลายผ้าทอดอกจอกแบบที่ 4	2.90	ปานกลาง

ตาราง 2 (ต่อ)

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน	
	N = 3	ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	
5. รูปแบบลวดลายผ้าทอดอกจอกแบบที่ 5		
• ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ	3.33	ปานกลาง
• ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	3.33	ปานกลาง
• องค์ประกอบลาย สวยงาม	4.33	มาก
• สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม	4.67	มากที่สุด
• ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้	3.33	ปานกลาง
• ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์	3.33	ปานกลาง
• ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	3.67	มาก
คะแนนเฉลี่ยรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 5	3.71	มาก
6. รูปแบบลวดลายผ้าทอบาติกมัตย้อมแบบที่ 6		
• ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ	3.00	ปานกลาง
• ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	3.67	มาก
• องค์ประกอบลาย สวยงาม	3.33	ปานกลาง
• สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม	3.33	ปานกลาง
• ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้	2.00	น้อย
• ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์	3.00	ปานกลาง
• ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	3.00	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 6	3.05	ปานกลาง

ตาราง 2 (ต่อ)

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน	
	N = 3	ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	
7. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 7		
● ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ	3.67	มาก
● ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	4.00	มาก
● องค์ประกอบลาย สวยงาม	3.67	มาก
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม	3.67	มาก
● ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้	3.00	ปานกลาง
● ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์	3.00	ปานกลาง
● ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	2.67	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 7	3.38	ปานกลาง
8. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 8		
● ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ	4.33	มาก
● ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	4.00	มาก
● องค์ประกอบลาย สวยงาม	5.00	มากที่สุด
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม	4.67	มากที่สุด
● ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้	4.00	มาก
● ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์	4.33	มาก
● ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	4.67	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 8	4.43	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน	
	N = 3	ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	
9. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 9		
• ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ	2.00	น้อย
• ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	3.00	ปานกลาง
• องค์ประกอบลาย สวยงาม	3.67	มาก
• สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม	3.67	มาก
• ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้	2.33	น้อย
• ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์	3.33	ปานกลาง
• ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	2.67	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 9	2.95	ปานกลาง
10. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 10		
• ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ	4.00	มาก
• ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	3.67	มาก
• องค์ประกอบลาย สวยงาม	4.67	มากที่สุด
• สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม	4.00	มาก
• ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้	2.67	ปานกลาง
• ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์	4.00	มาก
• ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	3.33	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 10	3.76	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน	
	N = 3	ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	
11. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 11		
• ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ	4.00	มาก
• ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	3.33	ปานกลาง
• องค์ประกอบลาย สวยงาม	4.00	มาก
• สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม	4.00	มาก
• ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้	2.67	ปานกลาง
• ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์	3.33	ปานกลาง
• ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	3.00	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 11	3.48	ปานกลาง
12. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 12		
• ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ	3.33	ปานกลาง
• ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	3.67	มาก
• องค์ประกอบลาย สวยงาม	4.33	มาก
• สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม	4.00	มาก
• ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้	2.33	น้อย
• ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์	3.33	ปานกลาง
• ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	3.00	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 12	3.43	ปานกลาง

ตาราง 2 (ต่อ)

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน	
	N = 3	ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	
13. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 13		
• ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ	2.33	น้อย
• ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	3.67	มาก
• องค์ประกอบลาย สวยงาม	3.67	มาก
• สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม	3.67	มาก
• ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้	3.00	ปานกลาง
• ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์	3.33	ปานกลาง
• ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	4.33	มาก
คะแนนเฉลี่ยรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 13	3.43	ปานกลาง
14. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 14		
• ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ	4.33	มาก
• ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	3.67	มาก
• องค์ประกอบลาย สวยงาม	4.33	มาก
• สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม	3.67	มาก
• ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้	2.67	ปานกลาง
• ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์	3.00	ปานกลาง
• ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	3.33	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 14	3.57	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน	
	N = 3	ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	
15. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 15		
• ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ	3.67	มาก
• ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	3.00	ปานกลาง
• องค์ประกอบลาย สวยงาม	4.00	มาก
• สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม	3.33	ปานกลาง
• ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้	2.67	ปานกลาง
• ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์	3.33	ปานกลาง
• ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	3.33	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 15	3.33	ปานกลาง
16. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 16		
• ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ	2.33	น้อย
• ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	3.00	ปานกลาง
• องค์ประกอบลาย สวยงาม	3.33	ปานกลาง
• สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม	3.67	มาก
• ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้	2.00	น้อย
• ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์	3.00	ปานกลาง
• ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	3.67	มาก
คะแนนเฉลี่ยรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 16	3.00	ปานกลาง

ตาราง 2 (ต่อ)

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน	
	N = 3	ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	
17. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 17		
• ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ	3.00	ปานกลาง
• ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	4.00	มาก
• องค์ประกอบลาย สวยงาม	4.67	มากที่สุด
• สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม	4.33	มาก
• ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้	3.00	ปานกลาง
• ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์	3.67	มาก
• ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	3.67	มาก
คะแนนเฉลี่ยรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 17	3.76	มาก
18. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 18		
• ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ	2.67	ปานกลาง
• ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	4.33	มาก
• องค์ประกอบลาย สวยงาม	4.00	มาก
• สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม	4.67	มากที่สุด
• ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้	3.33	ปานกลาง
• ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์	3.67	มาก
• ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	3.67	มาก
คะแนนเฉลี่ยรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 18	3.76	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน	
	N = 3	ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	
19. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 19		
● ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ	4.33	มาก
● ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	4.67	มากที่สุด
● องค์ประกอบลาย สวยงาม	4.67	มากที่สุด
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม	5.00	มากที่สุด
● ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้	4.00	มาก
● ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์	5.00	มากที่สุด
● ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	4.67	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 19	4.62	มากที่สุด
20. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 20		
● ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ	4.00	มาก
● ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	3.00	ปานกลาง
● องค์ประกอบลาย สวยงาม	4.67	มากที่สุด
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม	4.67	มากที่สุด
● ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้	2.33	น้อย
● ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์	4.00	มาก
● ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	3.67	มาก
คะแนนเฉลี่ยรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 20	3.76	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน	
	N = 3	ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	
21. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 21		
• ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ	4.00	มาก
• ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	4.33	มาก
• องค์ประกอบลาย สวยงาม	4.33	มาก
• สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม	3.67	มาก
• ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้	2.33	น้อย
• ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์	4.00	มาก
• ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	4.00	มาก
คะแนนเฉลี่ยรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 21	3.81	มาก
22. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 22		
• ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ	3.33	ปานกลาง
• ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	3.33	ปานกลาง
• องค์ประกอบลาย สวยงาม	4.67	มากที่สุด
• สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม	4.00	มาก
• ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้	3.00	ปานกลาง
• ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์	4.33	มาก
• ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	4.33	มาก
คะแนนเฉลี่ยรูปแบบลวดลายผ้าทอดอกจอกแบบที่ 22	3.86	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน	
	N = 3	ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	
23. รูปแบบลวดลายผ้าทอดอกจอกแบบที่ 23		
• ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ	4.00	มาก
• ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	3.33	ปานกลาง
• องค์ประกอบลาย สวยงาม	4.67	มากที่สุด
• สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม	4.00	ปานกลาง
• ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้	3.33	มาก
• ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์	3.67	มาก
• ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	3.33	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 23	3.76	มาก
24. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 24		
• ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ	4.00	มาก
• ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	4.00	มาก
• องค์ประกอบลาย สวยงาม	4.33	มาก
• สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม	4.67	มากที่สุด
• ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้	3.00	ปานกลาง
• ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์	4.33	มาก
• ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	4.00	มาก
คะแนนเฉลี่ยรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 24	4.05	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน	
	N = 3	ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	
25. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 25		
• ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ	4.33	มาก
• ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	5.00	มากที่สุด
• องค์ประกอบลาย สวยงาม	5.00	มากที่สุด
• สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม	4.67	มากที่สุด
• ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้	4.00	มาก
• ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์	4.67	มากที่สุด
• ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	4.67	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 25	4.62	มากที่สุด

สรุปผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมภูเก็ตดังนี้

1. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 1 ได้คะแนนเฉลี่ย 3.24 ซึ่งแปลความหมายข้อมูลค่าเฉลี่ยคือ เป็นแบบที่มีความเหมาะสมปานกลาง
2. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 2 ได้คะแนนเฉลี่ย 2.90 ซึ่งแปลความหมายข้อมูลค่าเฉลี่ยคือ เป็นแบบที่มีความเหมาะสมปานกลาง
3. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 3 ได้คะแนนเฉลี่ย 3.10 ซึ่งแปลความหมายข้อมูลค่าเฉลี่ยคือ เป็นแบบที่มีความเหมาะสมปานกลาง
4. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 4 ได้คะแนนเฉลี่ย 2.90 ซึ่งแปลความหมายข้อมูลค่าเฉลี่ยคือ เป็นแบบที่มีความเหมาะสมปานกลาง
5. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 5 ได้คะแนนเฉลี่ย 3.71 ซึ่งแปลความหมายข้อมูลค่าเฉลี่ยคือ เป็นแบบที่มีความเหมาะสมมาก

- [illegible]

20. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัดย้อมแบบที่ 20 ได้คะแนนเฉลี่ย 3.76 ซึ่งแปลความหมาย ข้อมูลค่าเฉลี่ยคือ เป็นแบบที่มีความเหมาะสมมาก

21. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัดย้อมแบบที่ 21 ได้คะแนนเฉลี่ย 3.81 ซึ่งแปลความหมาย ข้อมูลค่าเฉลี่ยคือ เป็นแบบที่มีความเหมาะสมมาก

22. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัดย้อมแบบที่ 22 ได้คะแนนเฉลี่ย 3.86 ซึ่งแปลความหมาย ข้อมูลค่าเฉลี่ยคือ เป็นแบบที่มีความเหมาะสมมาก

23. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัดย้อมแบบที่ 23 ได้คะแนนเฉลี่ย 3.76 ซึ่งแปลความหมาย ข้อมูลค่าเฉลี่ยคือ เป็นแบบที่มีความเหมาะสมมาก

24. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัดย้อมแบบที่ 24 ได้คะแนนเฉลี่ย 4.05 ซึ่งแปลความหมาย ข้อมูลค่าเฉลี่ยคือ เป็นแบบที่มีความเหมาะสมมาก

25. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัดย้อมแบบที่ 25 ได้คะแนนเฉลี่ย 4.62 ซึ่งแปลความหมาย ข้อมูลค่าเฉลี่ยคือ เป็นแบบที่มีความเหมาะสมมาก

26. รูปแบบพื้นผิวและโครงสร้างผ้าทอแบบที่ 8, 19, 22, 24 และ 25 ได้คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญในระดับ 4.43, 4.62, 3.86, 4.05 และ 4.62 ตามลำดับ ซึ่งหมายความว่า เป็นรูปแบบลวดลายที่มีความเหมาะสมมากที่สุด

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดเพื่อให้ ผู้เชี่ยวชาญ แสดงความคิดเห็น ต่อรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัดย้อม จังหวัดภูเก็ต

ตาราง 3 คำถามปลายเปิดให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ

- ทดลองปรับขนาดลายให้ผลิตได้เร็วขึ้น ไม่เปลืองเวลา
 - ผ้าแต่ละชนิดดูดีต่างกัน ควรทดลองผ้าหลายชนิดก่อนนำมาผลิตจริง
 - ทดลองใช้เทียนหนา-บางจะสามารถทำให้เกิดลวดลายต่างกันได้
 - ใช้ผ้าที่น่าสนใจ และสามารถเพิ่มมูลค่าให้ผลิตภัณฑ์
 - ลายที่นำมาผลิตจะต้องสามารถนำไปให้ชาวบ้านผลิตต่อได้จริงๆ จึงจะทำให้เกิดประโยชน์ ซึ่งหมายความว่าต้องไม่ยากซับซ้อน เสียเวลาในการทำนาน หรือต้นทุนสูงเกินไป
-

จากการวิเคราะห์ผลของแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญสามารถสรุปได้ว่า จากรูปลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมทั้ง 25 แบบนั้น แบบที่ 8, 19, 22, 24 และ 25 มีความเหมาะสมมากที่สุดในการนำมาเป็นลวดลายของผ้าบาติกมัตย้อมสำหรับสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

3. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับผู้บริโภคร่วมสมัย
ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมโดยใช้ทฤษฎีการสร้าง สำหรับสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย

ผู้วิจัยได้ทำแบบสอบถามสำหรับผู้บริโภคในเรื่องของรูปแบบ ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม โดยได้ทำการสอบถามผู้บริโภคจำนวน 30 คน โดยการนำแบบร่างที่ผู้เชี่ยวชาญเลือกจำนวน 5 ลายมาให้ผู้บริโภคเลือกเหลือ 3 ลายเพื่อนำไปผลิตเป็นสินค้าต้นแบบ และได้ทำการสรุปข้อมูลตามประเด็นงานวิจัยออกเป็นตารางดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลและลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 4 สรุปผลจากแบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับผู้บริโภค เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้บริโภค

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	7	23
26 - 30 ปี	15	50
31 - 35 ปี	6	20
ตั้งแต่ 36 ปี ขึ้นไป	2	7
รวม	30	100
2. สัญชาติ		
ไทย	17	57
ต่างชาติ	13	43
รวม	30	100

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
3. การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	7	23
ปริญญาตรี	17	57
ปริญญาโท	5	17
ปริญญาเอก	1	3
รวม	30	100
4. อาชีพ		
นักเรียน-นักศึกษา	6	20
พนักงานบริษัท	18	60
ข้าราชการ	3	10
ธุรกิจส่วนตัว	3	10
รวม	30	100
5. รายได้		
ต่ำกว่า 10,000	3	10
ระหว่าง 10,001 – 20,000	5	17
ระหว่าง 20,001 – 30,000	15	50
ระหว่าง 30,001 – 40,000	3	10
ระหว่าง 40,001 – 50,000	1	3
มากกว่า 50,001	3	10
รวม	30	100
6. จำนวนครั้งในการมาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต		
ครั้งแรก	7	23
2 ครั้ง	8	27
3 ครั้ง	10	33
มากกว่า 3 ครั้ง	5	17
รวม	30	100

สรุปผลข้อมูลทางประชากรศาสตร์ ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริโภค มีดังต่อไปนี้

1. ช่วงอายุ 26 - 30 ปีเป็นช่วงอายุที่มีการตอบแบบสอบถามที่สุดคิดเป็นร้อยละ 50 และช่วงอายุต่ำกว่า 25 ปี ขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 23 ช่วงอายุ 31-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 20 และช่วงอายุ 36 ปี คิดเป็นร้อยละ 7 ของผู้ทำแบบสอบถามทั้งหมด
2. จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 30 คน แบ่งเป็นผู้มีสัญชาติไทย 17 คน คิดเป็นร้อยละ 57 และชาวต่างชาติ 13 คน คิดเป็นร้อยละ 43
3. จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 30 คน ผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 57 ต่ำกว่าปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 23 ปริญญาโทคิดเป็นร้อยละ 17 และปริญญาเอกคิดเป็นร้อยละ 3 ของผู้ทำแบบสอบถามทั้งหมด
4. จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 30 คน ส่วนใหญ่มีอาชีพพนักงานบริษัทคิดเป็นร้อยละ 60 นักเรียน-นักศึกษาคิดเป็นร้อยละ 20 ข้าราชการคิดเป็นร้อยละ 10 และธุรกิจส่วนตัวคิดเป็นร้อยละ 10
5. จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 30 คน ระดับรายได้ต่อเดือนในช่วง 20,001 – 30,000 มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 50 และผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 10 ผู้มีรายได้ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาทต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 17 ผู้มีรายได้ระหว่าง 30,001 – 40,000 บาทต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 10 ผู้มีรายได้ระหว่าง 40,001 – 50,000 บาทต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 3 และผู้ที่มีรายได้มากกว่า 50,001 บาทต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 10
5. จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 30 คน เกี่ยวกับจำนวนครั้งในการมาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต เคยมาแล้ว 3 ครั้งสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 33 เคยมาครั้งแรกคิดเป็นร้อยละ 23 เคยมา 2 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 27 เคยมามากกว่า 3 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 27

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ บริโภค ต่อรูปแบบลวดลายผ้า ผ้าบาติก มัตย้อม

แบบสอบถามข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริโภคด้านการออกแบบต่อรูปแบบลวดลายผ้าบาติก มัตย้อมโดยในแบบสอบถามได้กำหนดเกณฑ์ประเมินเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	ดีมาก
4	หมายถึง	ดี
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายข้อมูลที่มีค่าเฉลี่ยต่าง ๆ ดังนี้

- 4.51 - 5.00 ระดับ เหมาะมากที่สุด
 3.51 - 4.50 ระดับ เหมาะสมมาก
 2.51 - 3.50 ระดับ เหมาะสมปานกลาง
 1.51 - 2.50 ระดับ เหมาะสมน้อย
 1.00 - 1.50 ระดับ เหมาะสมน้อยที่สุด

ตาราง 5 สรุปผลจากแบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับผู้บริโภครูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม
อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	ผู้บริโภค 30 คน	
	N = 30	ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	
1. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 8		
• ความสวยงามของลวดลาย	4.07	มาก
• ความสวยงามของสีสันทัน	4.20	มาก
• เป็นลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมที่แปลกใหม่ น่าสนใจ	4.07	มาก
• ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้	4.23	มาก
• ความเหมาะสมในการนำไปออกแบบเป็นสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย	4.13	มาก
คะแนนเฉลี่ยรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 8	4.14	มาก
2. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 19		
• ความสวยงามของลวดลาย	4.53	มากที่สุด
• ความสวยงามของสีสันทัน	4.43	มาก
• เป็นลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมที่แปลกใหม่ น่าสนใจ	4.60	มากที่สุด
• ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้	4.60	มากที่สุด
• ความเหมาะสมในการนำไปออกแบบเป็นสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย	4.13	มาก
คะแนนเฉลี่ยรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 19	4.46	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

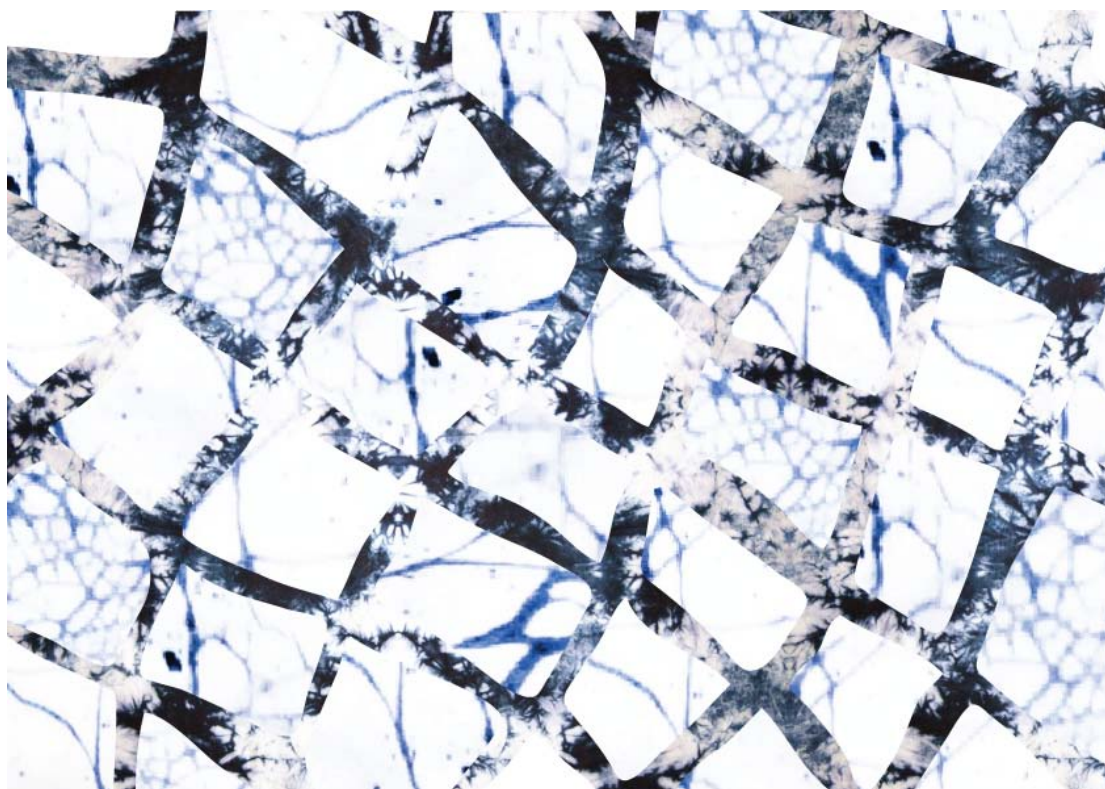
รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	ผู้บริโภคร 30 คน	
	N = 30	
	$\bar{X}$	ระดับความเหมาะสม
3. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 22		
• ความสวยงามของลวดลาย	4.00	มาก
• ความสวยงามของสีสันท	3.47	ปานกลาง
• เป็นลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมที่แปลกใหม่ น่าสนใจ	3.73	มาก
• ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้	4.07	มาก
• ความเหมาะสมในการนำไปออกแบบเป็นสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย	3.90	มาก
คะแนนเฉลี่ยรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 22	3.83	มาก
4. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 24		
• ความสวยงามของลวดลาย	3.63	มาก
• ความสวยงามของสีสันท	4.00	มาก
• เป็นลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมที่แปลกใหม่ น่าสนใจ	3.77	มาก
• ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้	3.63	มาก
• ความเหมาะสมในการนำไปออกแบบเป็นสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย	4.27	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 24	3.86	มาก
5. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 25		
• ความสวยงามของลวดลาย	4.70	มากที่สุด
• ความสวยงามของสีสันท	4.53	มากที่สุด
• เป็นลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมที่แปลกใหม่ น่าสนใจ	4.73	มากที่สุด
• ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้	4.27	มาก
• ความเหมาะสมในการนำไปออกแบบเป็นสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย	4.60	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 25	4.57	มากที่สุด

สรุปผลการประเมินจากผู้บริโภคด้านรูปแบบลวดลายผ้า บาติกมัดย้อม อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ตดังนี้

1. รูปแบบลวดลายผ้า บาติกมัดย้อมแบบที่ 8 ได้คะแนนเฉลี่ย 4.14 ซึ่งแปลความหมาย ข้อมูลค่าเฉลี่ยคือ เป็นแบบที่มีความเหมาะสมมาก
2. รูปแบบลวดลายผ้า บาติกมัดย้อมแบบที่ 19 ได้คะแนนเฉลี่ย 4.46 ซึ่งแปลความหมาย ข้อมูลค่าเฉลี่ยคือ เป็นแบบที่มีความเหมาะสมมาก
3. รูปแบบลวดลายผ้า บาติกมัดย้อมแบบที่ 22 ได้คะแนนเฉลี่ย 3.83 ซึ่งแปลความหมาย ข้อมูลค่าเฉลี่ยคือ เป็นแบบที่มีความเหมาะสมมาก
4. รูปแบบลวดลายผ้า บาติกมัดย้อมแบบที่ 24 ได้คะแนนเฉลี่ย 3.86 ซึ่งแปลความหมาย ข้อมูลค่าเฉลี่ยคือ เป็นแบบที่มีความเหมาะสมมาก
5. รูปแบบลวดลายผ้า บาติกมัดย้อมแบบที่ 25 ได้คะแนนเฉลี่ย 4.57 ซึ่งแปลความหมาย ข้อมูลค่าเฉลี่ยคือ เป็นแบบที่มีความเหมาะสมมากที่สุด

จากการวิเคราะห์ผลของแบบสอบถามผู้บริโภคสามารถสรุปได้ว่า จากรูปลวดลายผ้าบาติกมัดย้อมทั้ง 5 แบบนั้น แบบที่ 8, 19 และ 25 มีความเหมาะสมมากที่สุดในการนำมาเป็นลวดลายของผ้าบาติกมัดย้อมสำหรับสินค้าแฟชั่นร่วมสมัยมากที่สุด ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

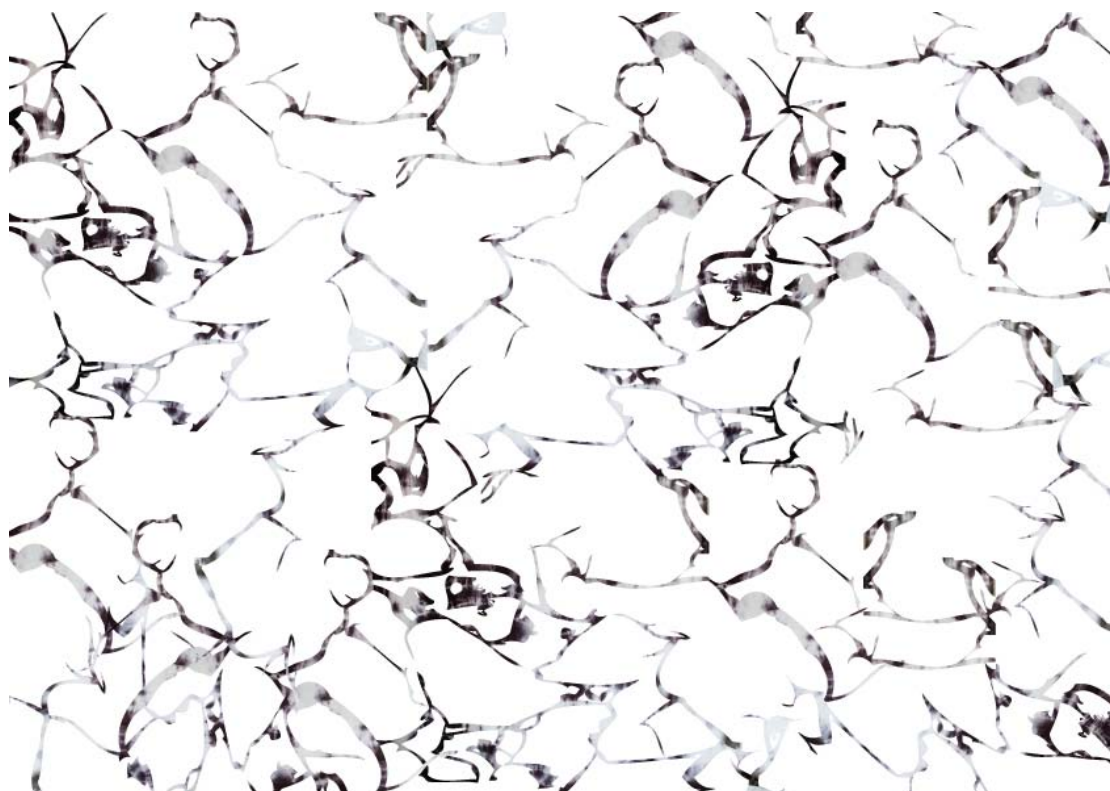
สรุปลวดลายผ้า บาติกมัดย้อม ที่จะเหมาะสมในการนำมาพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่น จำนวน 3 รูปแบบ 1 คลอเลคชั่น ซึ่งประกอบด้วย

รูปแบบที่ 8 ซ็อลวดลาย sea turtle ใช้เทคนิค บาติกมัดย้อม โดยการระบายเทียนเป็นรูป สีเหลี่ยมลงบนผืนผ้า ลงสีให้เต็มช่องสีเหลี่ยม ลงเทียนให้ค่อนข้างหนาเพื่อเวลาเทียนแข็งตัวและ แดกจะสามารถสร้างรอยแตกที่ชัดเจน ทำให้ได้ลวดลายที่สวยงาม ทั้งเทียนให้แห้ง จากนั้นนำผ้าที่ เขียนเทียนแล้วไปมัดโดยมัดแบบสุ่มมัด จากนั้นย้อมด้วยสีน้ำเงินเข้ม เมื่อย้อมเสร็จก็นำมาใส่ผงกันสี ดกอีกครั้งแล้วจึงนำไปล้างเทียนออก จะเห็นได้ว่า มีลวดลายเกิดขึ้นในช่องสีเหลี่ยมที่เขียนเทียนลง ไปคือลายที่เกิดจากการแตกของเทียนที่ถูกมัดนั่นเอง

รูปแบบที่ 19 ชื่อลวดลาย sea shell pearl ใช้เทคนิค บาติกมัดย้อม โดยการ สาดเทียนลงบนผ้าให้ทั่วอย่ามีให้มีช่องว่าง รอให้แข็งตัวจากนั้นนำไปมัดเป็นปล้องๆ จากนั้นนำไปย้อมสีต่างๆตามต้องการ เมื่อย้อมเสร็จก็นำมาใส่ผงกันสีตกอีกครั้ง ตากให้แห้ง แล้วละลายเทียนออก ก็จะได้ลวดลายและสีต่างๆที่เกิดขึ้นตามรอยแตกของเทียน

รูปแบบที่ 25 ชื่อลวดลาย marble shell ใช้เทคนิค บาติกมัดย้อม โดยการใช้ฟูกันขนาดใหญ่ ป้ายสีลงบนผ้าประมาณร้อยละ 90 ของเนื้อผ้า จากนั้นจึงเทียบให้แห้งแล้วนำไปมัดแบบสุ่ม แล้วย้อม ด้วยสีดำ เมื่อย้อมเสร็จก็นำมาใส่ผงกันสีตีกอีกครั้ง ตากให้แห้ง แล้วละลายเทียบออก ก็จะได้ลวดลาย เกิดขึ้นตามรอยแตกของเทียบและสีที่เกิดขึ้นจากช่องว่างของที่แปรงที่ระบายเทียบลงไปไม่ได้เต็ม

4. นำรูปแบบผ้าบาติกมัตย้อมที่คัดเลือกแล้วจำนวน 3 รูปแบบ นำมาเป็นรูปแบบในการออกแบบคอลเลคชั่นสินค้าแฟชั่นร่วมสมัยจำนวน 3 คอลเลคชั่น

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบผ้าทอดอกจอกที่คัดเลือกแล้วจำนวน 5 รูปแบบมาออกแบบคอลเลคชั่นสินค้าแฟชั่นโดยแบ่งแนวทางออกแบบเป็น 3 แนวทาง ดังนี้

- 1) แนวทางที่ 1 ออกแบบโดยใช้แนวโน้มนเทรนด์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายฤดูร้อนปี 2016
- 2) แนวทางที่ 2 ออกแบบโดยใช้โครงเสื้อผ้า วินเทจร่วมกับแนวโน้มนเทรนด์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายฤดูร้อนปี 2016
- 3) แนวทางที่ 3 ออกแบบโดยการวิเคราะห์รูปแบบเสื้อผ้าที่ผู้วิจัยเห็นว่าเหมาะสมกับผ้าบาติกมัตย้อมร่วมกับแนวโน้มนเทรนด์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายฤดูร้อนปี 2016

โดยการออกแบบตามแนวทางทั้ง 3 แนวทาง ดังต่อไปนี้

แนวทางที่ 1

ออกแบบโดยใช้แนวโน้มนเทรนด์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายฤดูร้อนปี 2016 เน้นโครงสร้างรูปทรงเสื้อผ้า และคัตติ้งที่สวยงามแปลกตาเป็นหลัก

แนวทางที่ 2

ออกแบบโดยใช้โครงเสื้อผ้า วินเทจร่วมกับแนวโน้มเทรนด์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ฤดูร้อน
ปี 2016 เน้นโครงเสื้อที่ดูวินเทจกับเทคนิคการร้อยเชือก

แนวทางที่ 3

ออกแบบโดยการวิเคราะห์รูปแบบเสื้อผ้าที่ผู้วิจัยเห็นว่าเหมาะสมกับผ้า บาติกมัดย้อมร่วมกับ แนวโน้มเทรนด์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายฤดูร้อนปี 2016

เลือกเอาแนวโน้มเทรนด์ร่วมกับการวิเคราะห์ความเหมาะสมด้านวัสดุและด้านการออกแบบ สินค้าแฟชั่นจากผู้วิจัย

5. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามชุดที่ 3 สำหรับผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับการ ออกแบบสินค้าแฟชั่นร่วมสมัยจากผ้าบาติกมัดย้อม อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ผู้วิจัยได้ทำแบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการออกแบบสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย จากผ้าบาติกมัดย้อม อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยได้ทำการสอบถามผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน และได้ทำการสรุปข้อมูลตามประเด็นงานวิจัยออกเป็นตารางดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลและลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง 6 สรุปผลจากแบบสอบถามชุดที่ 3 เกี่ยวกับลักษณะประชากรของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	2	66.67
หญิง	1	33.33
รวม	3	100.00
2. อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	0	0
26 - 30 ปี	0	0
31 - 35 ปี	1	33.33
ตั้งแต่ 36 ปีขึ้นไป	2	66.67
รวม	3	100
3. การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	0	0
ปริญญาตรี	2	66.67
ปริญญาโท	0	0
ปริญญาเอก	1	33.33
รวม	3	100.00
4. อาชีพ		
เอกชน	2	66.67
ราชการ	1	33.33
รัฐวิสาหกิจ	0	0
รวม	3	100
5. ประสบการณ์การทำงานและเข้าร่วมกิจกรรมอบรมต่าง ๆ		

อาจารย์อภินันท์ โตวรรณเกษม

ตำแหน่ง เจ้าของร้าน บ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

คุณศิริชัย ทหรานนท์

เจ้าของห้องเสื้อและดีไซเนอร์ห้องเสื้อ เรียบเตอร์

อาจารย์สรวรยา จอมเทพมาลา

ภาควิชาภาควิชาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ ม.ศรีนครินทรวิโรฒ

สรุปผลข้อมูลและลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้เชี่ยวชาญ

1. เพศชายคิดเป็นร้อยละ 66.67 เพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 33.33
2. ช่วงอายุมากกว่า 36 ปีสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 66.67 และช่วงอายุ 31-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.3
3. ระดับปริญญาตรีสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 66.67 และระดับปริญญาเอกคิดเป็นร้อยละ 33.33
4. อาชีพเอกชนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 66.67 และอาชีพราชการคิดเป็นร้อยละ 33.33
5. ประสบการณ์ทำงานของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เป็นงานที่เกี่ยวข้องและวิทยากรให้ความรู้ด้านผ้าบาติกและการออกแบบผลิตภัณฑ์สินค้าแฟชั่น

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ต่อแนวทางในการออกแบบสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย

แบบสอบถามข้อมูลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ต่อแนวทางในการออกแบบสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย โดยในแบบสอบถามได้กำหนดเกณฑ์ประเมินเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	ดีมาก
4	หมายถึง	ดี
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

กำหนดเกณฑ์การแปรความหมายข้อมูลที่มีค่าเฉลี่ยต่างๆ ดังนี้

4.51 - 5.00	ระดับ	เหมาะสมมากที่สุด
3.51 - 4.50	ระดับ	เหมาะสมมาก
2.51 - 3.50	ระดับ	เหมาะสมปานกลาง
1.51 - 2.50	ระดับ	เหมาะสมน้อย
1.00 - 1.50	ระดับ	เหมาะสมน้อยที่สุด

ตาราง 7 สรุปผลจากแบบสอบถามชุดที่ 3 สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านแนวทางการออกแบบสินค้าแฟชั่นร่วมสมัยจากผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

แนวทางการออกแบบสินค้าแฟชั่นร่วมสมัยจากผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต	ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน	
	N = 3	ระดับความเหมาะสม
	X	
1. แนวทางการออกแบบที่ 1		
• แนวทางการออกแบบตรงตามแนวคิดการออกแบบ	3.67	มาก
• แนวทางการออกแบบมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	3.00	ปานกลาง
• องค์ประกอบการออกแบบ สวยงาม	3.33	ปานกลาง
• สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม	3.33	ปานกลาง
• แนวทางการออกแบบเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์	2.33	น้อย
• แนวทางการออกแบบเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	3.33	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยแนวทางการออกแบบที่ 1	3.17	ปานกลาง
2. แนวทางการออกแบบที่ 2		
• แนวทางการออกแบบตรงตามแนวคิดการออกแบบ	3.33	ปานกลาง
• แนวทางการออกแบบมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	3.00	ปานกลาง
• องค์ประกอบการออกแบบ สวยงาม	4.00	มาก
• สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม	3.67	มาก
• แนวทางการออกแบบเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์	3.33	ปานกลาง
• แนวทางการออกแบบเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	4.00	มาก
คะแนนเฉลี่ยแนวทางการออกแบบที่ 2	3.56	มาก
3. แนวทางการออกแบบที่ 3		
• แนวทางการออกแบบตรงตามแนวคิดการออกแบบ	4.33	มาก
• แนวทางการออกแบบมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	4.67	มากที่สุด
• องค์ประกอบลาย สวยงาม	5.00	มากที่สุด
• สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม	4.67	มากที่สุด
• แนวทางการออกแบบเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์	4.33	มาก
• แนวทางการออกแบบเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	4.67	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยแนวทางการออกแบบที่ 3	4.61	มากที่สุด

สรุปผลการประเมินเกี่ยวกับด้านแนวทางการออกแบบสินค้าแฟชั่น ร่วมสมัย จากผ้าบาติก มัตย้อม อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ดังนี้

1. แนวทางการออกแบบที่ 1 ได้คะแนน 3.17 ซึ่งแปลความหมายข้อมูลค่าเฉลี่ยคือ เป็นแนวทางที่มีความเหมาะสมปานกลาง
2. แนวทางการออกแบบที่ 2 ได้คะแนน 3.56 ซึ่งแปลความหมายข้อมูลค่าเฉลี่ยคือ เป็นแนวทางที่มีความเหมาะสมมาก
3. แนวทางการออกแบบที่ 3 ได้คะแนน 4.61 ซึ่งแปลความหมายข้อมูลค่าเฉลี่ยคือ เป็นแนวทางที่มีความเหมาะสมมากที่สุด

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นด้านการออกแบบ สินค้าแฟชั่นร่วมสมัยจากผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ตาราง 8 คำถามปลายเปิดให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ	
-	วัสดุควรหาได้ในท้องถิ่น
-	ควรให้ความสำคัญด้านต้นทุนการผลิตไม่ให้สูงจนเกินไป

จากการวิเคราะห์ผลของแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญสามารถสรุปได้ว่า แนวทางการออกแบบที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือแนวทางที่ 3

ออกแบบโดยการวิเคราะห์รูปแบบเสื้อผ้าที่ผู้วิจัยเห็นว่าเหมาะสมกับผ้า บาติกมัดย้อมร่วมกับ แนวโน้มเทรนด์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายฤดูร้อนปี 2016

เลือกเอาแนวโน้มเทรนด์ร่วมกับการวิเคราะห์ความเหมาะสมด้านวัสดุและด้านการออกแบบ สินค้าแฟชั่นจากผู้วิจัย

6. นำผ้าบาติกมัดย้อมมาผลิตชิ้นงานต้นแบบ (Prototype) สินค้าแฟชั่นร่วมสมัย

จากการศึกษาวิเคราะห์แบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญด้าน ลวดลายและเทคนิคการทำผ้า บาติกมัดย้อม โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง รูปแบบผ้าบาติกมัดย้อม และแนวทางการออกแบบ ผ้าบาติก มัดย้อม อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยขั้นตอนการผลิตชิ้นงานต้นแบบดังนี้

1. นำรูปแบบที่ได้จากการวิเคราะห์แบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ และผู้บริโภคมาวางแผน จัดเตรียมวัสดุ และระบุเทคนิคการ ทำที่เหมาะสมกับรูปแบบลวดลาย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการทดลองลง บนหลายเนื้อผ้าเพื่อต้องการเนื้อผ้าที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผ้าบาติกมัดย้อมได้อีกทั้งยังหา เนื้อผ้าที่มีความเหมาะสมที่สุดทั้งในการการดูดซับสี ผิวสัมผัส จากผลการทดลองพบว่าผ้าไหมผสม และผ้าลินินสามารถดูดซับสีได้เป็นอย่างดีและ ยังคงผิวสัมผัสที่นุ่ม เหมาะแก่การนำมาพัฒนาผ้า บาติกมัดย้อมเพื่อผลิตเป็นสินค้าแฟชั่นร่วมสมัยมากที่สุด

2. เตรียมวัสดุที่ใช้ในการเขียนเทียน เช่น น้ำเทียน หัวเขียนเทียน เตรียมผ้า เป็นต้น

ภาพประกอบ 70 การเตรียมอุปกรณ์เขียนเทียนทำผ้าบาติก

ภาพประกอบ 71 การเตรียมผ้าเพื่อเขียนเทียน

3. ทำการเขียนเทียนให้เป็นลวดลายตามที่ต้องการ

ภาพประกอบ 72 การเขียนเทียนลงบนผ้า

4. ทำการมัดย้อมผ้าที่เขียนเทียนเรียบร้อยแล้ว

ภาพประกอบ 73 การมัดผ้า

ภาพประกอบ 74 การย้อมผ้า

5. ผ้าบาติกมัดย้อมที่ดำเนินการทำเสร็จสิ้น

ภาพประกอบ 75 ผ้าบาติกมัดย้อมที่เสร็จสมบูรณ์

6. ขั้นตอนการออกแบบสินค้าแฟชั่น

ออกแบบสินค้าแฟชั่นโดยอาศัยแนวทางการออกแบบที่ได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ นำผ้าบาติกมัดย้อมไปผลิตเป็นสินค้าแฟชั่นร่วมสมัยตามแนวทางการออกแบบที่ได้จากการวิเคราะห์แบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญเรื่องแนวทางการออกแบบ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

โครงการศึกษาและพัฒนาลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมโดยใช้ทฤษฎีรื้อสร้างสำหรับสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย กรณีศึกษาร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต กล่าวคือเพื่อศึกษาและพัฒนาผ้าบาติกมัตย้อม ให้มีรูปแบบที่เหมาะสมในการนำมาผลิตสินค้าแฟชั่น ร่วมสมัย เพื่อให้เกิดความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ผ้า บาติกมัตย้อม โดยการพัฒนารูปแบบของผ้า บาติกมัตย้อม และนำมาออกแบบเป็นสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า รูปแบบลวดลายที่เหมาะสมในการนำมาผลิตเป็นสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย และยังคงสื่อถึงเอกลักษณ์ความเป็นภูเก็ตได้นั้น คือ ลวดลายธรรมชาติใต้ท้องทะเลภูเก็ต นอกจากนั้น ผู้วิจัยได้นำเสนอ เทรนด์ลวดลายแฟชั่นฤดูร้อนปี 2016 ซึ่งเหมาะสมกับลวดลายธรรมชาติใต้ท้องทะเลภูเก็ตคือ เทรนด์ “Deep Summer” ซึ่งเป็นเทรนด์ที่นำแรงบันดาลใจในการออกแบบรูปทรงและสีสันมาจากสัตว์ใต้ท้องทะเล

และยังนำทฤษฎีรื้อสร้าง (Deconstruction Theory) มาใช้ โดยปกติแล้วนั้นการเขียนเทียนผ้าบาติกนั้นจะต้องเขียนเป็นเส้นแล้วลงสีในส่วนที่เหลือ ใช้เส้นเทียนในการกันสีต่างๆไม่ให้เข้าหากัน และใช้กันในส่วนที่ไม่ต้องการลงสี แต่สำหรับโครงการศึกษาและพัฒนานี้จะทำกลับกันโดยการสาดเทียนลงไปก่อนให้เต็มผืน แล้วนำมามัตย้อม หรือการลงเทียนเป็นบริเวณกว้างแล้วค่อยนำไปมัตย้อม สีจะติดตามรอยแตกต่างๆแทน ทำให้เกิดลวดลายและเทคนิคใหม่ในการทำผ้าบาติกมัตย้อม

จากผลสรุปการศึกษาลวดลาย เทคนิค และเทรนด์ลวดลาย ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบผ้าบาติกมัตย้อม ซึ่งถูกคัดเลือกโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 รูปแบบจากกลุ่มตัวอย่างรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมจำนวน 25 รูปแบบ และกลุ่มผู้บริโภค คัดเลือกเหลือ 3 รูปแบบ จากนั้นผู้วิจัยได้นำภาพร่างที่ได้รับการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มผู้บริโภคว่าเหมาะสมในการนำมาผลิตเป็นสินค้าแฟชั่นร่วมสมัยมาออกแบบสินค้าแฟชั่นจำนวน 3 คอลเลคชั่น ซึ่งถูกคัดเลือกโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 1 คอลเลคชั่น เพื่อผลิตเป็นสินค้าต้นแบบ

ทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มผู้ผลิตผ้าบาติกมัตย้อม จังหวัดภูเก็ต ผ้าสามารถนำไปต่อยอดและพัฒนาต่อไป เพื่อเป็นการสร้างรายได้เพิ่มให้แก่ชุมชน

ความมุ่งหมายของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาและพัฒนาผ้าบาติก มัดย้อมโดยใช้ทฤษฎีหรือสร้างให้เหมาะสมกับการแปรรูปเป็นสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย
2. เพื่อออกแบบและพัฒนารูปแบบสินค้าแฟชั่น ร่วมสมัย จากผ้าบาติก มัดย้อม โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง จากร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัด ภูเก็ต

สมมุติฐานการวิจัย

รูปแบบสินค้าแฟชั่นจากผ้าบาติกมัดย้อม จากร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต มีความเหมาะสมที่จะนำไปพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือผ้าบาติกมัดย้อม จากร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัด ภูเก็ต การศึกษาและการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีขอบเขตการศึกษาดังนี้

1. ศึกษากระบวนการสร้างลายและเทคนิคการผ้าบาติกมัดย้อมเพื่อให้เหมาะกับการพัฒนาเป็นสินค้าแฟชั่นร่วมสมัยโดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง
 - 1.1 กระบวนการออกแบบและสร้างลวดลายผ้าบาติกมัดย้อมโดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง
 - 1.2 เทคนิคการทำผ้าบาติกมัดย้อมโดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง
 - 1.3 ผ้าบาติกมัดย้อมที่ถูกพัฒนาแล้ว จำนวน 3 รูปแบบ
2. ออกแบบสินค้าแฟชั่น 1 คลอเลชั่น ได้แก่ ชุดสตรีจำนวน 5 ชุด ประกอบไปด้วย เสื้อสตรี กระโปรงสตรี ชุดกระโปรงสตรี เสื้อคลุมสตรี และชุดว่ายน้ำสตรี

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ ผ้าบาติกมัดย้อม จากร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. การสังเกตการณ์ (Observation)

โดยผู้วิจัยใช้การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบลายผ้า บาติก การเขียนเทียน การลงสี และวิธีการทำผ้ามัดย้อม โดยศึกษากระบวนการผลิตผ้าบาติกมัดย้อม จากร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

2. การสัมภาษณ์ (Interview)

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ(Formal Interviews) ในประเด็นประวัติความเป็นมาของการออกแบบลวดลาย และขั้นตอนการทำ แนวความคิด และรูปแบบผลิตภัณฑ์ เทคนิคและกระบวนการผลิต โดยผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบบันทึกเสียงและกล้องถ่ายภาพร่วมกัน

3. การสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire)

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามจำนวน 4 ชุด คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบลวดลาย เทคนิคการทำผ้าบาติกมัดย้อม โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบผ้าบาติกจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 รูปแบบ เพื่อทำการคัดเลือก 3 รูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน จากนั้นนำผลสรุปที่ได้จากการสำรวจมาออกแบบลวดลายจำนวน 3 รูปแบบ แล้วทำการคัดเลือกโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยการสร้างแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อลวดลาย จากนั้นนำผลสรุปที่ได้มาออกแบบเป็นสินค้าแฟชั่นจำนวน 3 คอลเลคชั่น และทำการคัดเลือกให้เหลือ 1 คอลเลคชั่นโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการรวบรวมข้อมูลจากทั้งข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ มาวิเคราะห์หาแนวทางที่กำหนดตามวัตถุประสงค์ และเป็นไปตามขอบเขตของงานวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อศึกษาวัสดุ กระบวนการผลิต และการออกแบบ ผ้าบาติกมัดย้อม จากร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ส่วนที่ 2 นำข้อมูลจากการวิเคราะห์มาเป็นแนวทางในการ ผลิตผ้าบาติกมัดย้อม โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง และนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเลือก แล้วนำผลสรุปมาเป็นแนวทางในการออกแบบลวดลาย และนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเลือกลวดลายผ้า บาติกมัดย้อมแล้วนำผลสรุปมาเป็นแนวทางในการออกแบบสินค้าแฟชั่นร่วมสมัยต้นแบบ จากผ้าบาติกมัดย้อม

ส่วนที่ 3 สรุปผลที่ได้จากการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำมาสร้างต้นแบบสินค้าแฟชั่นร่วมสมัยจากผ้าบาติกมัดย้อม

ส่วนที่ 1

1. ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและจากการลงภาคสนามในเรื่องการสร้างลวดลายและเทคนิคการทำผ้าบาติกมัดย้อมจากร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

2. จากการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่องออกแบบลวดลายและเทคนิคการทำผ้าบาติกมัตย้อมจากร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยขึ้นตัวอย่างผ้า บาติกมัตย้อม ที่มีรูปแบบแตกต่างกันจำนวน 3 รูปแบบ

ส่วนที่ 2

นำข้อมูลจากการวิเคราะห์มาเป็นแนวทางในการออกแบบ ลวดลาย และสินค้าแฟชั่นร่วมสมัยต้นแบบ 3 คลอเลคชั่น คลอเลคชั่นละ 5 ชุด รวมทั้งสิ้นจำนวน 15 ชุด เพื่อนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ โดยมีผู้เชี่ยวชาญดังนี้

- ผู้เชี่ยวชาญด้านออกแบบลวดลายผ้าบาติก
อาจารย์อภิรักษ์ ไทวรรณเกษม
- ผู้เชี่ยวชาญด้านลวดลายพิมพ์
คุณศิริชัย ทหรานนท์
- ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบสินค้าแฟชั่น
อาจารย์สรวรยา จอมเทพมาลา

ส่วนที่ 3

1. นำผลสรุปจากผู้เชี่ยวชาญมาสร้างต้นแบบ 1 คลอเลคชั่น จำนวน 5 ชุด เพื่อนำมาผลิตสินค้าแฟชั่นร่วมสมัยต้นแบบจริง สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการวิเคราะห์รูปแบบลวดลายพิมพ์และเทคนิคการทำผ้าบาติกมัตย้อม ร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยพัฒนารูปแบบ ลวดลายและเทคนิคการทำผ้าบาติกมัตย้อม จากในงานวิจัยนี้โดยคำนึงถึงทฤษฎี รื้อสร้าง มาใช้ในการออกแบบโดยพิจารณาเกี่ยวกับเทคนิคการทำผ้าบาติกมัตย้อม

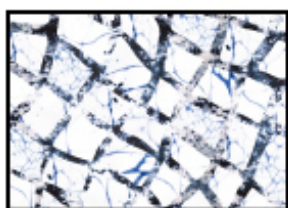
จากวิเคราะห์ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 รูปแบบ โดยเลือกรูปแบบที่เป็นที่นิยมมากที่สุดและรองลงมาตามลำดับ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ด้านลวดลายผ้าบาติกพบว่า ลวดลายธรรมชาติได้ทอทะเลภูเก็ต เหมาะสมที่สุดที่จะไปพัฒนาเป็นลวดลายบนสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย
2. ผลจากการวิเคราะห์แนวโน้มเทรนด์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายฤดูร้อนปี 2016 (Trend. 2016) แบ่งออกได้ดังนี้
 - 1) Deep Summer ลวดลายและสีสันทึบมาจาก สัตว์ใต้ท้องทะเล
 - 2) Eco Active ลวดลายที่ได้รับแรงบันดาลใจจากงานฝีมือ บนโครงชุดแบบกีฬา
 - 3) Past Modern ผ้าถักที่ปรับให้ร่วมสมัย

4) Soft Pop ลวดลายและสีสันทจากวัฒนธรรมแบบป๊อป

ซึ่งเทรนด์ลวดลายที่ถูกเลือกโดยผู้เชี่ยวชาญว่าเหมาะสมกับการนำไปพัฒนาผ้าบาติกมัดย้อมเป็นสินค้าแฟชั่นร่วมสมัยที่สุดคือ 1. Deep Summer ลวดลายและสีสันทที่มาจาก สัตว์ใต้ท้องทะเล

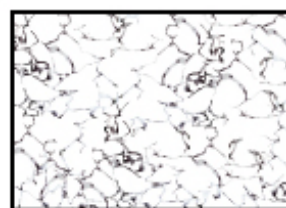
3. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัดย้อมจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 รูปแบบ ผ้าบาติกมัดย้อมที่ 8, 19 และ 25 ได้คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญในระดับ 5 ซึ่งหมายความว่า เป็นลวดลายผ้า บาติกมัดย้อม ที่มีความเหมาะสมมากที่สุดที่จะนำไปออกแบบสินค้าแฟชั่น โดย ผลงานวิจัยที่ได้ออกมา นั้นพบว่า ลวดลายผ้าบาติกมัดย้อม โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้างนั้นมีความร่วมสมัย คล้ายเทคนิคการพิมพ์แบบดิจิตอลแต่ในขณะเดียวกันก็ยังคงเสน่ห์และคุณค่าของงานทำมือแบบที่ เทคนิคการพิมพ์แบบดิจิตอลนั้นไม่สามารถทำได้เลย เพราะไม่เกิดร่องรอยการต่อปลอกหรือการซ้ำกัน ของรูปแบบเลย

รูปแบบที่ 8

รูปแบบที่ 19

รูปแบบที่ 25

ภาพร่างที่ได้รับการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มผู้บริโภค

4. นำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัดย้อม มาออกแบบเป็นคอลเลคชั่น จำนวน 3 คอลเลคชั่น โดยแบ่งแนวทางการออกแบบเป็น 3 แนวทางได้แก่

- 1) แนวทางที่ 1 ออกแบบโดยใช้แนวโน้มนเทรนด์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายฤดูร้อนปี 2016
- 2) แนวทางที่ 2 ออกแบบโดยใช้โครงเสื้อผ้า วินเทจ ร่วมกับแนวโน้มนเทรนด์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายฤดูร้อนปี 2016
- 3) แนวทางที่ 3 ออกแบบโดยการวิเคราะห์รูปแบบเสื้อที่ผู้วิจัยเห็นว่าเหมาะสม กับผ้าบาติกมัดย้อมร่วมกับแนวโน้มนเทรนด์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายฤดูร้อนปี 2016

5. นำผลสรุปจากการคัดเลือกแนวทางการออกแบบโดยผู้เชี่ยวชาญมาผลิตเป็นสินค้าตัวอย่างจำนวน 1 คอลเลคชั่น ได้แก่ แนวทางที่ 3 คือ ออกแบบโดยการวิเคราะห์รูปแบบเสื้อที่ผู้วิจัยเห็นว่าเหมาะสมกับผ้าบาติกมัดย้อมร่วมกับแนวโน้มนเทรนด์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายฤดูร้อนปี 2016

แนวทางการออกแบบที่ 3 ออกแบบโดยการวิเคราะห์ของผู้วิจัยร่วมกับแนวโน้มเทรนด์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายฤดูร้อนปี 2016

โดยเน้นไปที่การสร้างความร่วมมือของลายพิมพ์ที่มีความทันสมัยคล้ายผ้าพิมพ์ระบบดิจิทัล แต่ยังคงคุณค่าของงานทำมือได้เป็นอย่างดีเนื่องจากเป็นงานทำมือตัวลายพิมพ์จะไม่ซ้ำกันเลย บวกกับการคิดค้นเทคนิคขั้นตอนการทำผ้าบาติกมัดย้อมขึ้นมาใหม่โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง โดยการสาธิตเย็บลงไปบนผ้าจนเต็มหรือการลงเทียนเป็นบริเวณกว้างแล้วค่อยนำไปมัดย้อมแทนการวาดเทียนเป็นเส้นแล้วระบายสีลงในส่วนที่เหลืตามปกติ โดยเทคนิคใหม่นี้จะเกิดลวดลายขึ้นโดยการที่สีติดตามรอยแตกของเทียนแทนทำให้เกิดความแปลกใหม่น่าสนใจของลวดลาย ทำให้งานผลงานแต่ละผืนมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

ยังนำมาผลิตบนผ้าไหมเนื้อบางซึ่งถือว่าเป็นเนื้อผ้าที่แปลกใหม่สำหรับการนำมาทำผ้าบาติก เหมาะสมในการนำมาผลิตเป็นสินค้าแฟชั่นร่วมสมัยและยังสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

อภิปรายผล

จากข้อมูลสรุปผลและการวิเคราะห์ข้อมูลโดยรวมของการพัฒนารูปแบบผ้าบาติกมัตย้อม โดยใช้ทฤษฎีการสร้างเพื่อนำไปสู่การพัฒนาสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย ในการศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์รูปแบบ ลวดลาย เทคนิคการทำและผลิตผลงานออกมาเป็นผ้าผืนจากนั้นนำไปพัฒนาเป็นรูปแบบ สินค้าแฟชั่นร่วมสมัย ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดในด้านอื่นๆได้ดังนี้

1. สามารถนำกระบวนการหรือผลการวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบ ลวดลาย พิมพ์ใหม่ๆหรือ สินค้าแฟชั่นแบบอื่นๆ เช่น กระเป๋า เครื่องประดับ เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงคุณสมบัติเฉพาะและวัตถุประสงค์ในการใช้สอยและความต้องการของผู้บริโภคที่แตกต่างกัน

2. ในการออกแบบสินค้าแฟชั่นจากผ้าบาติกมัตย้อม โดยใช้ทฤษฎีการสร้าง ยังสามารถนำไปผสมผสานกับวัสดุอื่นๆที่มีอยู่ทั่วไปตามท้องตลาดมาใช้เป็นส่วนประกอบในการผลิตสินค้าแฟชั่นเพื่อรูปแบบใหม่ๆ แต่ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงคุณสมบัติเฉพาะและวัตถุประสงค์ในการใช้สอยและความต้องการของผู้บริโภคที่แตกต่างกัน

จากปัญหาของการวิจัยที่ว่า ปัจจุบันผ้าบาติกมัตย้อมมีคุณลักษณะไม่เหมาะสมในการนำไปแปรรูปเป็นสินค้าแฟชั่น ร่วมสมัย ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นในปัจจุบันขาดความทันสมัย กลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่เป็นวัยผู้ใหญ่ถึงวัยสูงอายุ ผลิตภัณฑ์ไม่ได้รับความนิยมในกลุ่มคนรุ่นใหม่ และยังขาดแรงงานรุ่นใหม่พร้อมเปิดกว้างสำหรับเทคนิคการทำรูปแบบใหม่ๆ ผู้วิจัยจึงได้มีแนวคิดที่จะพัฒนาผ้าบาติกมัตย้อมมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์สินค้าแฟชั่นร่วมสมัยเพื่อสร้างมูลค่าและขยายกลุ่มผู้บริโภค โดยผ่านกระบวนการออกแบบและพัฒนาอย่างเป็นระบบระเบียบการวิจัย

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดได้ดังนี้

1. ควรศึกษาถึงการส่งเสริมและพัฒนาผ้าบาติกมัตย้อมให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่มีความแตกต่างกัน

2. ควรศึกษาและส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าแฟชั่นจากผ้าบาติกมัตย้อมให้เป็นที่แพร่หลายในหมู่คนรุ่นใหม่

และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลจากการวิจัย โครงการศึกษาและพัฒนาลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม โดยใช้ทฤษฎีการสร้าง สำหรับสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย กรณีศึกษา ร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อกลุ่มทำผ้าบาติก จังหวัดภูเก็ต และเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน และเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการศึกษาของอาจารย์ นิสิต นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรศึกษาถึงการส่งเสริมและพัฒนาให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยภูมิปัญญาชาวบ้าน
2. ควรมีการศึกษาและทดลอง บนเนื้อผ้าใหม่ๆที่เหมาะสมนำมาผลิตเป็นสินค้าแฟชั่นร่วมสมัยให้มากขึ้น
3. ควรพัฒนารูปแบบและประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ให้มีความทันสมัย เช่น เครื่องประดับ กระเป๋า รองเท้า เซิร์ฟบอร์ด เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ธัญญาวดี ธรรมสเถียร. (2556). *ลวดลายบาติกเขียนเทียน*. กรุงเทพฯ: เศรษฐศิลป์.
- มาลินี แซ่ลิ้ม; และมินตรา บุญประทุม. (ม.ป.ป.). *บาติก ศิลปะพื้นบ้านผืนผ้าฝ้ายด้วยเทคนิคสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: เพชรกะรัต.
- คุณค่าอัตลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นกับการนำมาประยุกต์เป็นผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้. (2552). สืบค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.ocac.go.th/userfiles/cultural%20identity-pdf.pdf>
- อัตลักษณ์และเอกลักษณ์. (2551?). สืบค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://arit.chandra.ac.th/sar/identity.pdf>
- ยุทธศาสตร์ประเทศ. (2556?). สืบค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2557, จาก http://www.pld.rmutt.ac.th/?wpfb_dl=184
- เศรษฐกิจสร้างสรรค์. (2553). สืบค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.spu.ac.th/commarts/files/2010/09/%E0%B9%80%E0%B8%A8%E0%B8%A3%E0%B8%A9%E0%B8%90%E0%B8%81%E0%B8%B4%E0%B8%88%E0%B8%AA%E0%B8%A3%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B8%AA%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%84%E0%B9%8C.pdf>
- ประเภทของผ้าบาติก. (2552). สืบค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2557, จาก http://www.phuketbatik.com/old/index.php?option=com_content&view=article&id=48%3A2009-03-10-06-48-00&catid=1%3A2009-03-10-08-03-53&Itemid=42
- อภิรักษ์ ไตรวรรณเกษม 'บาติกภูเก็ต' ผู้ถ่ายทอดอัตลักษณ์สู่ผืนผ้ากว่า 20 ปี. (2557). สืบค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://live.phuketindex.com/th/batik-house-phuket-4403.html>
- DECONSTRUCTION. (2556). สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://nonnyslam.blogspot.com/2013/12/deconstruction.html>
- เอกสรร์ อังคารวัลย์. (2553). *ประวัติบาติก ฉบับสมบูรณ์*. สืบค้นเมื่อ 12 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.thaiblogonline.com/batik.blog?PostID=21743>

มัตย้อม. (2551). สืบค้นเมื่อ 12 พฤศจิกายน 2557, จาก

<http://www.scribd.com/doc/6947621/%E0%B8%A1%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B8%A2-%E0%B8%AD%E0%B8%A1-30-Apr-08>

นันทา โรจนอุดมศาสตร์. (2536). ประวัติความเป็นมาของผ้าบาติก. สืบค้นเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2557, จาก http://samsiyahblog12.blogspot.com/2014/06/blog-post_5725.html

ทิดกร สอนภาษา. (2551). เอกลักษณะข้ออัตลักษณ์ คม ชัด ลึก ชิตีไลฟ์ ฉบับ 445.

จรินทร์ทิพย์ ชูหมื่นไวย. (2551). *Fashion's World* เมื่อการตลาดเปลี่ยนโลกแฟชั่น. สืบค้นเมื่อ 27 สิงหาคม 2557, จาก <http://www.tcdc.or.th/src/17087/www-tcdcconnect-com/Fashion's-World-เมื่อการตลาดเปลี่ยนโลกแฟชั่น>.

ซิลลาด ดิส. (2551). *Fashion's World* เมื่อการตลาดเปลี่ยนโลกแฟชั่น. สืบค้นเมื่อ 27 สิงหาคม 2557, จาก <http://www.tcdc.or.th/src/17087/www-tcdcconnect-com/Fashion's-World-เมื่อการตลาดเปลี่ยนโลกแฟชั่น>.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ*

สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐. สืบค้นเมื่อ 9 กันยายน 2557, จาก

<http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p10/plan10/book/%E0%B8%AA%E0%B8%A3%E0%B8%B8%E0%B8%9B%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%AA%E0%B8%B3%E0%B8%84%E0%B8%B1%E0%B8%8D%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B9%81%E0%B8%9C%E0%B8%99%E0%B8%9E%E0%B8%B1%E0%B8%92%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B8%AF%20%E0%B8%89%E0%B8%9A%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%2010.pdf>

Inger McCabe Elliot. (1984). *Batik Fabled Cloth of Java*. New York: Periplus.

Non Arnon. (2556). *Deconstruction*. สืบค้นเมื่อ 9 กันยายน 2557, จาก <http://nonnyslam.blogspot.com/2013/12/deconstruction.html>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เอกสารขอความอนุเคราะห์เพื่อทำการวิจัย

ที่ ศธ 0519.12/1673

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

26 มีนาคม 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คุณศิริชัย ทหรานนท์

เนื่องด้วย นางสาวณัฏฐา กองเงิน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปกรรม (นวัตกรรมการออกแบบ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “โครงการศึกษาและพัฒนาลวดลายผ้าบาติกมัยย้อมโดยใช้ทฤษฎีหรือสร้างสำหรับสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย กรณีศึกษาร้านบ้านบาติกอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต” โดยมี อาจารย์ ดร.กรกมล คำสุข และ รองศาสตราจารย์สินีนารถ เลิศไพโรจน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวณัฏฐา กองเงิน และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 085-922-4294

ที่ ศธ 0519.12/1672

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

26 มีนาคม 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คุณอภิรักษ์ ไตรวรรณเกษม

เนื่องด้วย นางสาวณัฏฐา กองเงิน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปกรรม (นวัตกรรมการออกแบบ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “โครงการศึกษาและพัฒนาตลาดลายผ้าบาติกมัยย้อมโดยใช้ทฤษฎีหรือสร้างสำหรับสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย กรณีศึกษาร้านบ้านบาติกอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต” โดยมี อาจารย์ ดร.กรกมล คำสุข และ รองศาสตราจารย์สินีนารถ เลิศไพโรจน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวณัฏฐา กองเงิน และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085-922-4294

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญในเรื่องของรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม

แบบสอบถามที่ 1
ข้อมูลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

เรื่องการศึกษาและพัฒนาตลาดค้าปลีกผักผลไม้สดโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย กรณีศึกษาร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ตอนที่ 1 คำถามทั่วไปเกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญ

1. ชื่อ.....นามสกุล.....

2. เพศ

() ชาย

() หญิง

3. อายุจัดอยู่ในช่วงใด

() ต่ำกว่า 25 ปี

() 26-30 ปี

() 31-35 ปี

() ตั้งแต่ 36 ปีขึ้นไป

4. การศึกษา

() ต่ำกว่าปริญญาตรี

() ปริญญาตรี

() ปริญญาโท

() ปริญญาเอก

5. อาชีพ

ตำแหน่งปัจจุบัน.....

สถานที่ทำงานปัจจุบัน.....

6. ประสบการณ์ทำงานและเข้าร่วมอบรมกิจกรรมต่างๆ

.....
.....
.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญต่อแบบร่างผ้าบาติกมัตย้อม

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 1					
รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอ เมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ระดับความเหมาะสมในการออกแบบให้เป็นไปตาม				
	วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในด้านต่างๆ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
● ลวดลายตรงตามแนวความคิดการออกแบบ					
● ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
● องค์ประกอบลาย สวยงาม					
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม					
● ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้					
● ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์					
● ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					

ข้อเสนอแนะในการ

ปรับปรุง.....

.....

.....

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 2

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอ เมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ระดับความเหมาะสมในการออกแบบให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในด้านต่างๆ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
● ลวดลายตรงตามแนวความคิดการออกแบบ					
● ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
● องค์ประกอบลาย สวยงาม					
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม					
● ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึง ความเป็นภูเก็ตได้					
● ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์					
● ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					

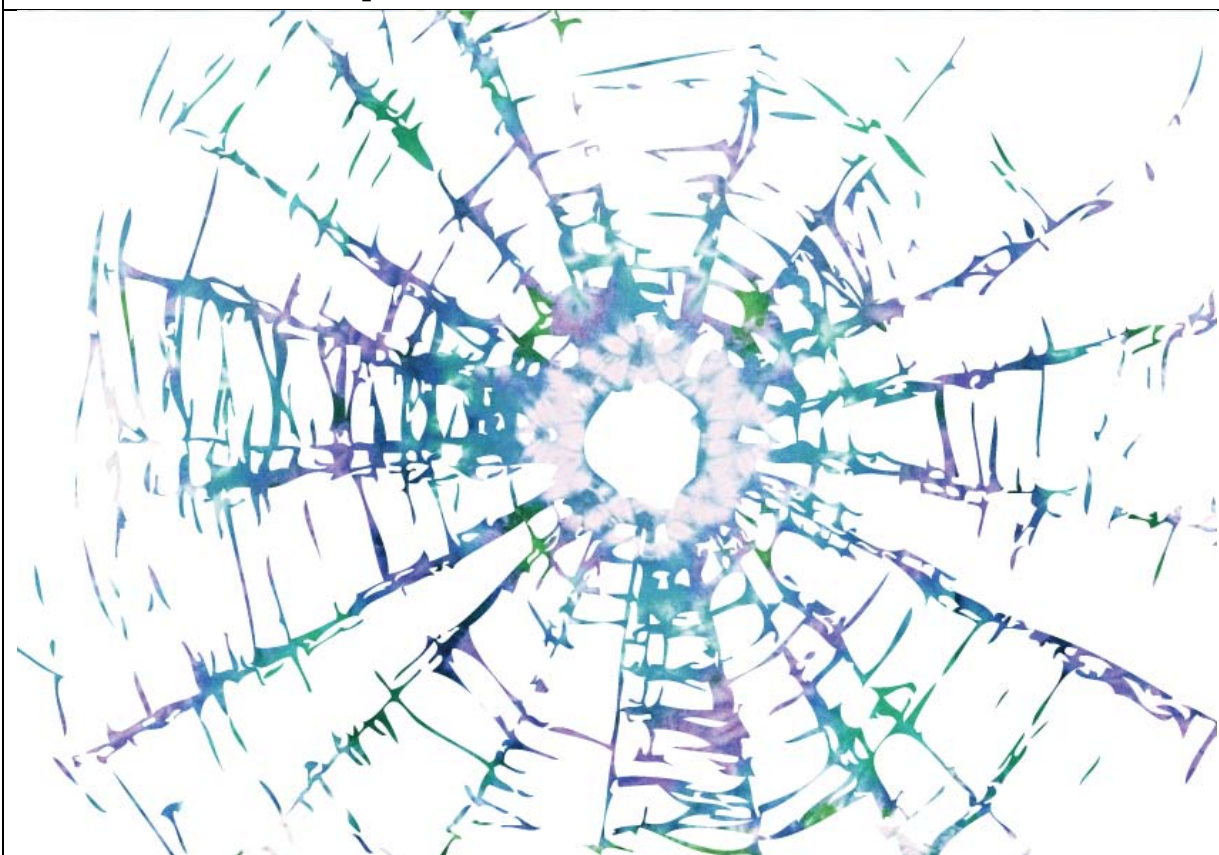
ข้อเสนอแนะในการ

ปรับปรุง.....

.....

.....

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 3

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอ เมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ระดับความเหมาะสมในการออกแบบให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในด้านต่างๆ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
● ลวดลายตรงตามแนวความคิดการออกแบบ					
● ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
● องค์ประกอบลาย สวยงาม					
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม					
● ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึง ความเป็นภูเก็ตได้					
● ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์					
● ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					

ข้อเสนอแนะในการ

ปรับปรุง.....

.....

.....

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 4					
รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอ เมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง		ระดับความเหมาะสมในการออกแบบให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในด้านต่างๆ			
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย น้อยที่สุด
● ลวดลายตรงตามแนวความคิดการออกแบบ					
● ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
● องค์ประกอบลาย สวยงาม					
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม					
● ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึง ความเป็นภูเก็ตได้					
● ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์					
● ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					

ข้อเสนอแนะในการ

ปรับปรุง.....

.....

.....

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 5

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอ เมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ระดับความเหมาะสมในการออกแบบให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในด้านต่างๆ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
● ลวดลายตรงตามแนวความคิดการออกแบบ					
● ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
● องค์ประกอบลาย สวยงาม					
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม					
● ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึง ความเป็นภูเก็ตได้					
● ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์					
● ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					

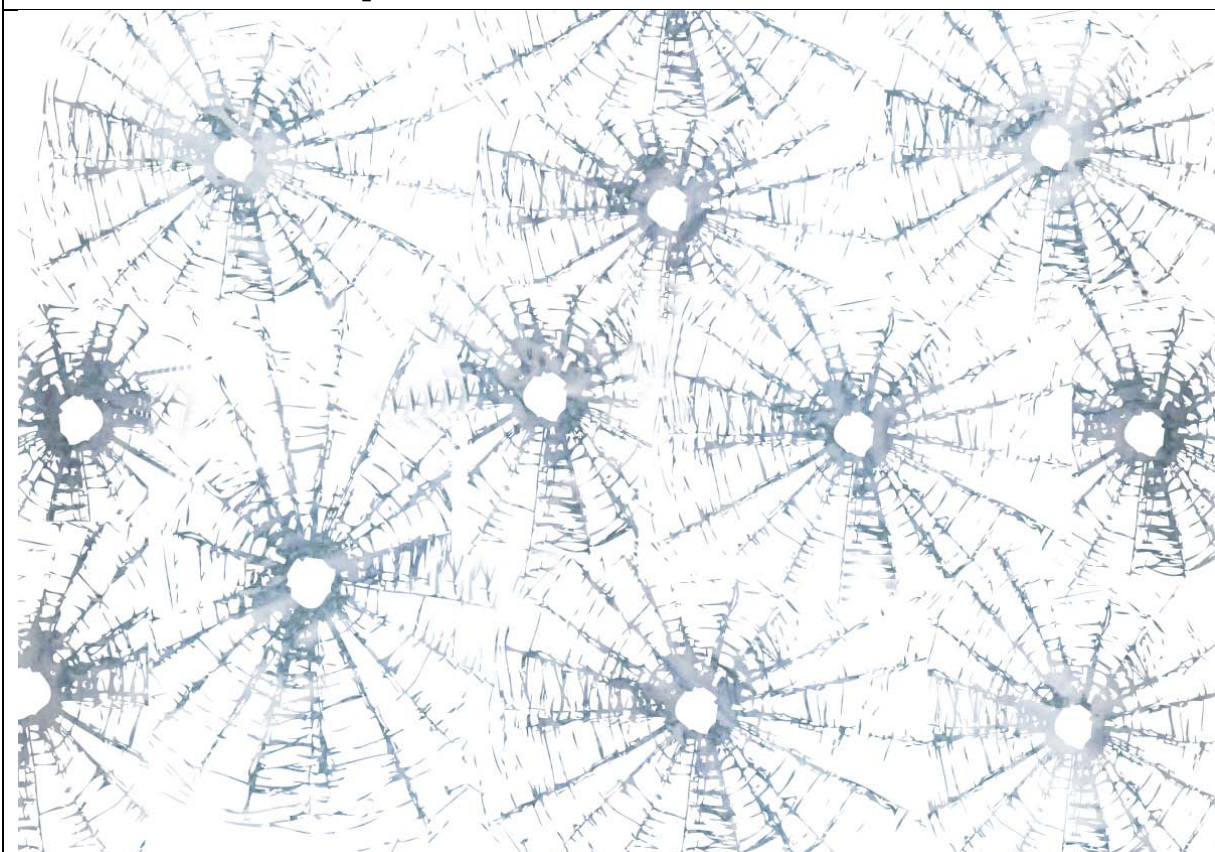
ข้อเสนอแนะในการ

ปรับปรุง.....

.....

.....

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 6

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอ เมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ระดับความเหมาะสมในการออกแบบให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในด้านต่างๆ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
● ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ					
● ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
● องค์ประกอบลาย สวยงาม					
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม					
● ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึง ความเป็นภูเก็ตได้					
● ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์					
● ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					

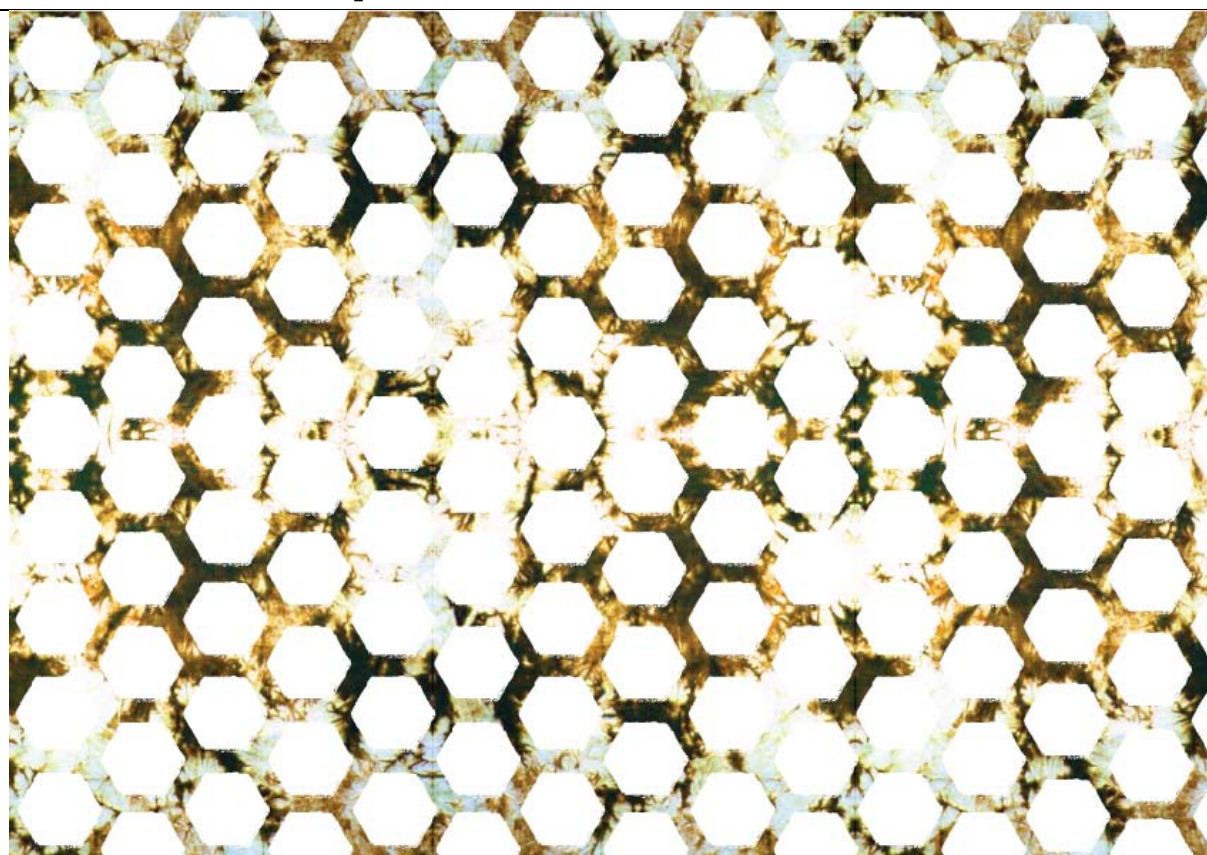
ข้อเสนอแนะในการ

ปรับปรุง.....

.....

.....

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 7

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอ เมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ระดับความเหมาะสมในการออกแบบให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในด้านต่างๆ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
● ลวดลายตรงตามแนวความคิดการออกแบบ					
● ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
● องค์ประกอบลาย สวยงาม					
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม					
● ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึง ความเป็นภูเก็ตได้					
● ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์					
● ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					

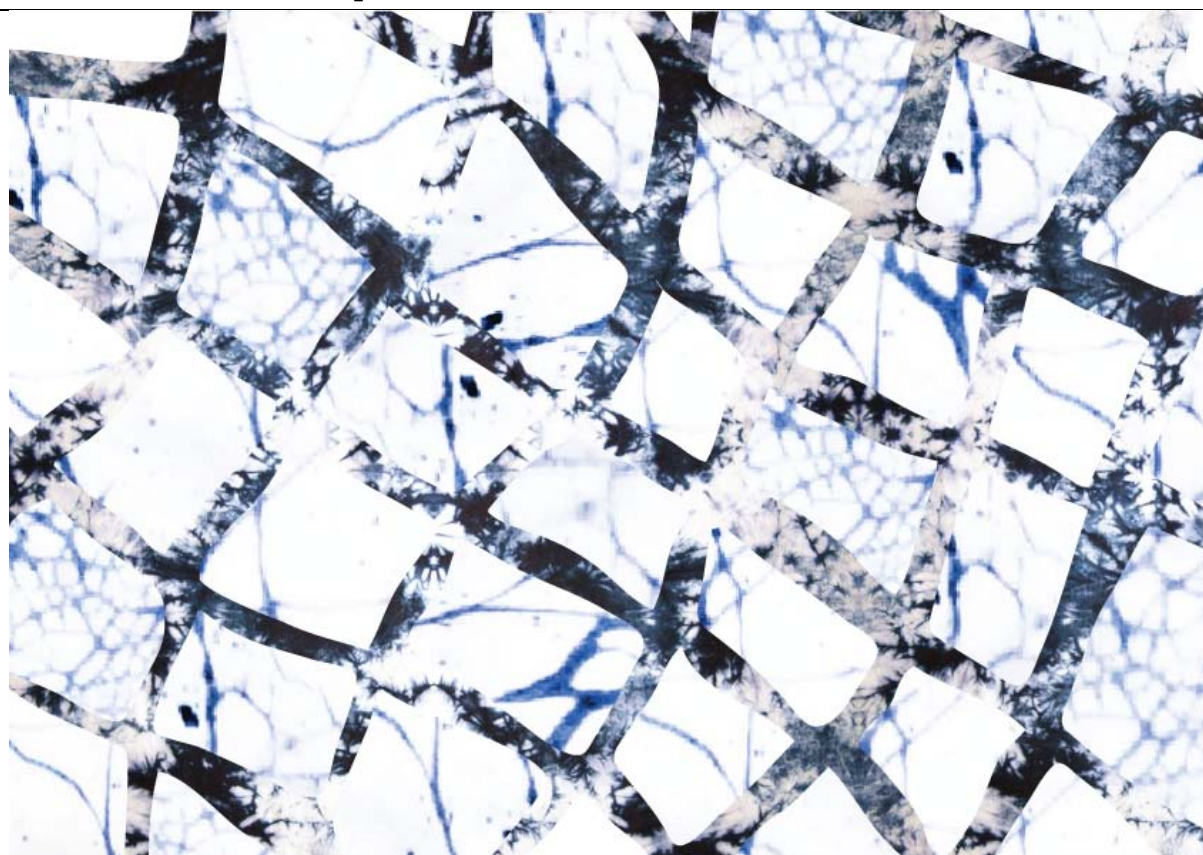
ข้อเสนอแนะในการ

ปรับปรุง.....

.....

.....

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัดย้อมแบบที่ 8

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัดย้อม อำเภอ เมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ระดับความเหมาะสมในการออกแบบให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในด้านต่างๆ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
● ลวดลายตรงตามแนวความคิดการออกแบบ					
● ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
● องค์ประกอบลาย สวยงาม					
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม					
● ลวดลายผ้าบาติกมัดย้อมสามารถสะท้อนถึง ความเป็นภูเก็ตได้					
● ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์					
● ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					

ข้อเสนอแนะในการ

ปรับปรุง.....

.....

.....

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัดย้อมแบบที่ 9

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัดย้อม อำเภอ เมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ระดับความเหมาะสมในการออกแบบให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในด้านต่างๆ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
● ลวดลายตรงตามแนวความคิดการออกแบบ					
● ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
● องค์ประกอบลาย สวยงาม					
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม					
● ลวดลายผ้าบาติกมัดย้อมสามารถสะท้อนถึง ความเป็นภูเก็ตได้					
● ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์					
● ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					

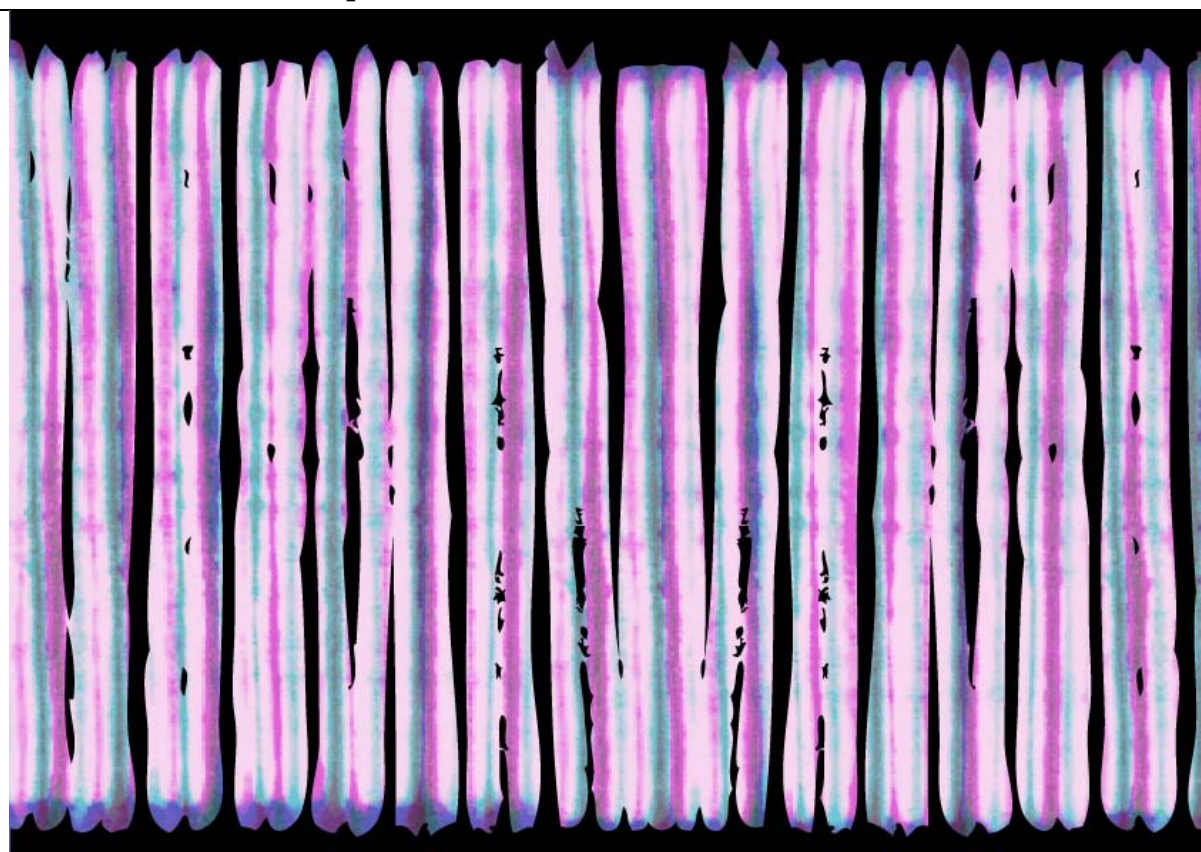
ข้อเสนอแนะในการ

ปรับปรุง.....

.....

.....

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 10

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอ เมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ระดับความเหมาะสมในการออกแบบให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในด้านต่างๆ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
● ลวดลายตรงตามแนวความคิดการออกแบบ					
● ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
● องค์ประกอบลาย สวยงาม					
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม					
● ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึง ความเป็นภูเก็ตได้					
● ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์					
● ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					

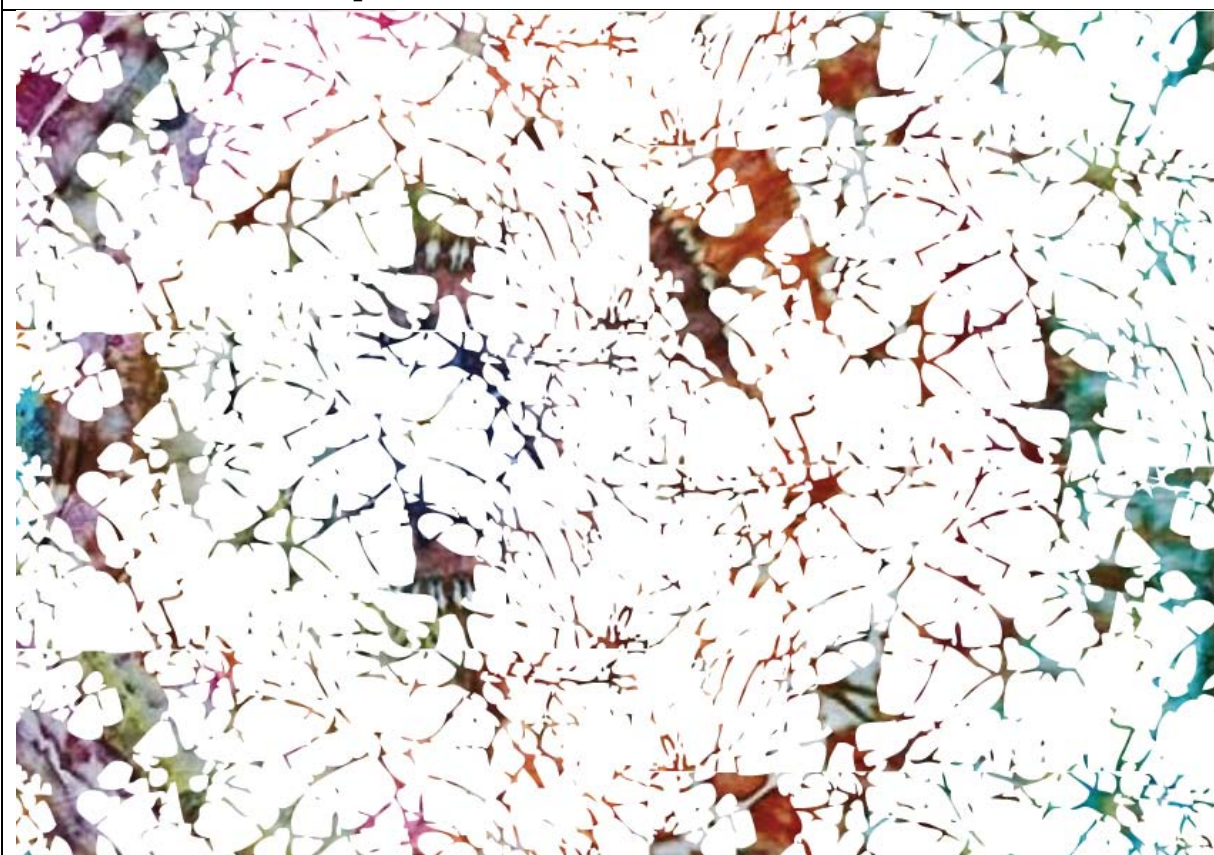
ข้อเสนอแนะในการ

ปรับปรุง.....

.....

.....

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 11

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอ เมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ระดับความเหมาะสมในการออกแบบให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในด้านต่างๆ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
● ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ					
● ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
● องค์ประกอบลาย สวยงาม					
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม					
● ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึง ความเป็นภูเก็ตได้					
● ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์					
● ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					

ข้อเสนอแนะในการ

ปรับปรุง.....

.....

.....

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 12

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอ เมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ระดับความเหมาะสมในการออกแบบให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในด้านต่างๆ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
● ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ					
● ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
● องค์ประกอบลาย สวยงาม					
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม					
● ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึง ความเป็นภูเก็ตได้					
● ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์					
● ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					

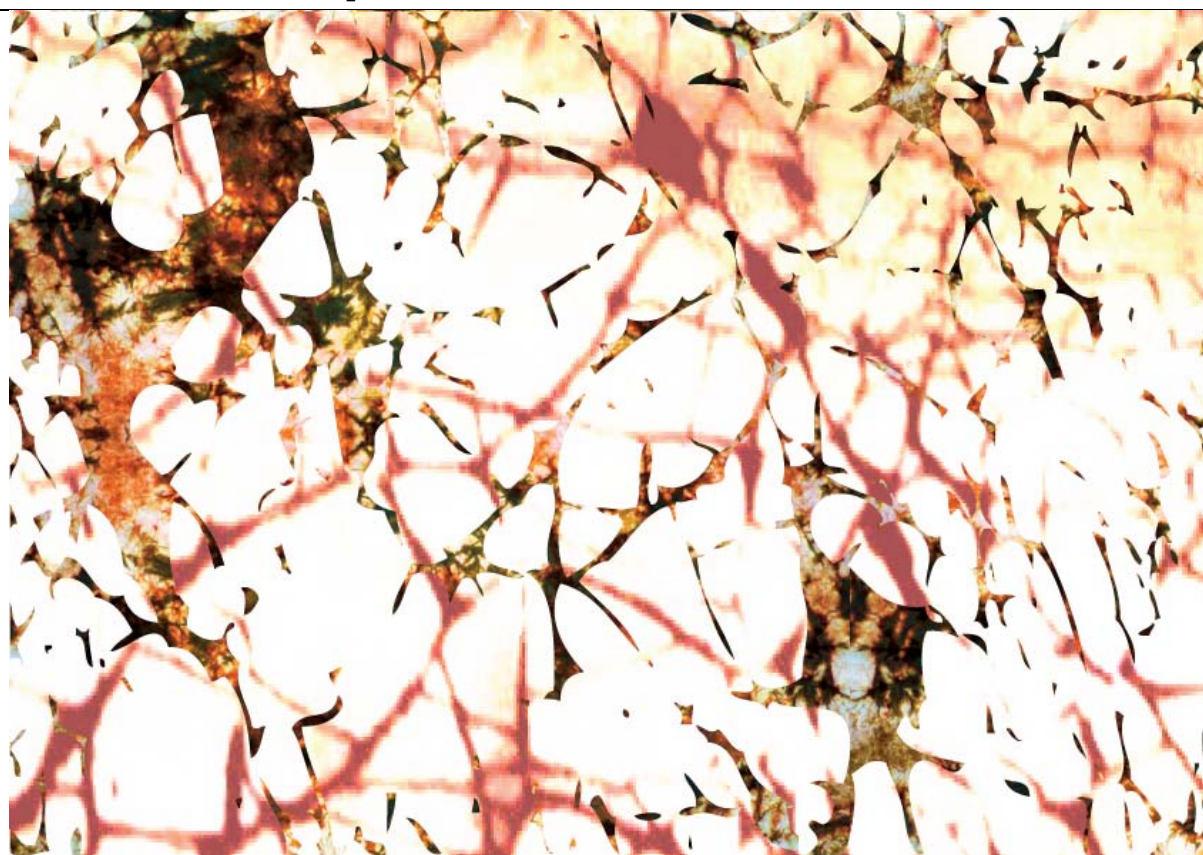
ข้อเสนอแนะในการ

ปรับปรุง.....

.....

.....

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 13

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอ เมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ระดับความเหมาะสมในการออกแบบให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในด้านต่างๆ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
● ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ					
● ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
● องค์ประกอบลาย สวยงาม					
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม					
● ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึง ความเป็นภูเก็ตได้					
● ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์					
● ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					

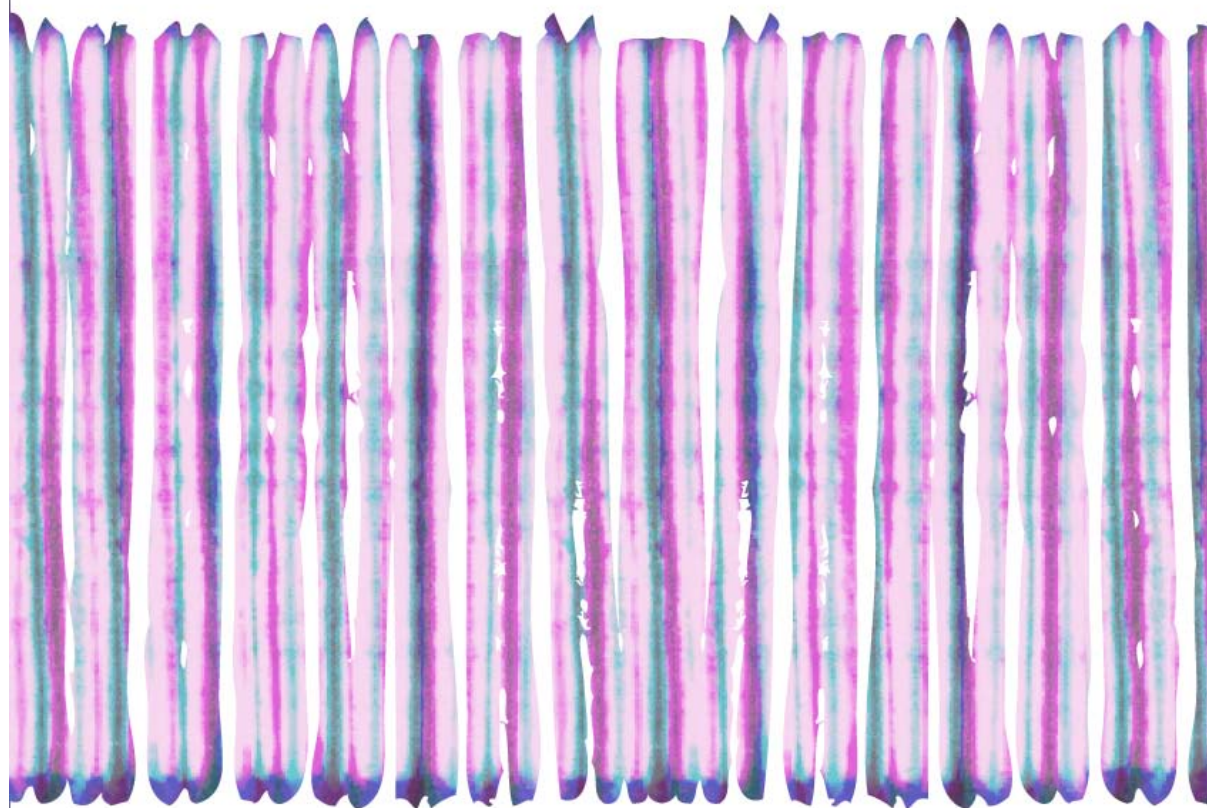
ข้อเสนอแนะในการ

ปรับปรุง.....

.....

.....

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 14

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอ เมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ระดับความเหมาะสมในการออกแบบให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในด้านต่างๆ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
● ลวดลายตรงตามแนวความคิดการออกแบบ					
● ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
● องค์ประกอบลาย สวยงาม					
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม					
● ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึง ความเป็นภูเก็ตได้					
● ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์					
● ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					

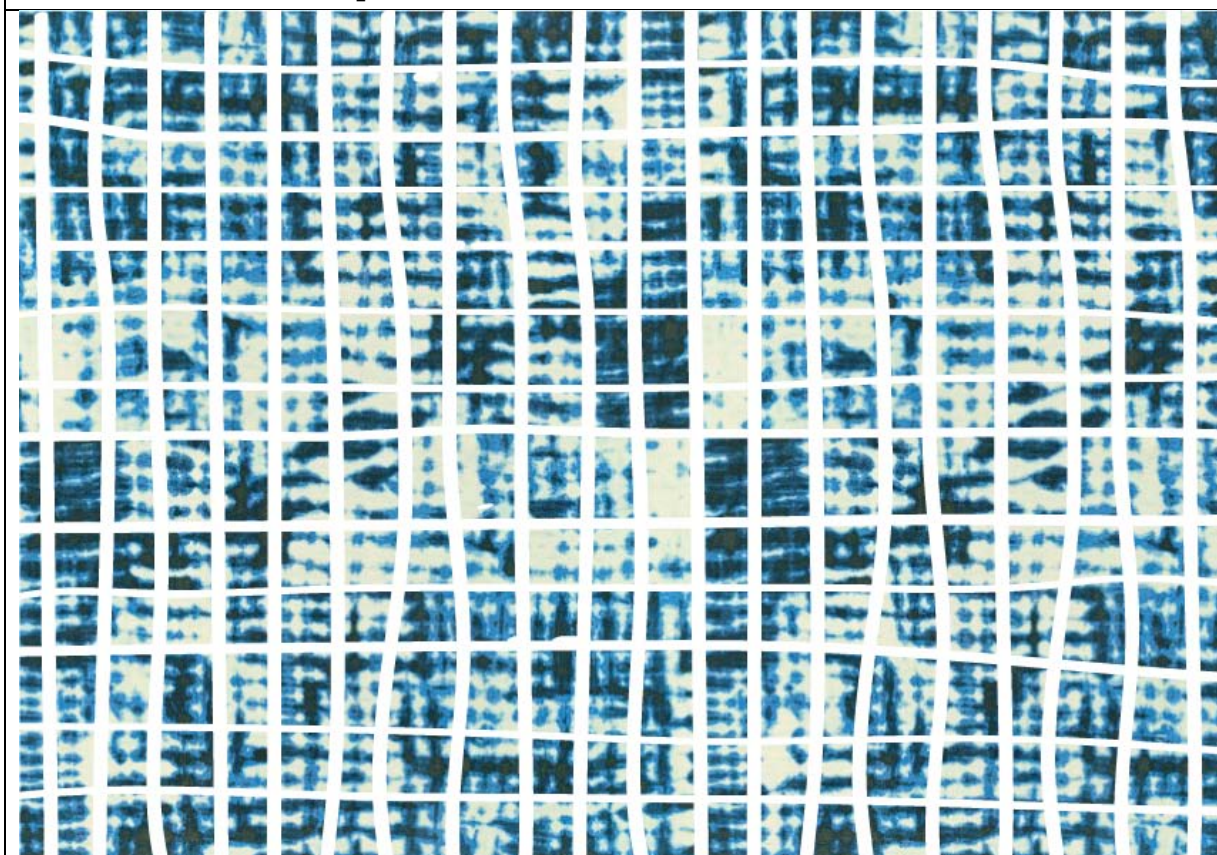
ข้อเสนอแนะในการ

ปรับปรุง.....

.....

.....

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 15

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอ เมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ระดับความเหมาะสมในการออกแบบให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในด้านต่างๆ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
● ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ					
● ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
● องค์ประกอบลาย สวยงาม					
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม					
● ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึง ความเป็นภูเก็ตได้					
● ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์					
● ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					

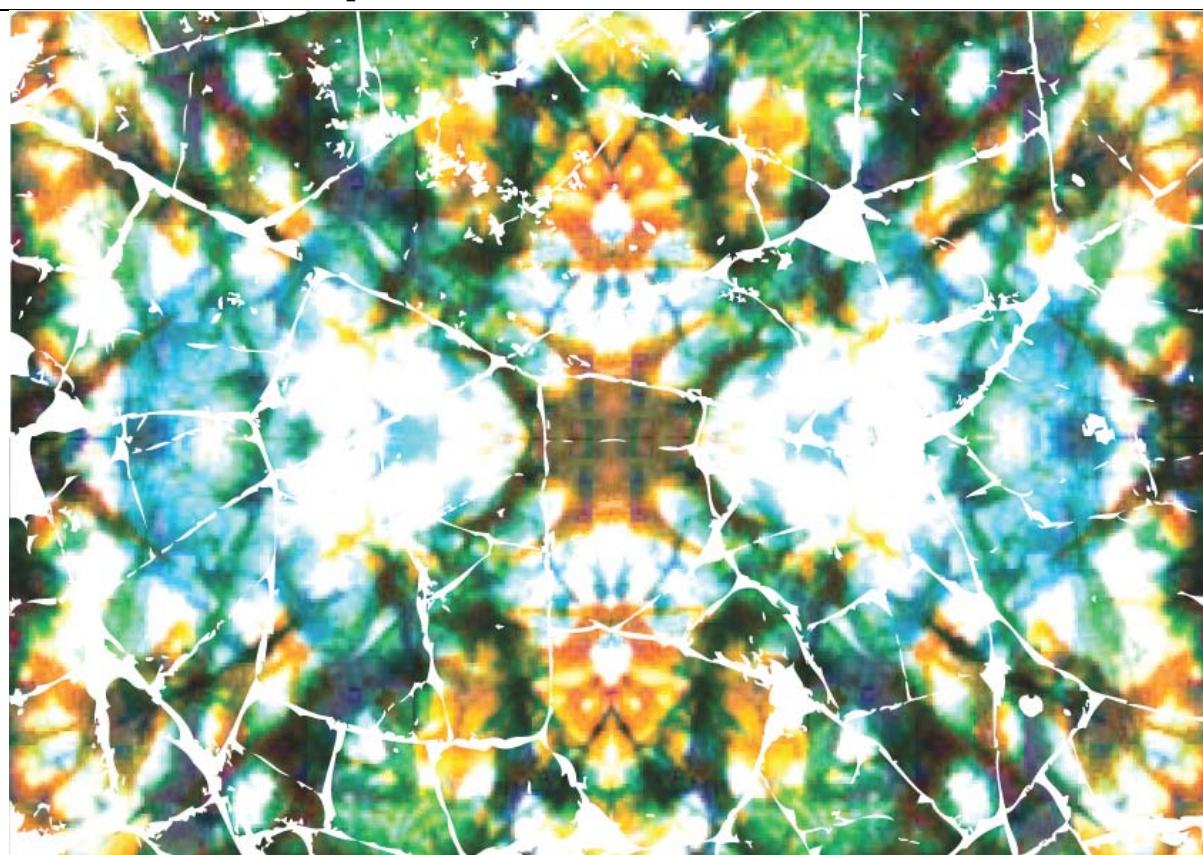
ข้อเสนอแนะในการ

ปรับปรุง.....

.....

.....

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 16

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอ เมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ระดับความเหมาะสมในการออกแบบให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในด้านต่างๆ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
● ลวดลายตรงตามแนวความคิดการออกแบบ					
● ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
● องค์ประกอบลาย สวยงาม					
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม					
● ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึง ความเป็นภูเก็ตได้					
● ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์					
● ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					

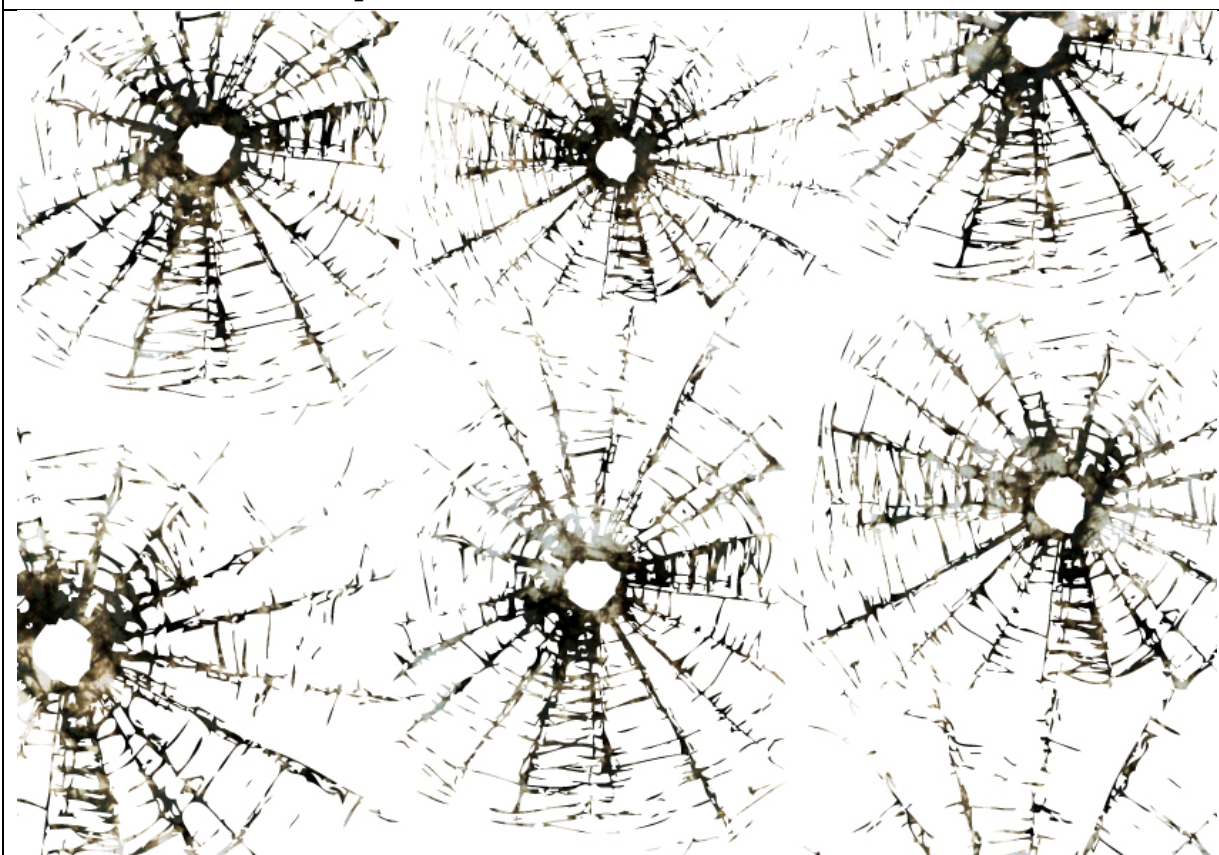
ข้อเสนอแนะในการ

ปรับปรุง.....

.....

.....

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 17

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอ เมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ระดับความเหมาะสมในการออกแบบให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในด้านต่างๆ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
● ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ					
● ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
● องค์ประกอบลาย สวยงาม					
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม					
● ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึง ความเป็นภูเก็ตได้					
● ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์					
● ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					

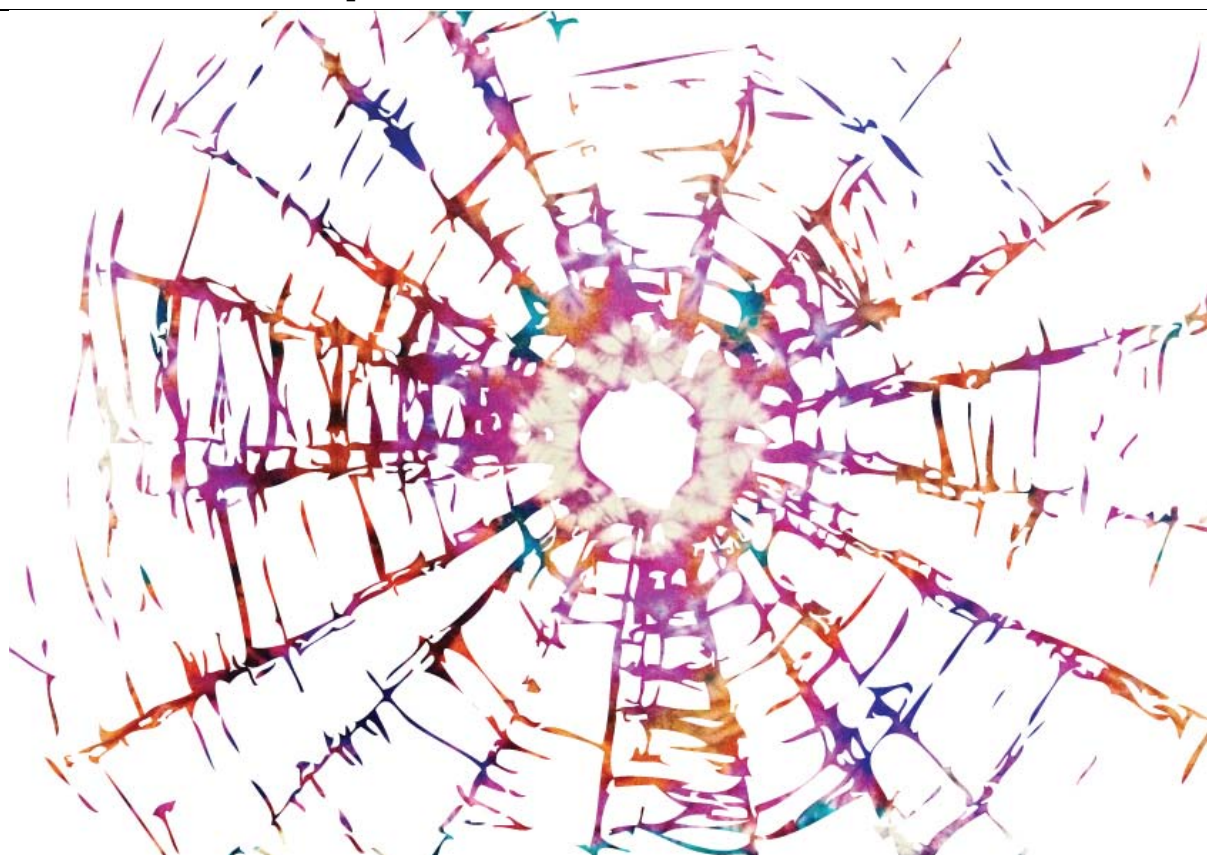
ข้อเสนอแนะในการ

ปรับปรุง.....

.....

.....

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 18

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอ เมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ระดับความเหมาะสมในการออกแบบให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในด้านต่างๆ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
● ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ					
● ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
● องค์ประกอบลาย สวยงาม					
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม					
● ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึง ความเป็นภูเก็ตได้					
● ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์					
● ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					

ข้อเสนอแนะในการ

ปรับปรุง.....

.....

.....

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 19

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอ เมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ระดับความเหมาะสมในการออกแบบให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในด้านต่างๆ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
● ลวดลายตรงตามแนวความคิดการออกแบบ					
● ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
● องค์ประกอบลาย สวยงาม					
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม					
● ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึง ความเป็นภูเก็ตได้					
● ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์					
● ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					

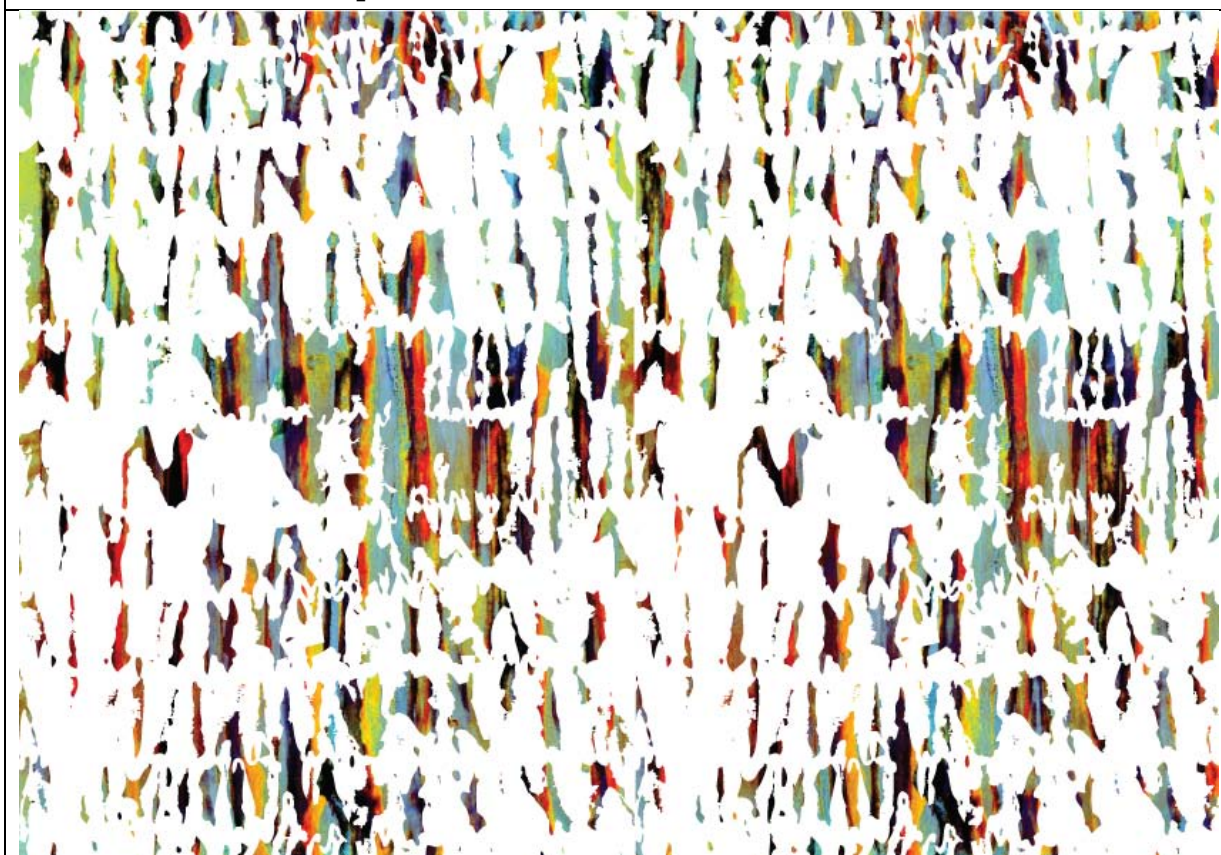
ข้อเสนอแนะในการ

ปรับปรุง.....

.....

.....

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 20

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอ เมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ระดับความเหมาะสมในการออกแบบให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในด้านต่างๆ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
● ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ					
● ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
● องค์ประกอบลาย สวยงาม					
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม					
● ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึง ความเป็นภูเก็ตได้					
● ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์					
● ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					

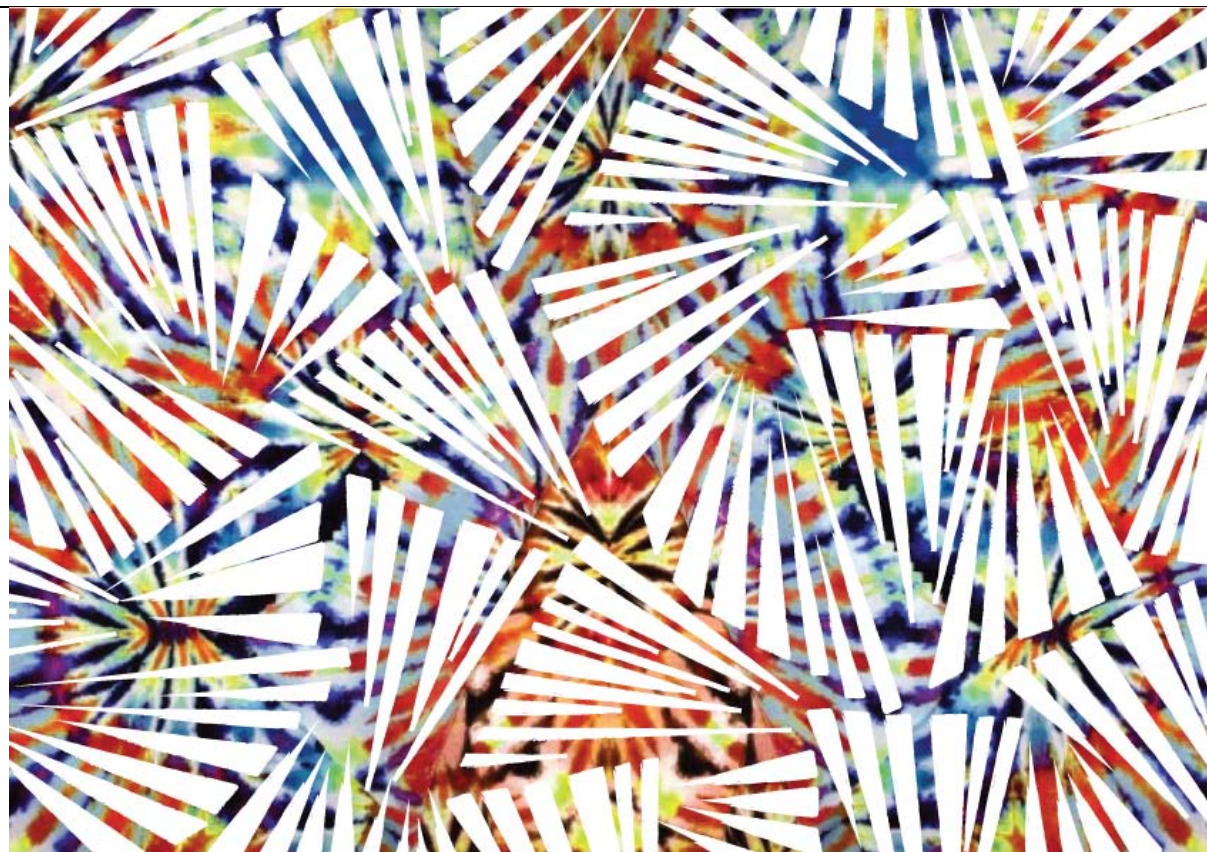
ข้อเสนอแนะในการ

ปรับปรุง.....

.....

.....

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 21

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอ เมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ระดับความเหมาะสมในการออกแบบให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในด้านต่างๆ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
● ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ					
● ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
● องค์ประกอบลาย สวยงาม					
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม					
● ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึง ความเป็นภูเก็ตได้					
● ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์					
● ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					

ข้อเสนอแนะในการ

ปรับปรุง.....

.....

.....

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 22

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอ เมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ระดับความเหมาะสมในการออกแบบให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในด้านต่างๆ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
● ลวดลายตรงตามแนวความคิดการออกแบบ					
● ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
● องค์ประกอบลาย สวยงาม					
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม					
● ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึง ความเป็นภูเก็ตได้					
● ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์					
● ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					

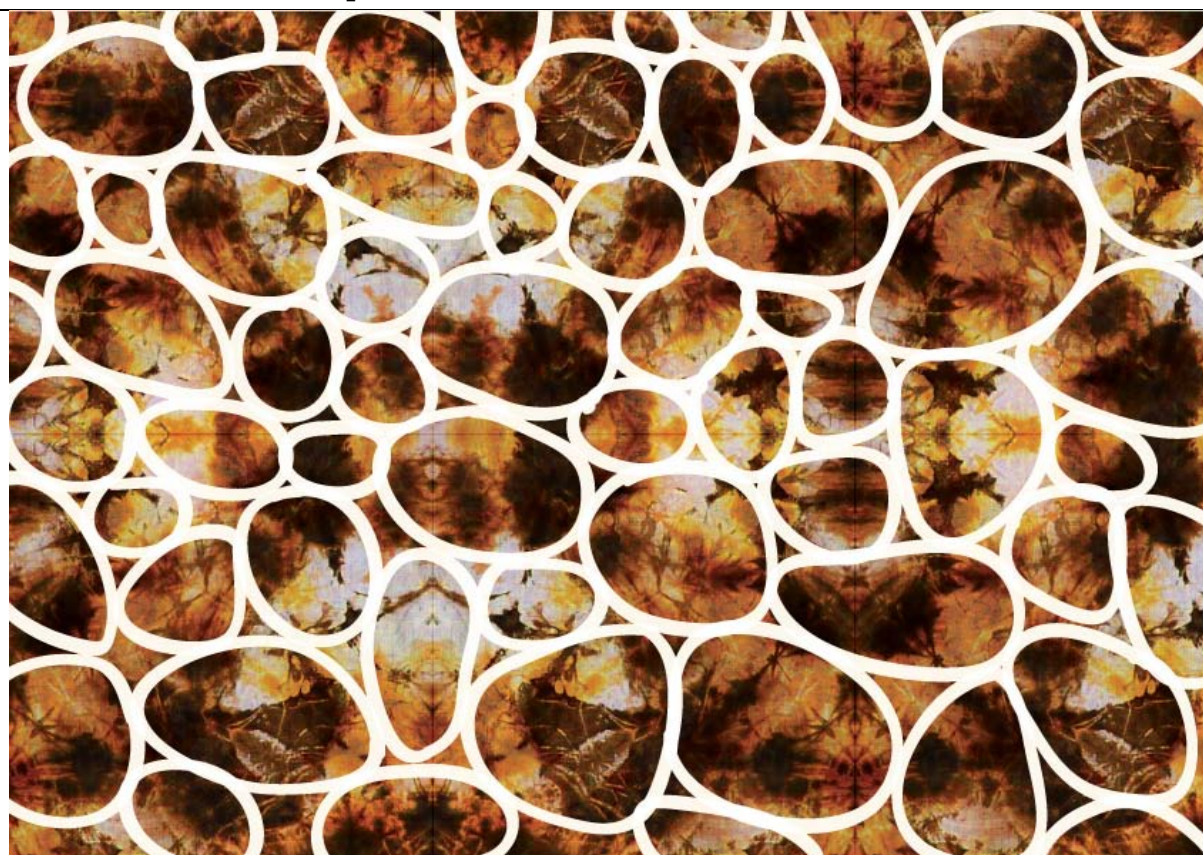
ข้อเสนอแนะในการ

ปรับปรุง.....

.....

.....

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 23

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอ เมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ระดับความเหมาะสมในการออกแบบให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในด้านต่างๆ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
● ลวดลายตรงตามแนวความคิดการออกแบบ					
● ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
● องค์ประกอบลาย สวยงาม					
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม					
● ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึง ความเป็นภูเก็ตได้					
● ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์					
● ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					

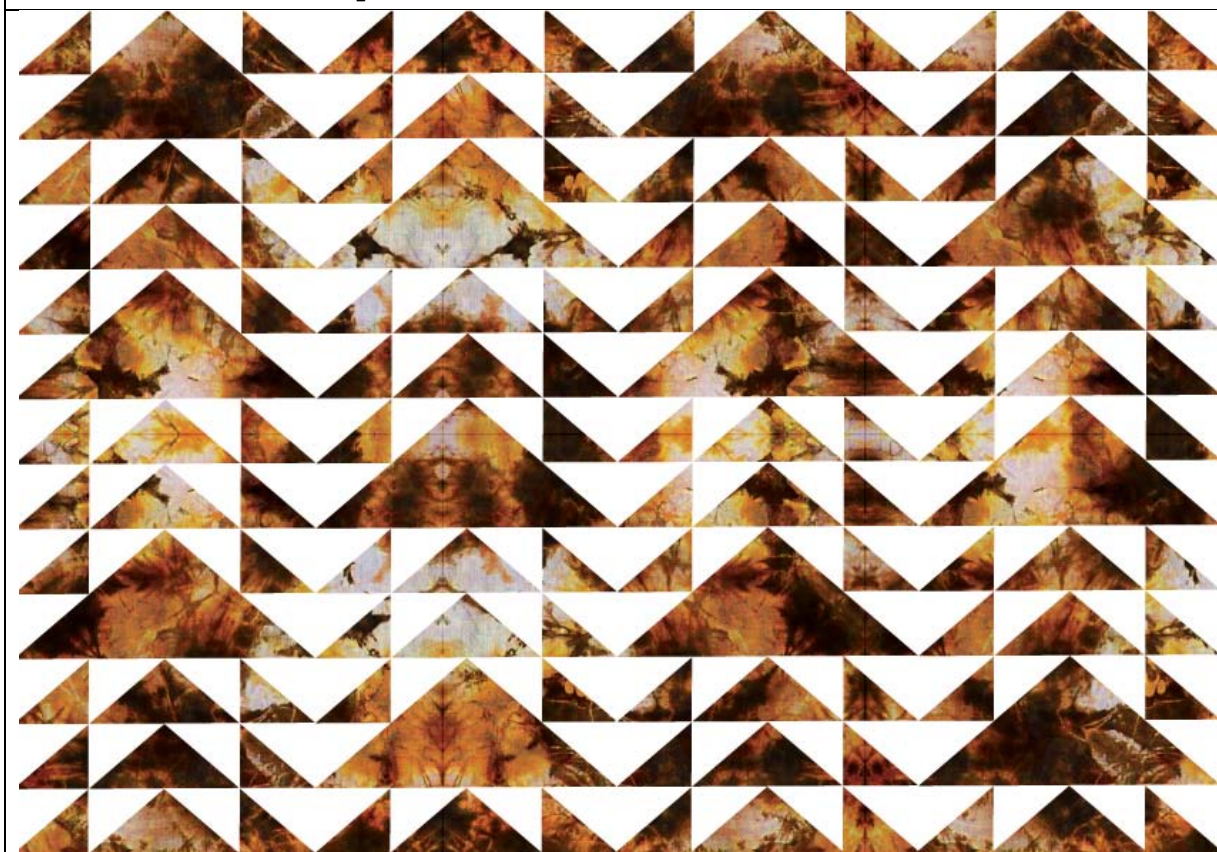
ข้อเสนอแนะในการ

ปรับปรุง.....

.....

.....

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 24

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอ เมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ระดับความเหมาะสมในการออกแบบให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในด้านต่างๆ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
● ลวดลายตรงตามแนวความคิดการออกแบบ					
● ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
● องค์ประกอบลาย สวยงาม					
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม					
● ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึง ความเป็นภูเก็ตได้					
● ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์					
● ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					

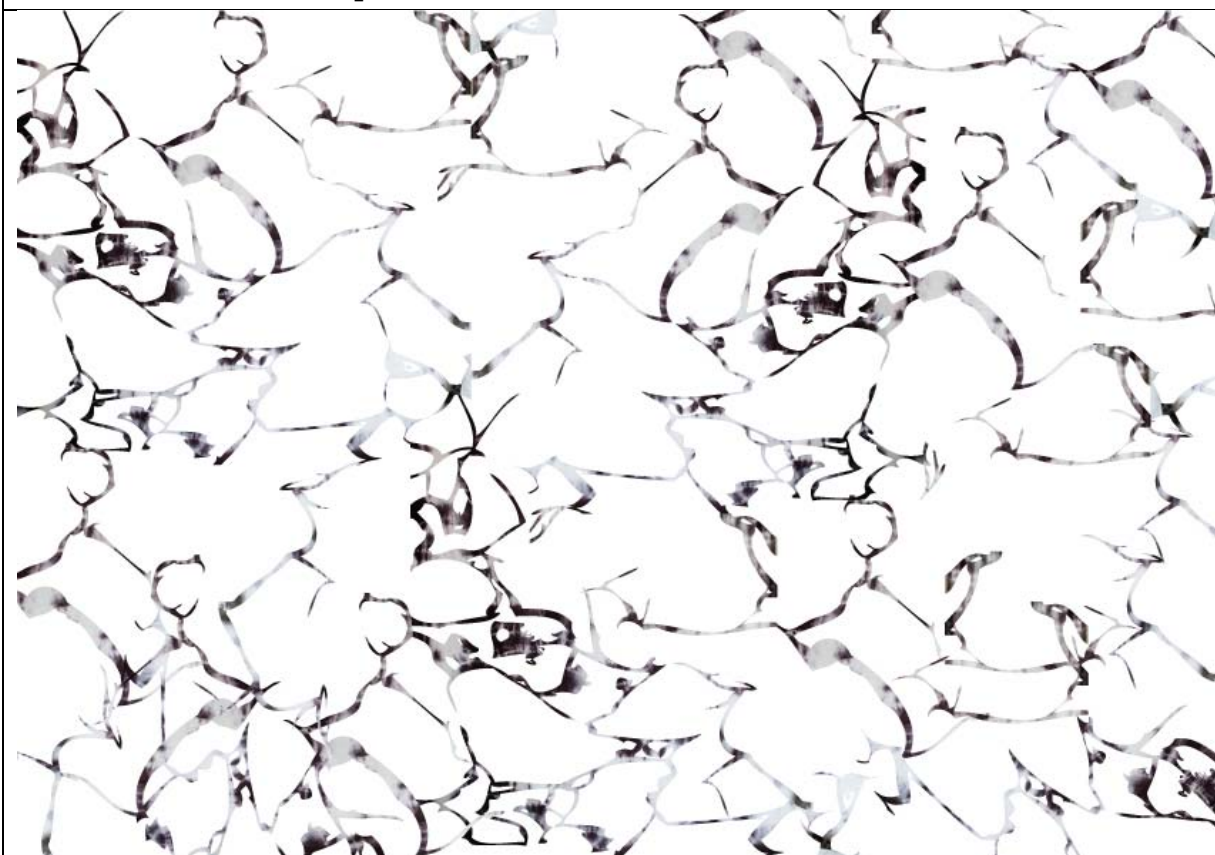
ข้อเสนอแนะในการ

ปรับปรุง.....

.....

.....

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 25

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอ เมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ระดับความเหมาะสมในการออกแบบให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในด้านต่างๆ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
● ลวดลายตรงตามแนวคิดการออกแบบ					
● ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
● องค์ประกอบลาย สวยงาม					
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม					
● ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึง ความเป็นภูเก็ตได้					
● ลวดลายเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์					
● ลวดลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					

ข้อเสนอแนะในการ

ปรับปรุง.....

.....

.....

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามสำหรับผู้บริโภคเรื่องของรูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม

แบบสอบถามที่ 2
ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริโภค

เรื่องการศึกษาและพัฒนาตลาดลายผ้าบาติกมัตย้อมโดยใช้ทฤษฎีหรือสร้างสำหรับสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย กรณีศึกษาร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ตอนที่ 1 คำถามทั่วไปเกี่ยวกับผู้บริโภค

1. อายุจัดอยู่ในช่วงใด

☐ ต่ำกว่า 25 ปี	☐ 26-30 ปี
☐ 31-35 ปี	☐ ตั้งแต่ 36 ปีขึ้นไป

2. สัญชาติ

☐ ไทย	☐ ต่างชาติ

3. การศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี	☐ ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโท	☐ ปริญญาเอก

4. อาชีพ

☐ นักเรียน-นักศึกษา	☐ พนักงานบริษัท
☐ ข้าราชการ	☐ ธุรกิจส่วนตัว

5. รายได้

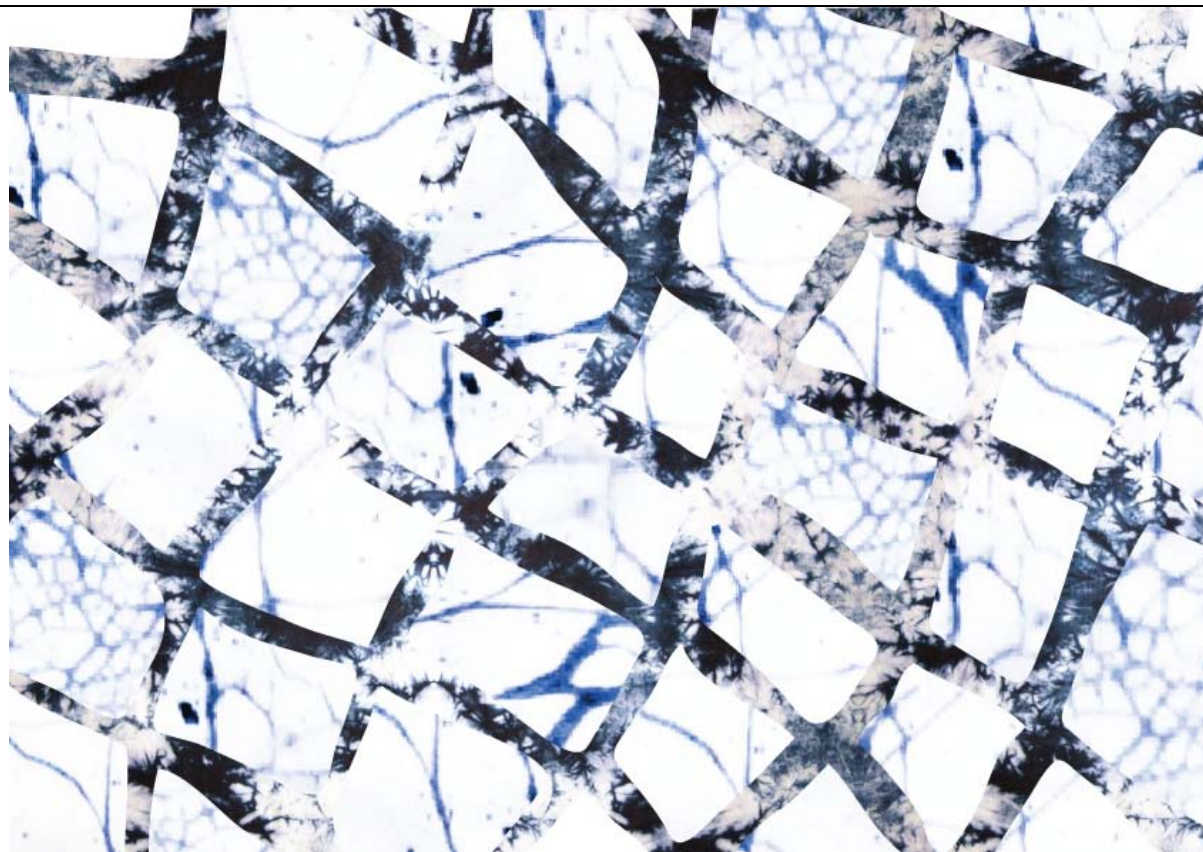
☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท	☐ 10,001-20,000 บาท
☐ 20,001-30,000 บาท	☐ 30,001-40,000 บาท
☐ 40,001-50,000 บาท	☐ 50,001 บาทขึ้นไป

6. จำนวนครั้งในการมาท่องเที่ยวภูเก็ต

☐ ครั้งแรก	☐ 2 ครั้ง
☐ 3 ครั้ง	☐ มากกว่า 3 ครั้ง

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นผู้บริโภคต่อแบบร่างผ้าบาติกมัตย้อม

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 8

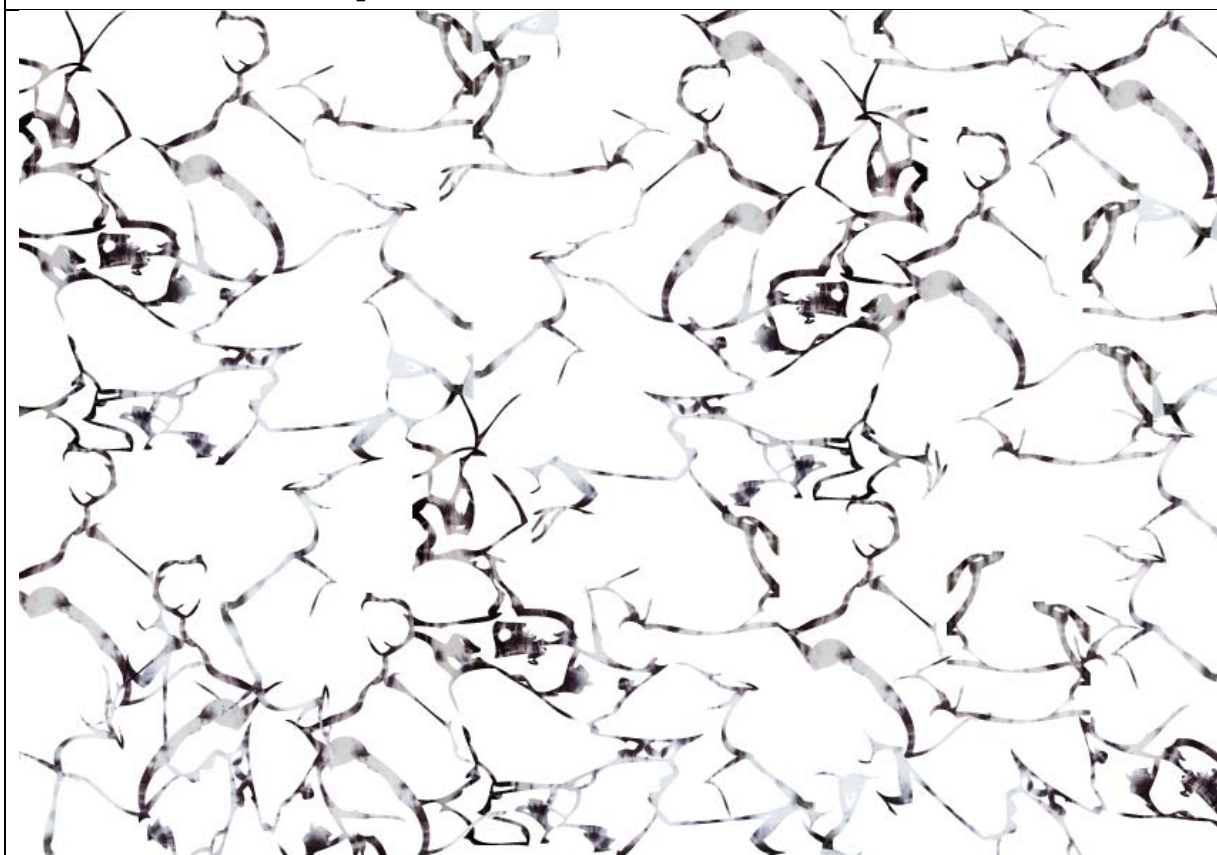
รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอ เมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ระดับความพึงพอใจในการออกแบบ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
• ความสวยงามของลวดลาย					
• ความสวยงามของสีสันท					
• เป็นลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมที่แปลกใหม่น่าสนใจ					
• ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้					
• ความเหมาะสมในการนำไปออกแบบเป็นสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย					

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 19

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอ เมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีรูปร่าง	ระดับความพึงพอใจในการออกแบบ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
● ความสวยงามของลวดลาย					
● ความสวยงามของสีสันทัน					
● เป็นลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมที่แปลกใหม่น่าสนใจ					
● ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้					
● ความเหมาะสมในการนำไปออกแบบเป็นสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย					

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมแบบที่ 25

รูปแบบลวดลายผ้าบาติกมัตย้อม อำเภอ เมือง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้ทฤษฎีหรือสร้าง	ระดับความพึงพอใจในการออกแบบ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
• ความสวยงามของลวดลาย					
• ความสวยงามของสีสันท					
• เป็นลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมที่แปลกใหม่น่าสนใจ					
• ลวดลายผ้าบาติกมัตย้อมสามารถสะท้อนถึงความเป็นภูเก็ตได้					
• ความเหมาะสมในการนำไปออกแบบเป็นสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย					

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามระดับความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย
จากผ้าบาติกมัตย้อม

แบบสอบถามที่ 3
ข้อมูลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

เรื่องระดับความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบสินค้าแฟชั่นร่วมสมัยจากผ้าบาติกมัด
ย้อมสำหรับสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย กรณีศึกษาร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ตอนที่ 1 คำถามทั่วไปเกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญ

1. ชื่อ.....นามสกุล.....

2. เพศ

() ชาย

() หญิง

3. อายุจัดอยู่ในช่วงใด

() ต่ำกว่า 25 ปี

() 26-30 ปี

() 31-35 ปี

() ตั้งแต่ 36 ปีขึ้นไป

4. การศึกษา

() ต่ำกว่าปริญญาตรี

() ปริญญาตรี

() ปริญญาโท

() ปริญญาเอก

5. อาชีพ

ตำแหน่งปัจจุบัน.....

สถานที่ทำงานปัจจุบัน.....

6. ประสบการณ์ทำงานและเข้าร่วมอบรมกิจกรรมต่างๆ

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย
จากผ้าบาติกมัดย้อม

แนวทางการออกแบบที่ 1

แนวทางการออกแบบสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย จากผ้าบาติกมัดย้อม	ระดับความเหมาะสมในการออกแบบให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในด้านต่างๆ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
● แนวทางการออกแบบตรงตามแนวคิดการออกแบบ					
● แนวทางการออกแบบมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
● องค์ประกอบการออกแบบ สวยงาม					
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม					
● แนวทางการออกแบบเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์					
● แนวทางการออกแบบเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					

ข้อเสนอแนะในการ

ปรับปรุง.....

.....

.....

แนวทางการออกแบบที่ 2

แนวทางการออกแบบสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย จากผ้าบาติกมัดย้อม	ระดับความเหมาะสมในการออกแบบให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในด้านต่างๆ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
● แนวทางการออกแบบตรงตามแนวคิดการออกแบบ					
● แนวทางการออกแบบมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
● องค์ประกอบการออกแบบ สวยงาม					
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม					
● แนวทางการออกแบบเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์					
● แนวทางการออกแบบเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					

ข้อเสนอแนะในการ

ปรับปรุง.....

.....

.....

แนวทางการออกแบบที่ 3

แนวทางการออกแบบสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย จากผ้าบาติกมัดย้อม	ระดับความเหมาะสมในการออกแบบให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในด้านต่างๆ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
● แนวทางการออกแบบตรงตามแนวคิดการออกแบบ					
● แนวทางการออกแบบมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
● องค์ประกอบการออกแบบ สวยงาม					
● สีที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สวยงาม					
● แนวทางการออกแบบเหมาะสมกับรูปแบบผลิตภัณฑ์					
● แนวทางการออกแบบเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					

ข้อเสนอแนะในการ

ปรับปรุง.....

.....

.....

ภาคผนวก จ
แบบประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค

เรื่องการศึกษาและพัฒนาตลาดขายผ้าบาติกมด्योंมโดยใช้ทฤษฎีหรือสร้างสำหรับสินค้าแฟชั่น
ร่วมสมัย กรณีศึกษาร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

แบบสอบถามชุดที่ 4
แบบประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค

เรื่องการศึกษาและพัฒนาตลาดค้าผ้าบาติกมัตย้อมโดยใช้ทฤษฎีรื้อสร้างสำหรับสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย กรณีศึกษาร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นผู้บริโภคที่มีต่อการออกแบบและพัฒนาตลาดค้าผ้าบาติกมัตย้อมโดยใช้ทฤษฎีรื้อสร้างสำหรับสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย กรณีศึกษาร้านบ้านบาติก อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

แบ่งข้อมูลเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามทั่วไปเกี่ยวกับผู้บริโภค

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าแฟชั่นร่วมสมัยจากผ้าบาติกมัตย้อม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

ตอนที่ 1 คำถามทั่วไปเกี่ยวกับผู้บริโภค

1. อายุจัดอยู่ในช่วงใด

() ต่ำกว่า 25 ปี

() 26-30 ปี

() 31-35 ปี

() ตั้งแต่ 36 ปีขึ้นไป

2. สัญชาติ

() ไทย

() ต่างชาติ

3. การศึกษา

() ต่ำกว่าปริญญาตรี

() ปริญญาตรี

() ปริญญาโท

() ปริญญาเอก

4. อาชีพ

() นักเรียน-นักศึกษา

() พนักงานบริษัท

() ข้าราชการ

() ธุรกิจส่วนตัว

5. รายได้

() ต่ำกว่า 10,000 บาท

() 10,001-20,000 บาท

() 20,001-30,000 บาท

() 30,001-40,000 บาท

() 40,001-50,000 บาท

() 50,001 บาทขึ้นไป

6. จำนวนครั้งในการมาท่องเที่ยวภูเก็ต

() ครั้งแรก

() 2 ครั้ง

() 3 ครั้ง

() มากกว่า 3 ครั้ง

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าแฟชั่นร่วมสมัยจากผ้าบาติกมัตย้อม

รูปภาพคอลเล็คชั่นสินค้าแฟชั่นร่วมสมัยจากผ้าบาติกมัตย้อม

รูปแบบสินค้าแฟชั่นร่วมสมัย	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
● รูปแบบสินค้ามีความสวยงาม					
● รูปแบบสินค้ามีความแปลกใหม่จากสินค้าบาติกมัตย้อมโดยทั่วไป					
● รูปแบบสินค้ามีความทันสมัย					
● รูปแบบสินค้าสามารถสวมใส่ได้จริง					
● รูปแบบสินค้าทำให้ผ้าบาติกมัตย้อมดูมีมูลค่าเพิ่มขึ้น					
● รูปแบบสินค้าเหมาะสมที่จะส่งเสริมต่อไป					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

.....

.....

.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวณมัญญา กองเงิน
วันเดือนปีเกิด	10 พฤษภาคม พ.ศ. 2530
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	119/361 ซอยนวมินทร์ 101 ถนนนวมินทร์ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพฯ 10240
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	บริษัท รีโน (ประเทศไทย) จำกัด 23/65-8 ซอยศูนย์วิจัย ถนน พระราม 9 แขวงบางกะปิ เขตห้วยขวาง กทม 10310
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2551	ปริญญาตรี ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (ศป.บ.) สาขาการออกแบบทัศนศิลป์ - ออกแบบแฟชั่น จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2558	ปริญญาโท ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (ศป.ม.) สาขานวัตกรรมการออกแบบ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ